

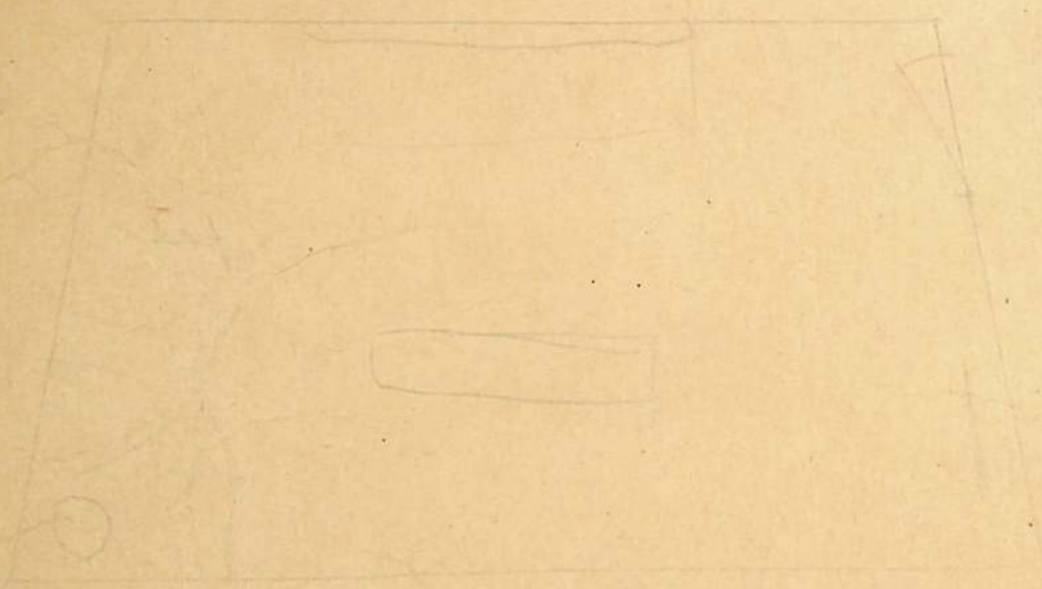
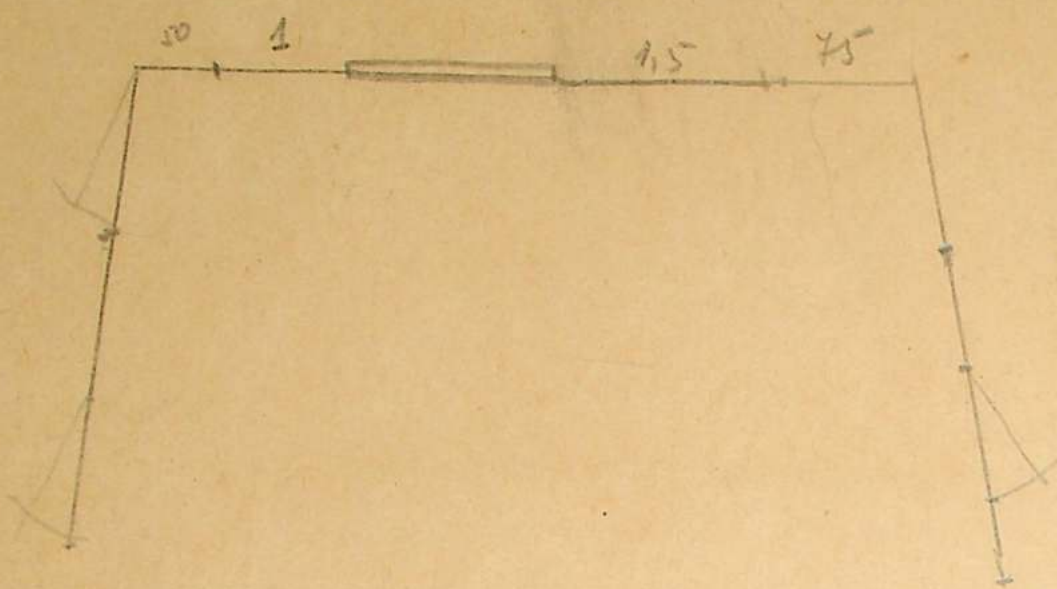
1 дело
14 улова
2 пакети

В. Кайсаров:
"Оневоган"
1945/46

29

Дневное
В. Кавраев.
Сыфлето.

= О Ч Е В Д О М =

Позоришни комад у четири чина. Написао, Валентин Катајев.

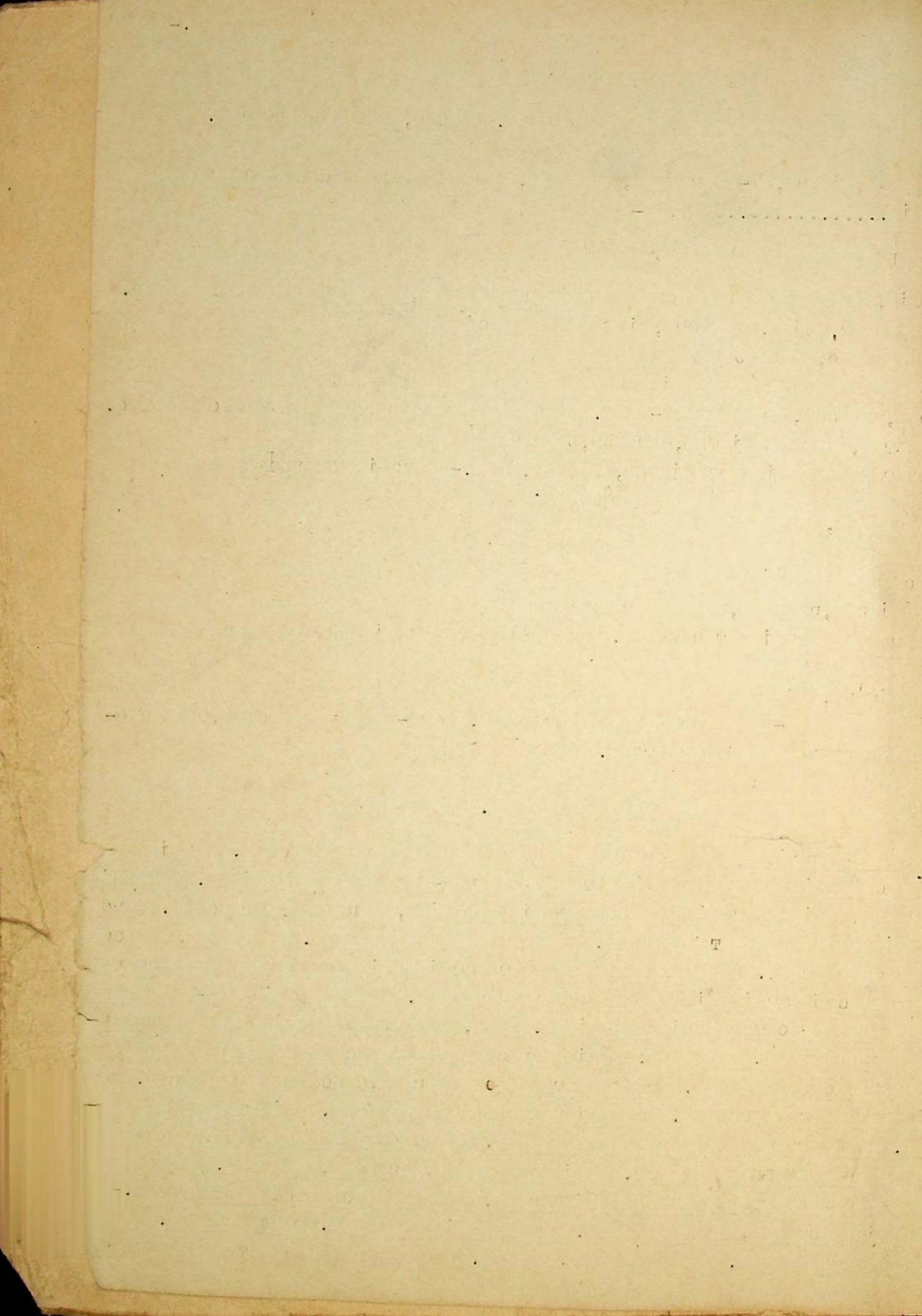
Лица:

- Зина Судејкина, 17-18 година, раденица, бригадир омладинске бригаде;
- Васја..... њен брат, 19-20 година, радник
- Соња^I њене другарице из детињства.
- Вера^I
- Дусја, њена другарица и супарница у производњи, бригадир омладинске бриг.
- Сарафанов, мајор, тенкиста, ујак Зине и Васје Судејкин;
- Бондаренко, шофер Сарафанова
- Вољушкина Полина Николајевна
- Коља, њен син, дечко од 11-14 г. У последњем чину питомац Суворовске школе.
- Харитон, његов пријатељ, питомац, Суворовске школе
- Хомутов Валеријан Авдејевић, инжењер, 31 г. - радио је ~~на многим~~ ^{на многим} предузећима савеза.
- Коновалов, директор фабрике локомотива
- Никаноров^I
- Арсејев^I стари радници
- Северјугин, генерал, командант позадине
- Мартинова Марија Степановна, удова мученог и убијеног од немаца радника
- Дечко^I шегрти
- Девојчица,

Време - прва половина 1944 године. Место - радничко насеље, тек ослобођено од немачког окупатора.

П Р В И Ч И Н.

Сцена претставља главну собу од три собе у радничком насељу. Овде је живео са својом породицом познати железничар-машиновођа Судејкин. На левој страни двоја врата; једна из претсобља и кујне, друга из друге собе. Десно су једна врата из треће собе. Два доста велика прозора. На прозорима висе завесе од тила. Између прозора пре рата стајало је уско огледало и стоић. Насред собе стајао је велики сто за ручавање. Над њиме сијалица - покривена абажуром од сатена у јаким бојама. Десно, поред зида био је клавир прекривен чипканим прекривачем. Био је и часовник; диван са високим наслоном и полицом са огледалом. Фотеља и етажер са књигама, свескама и глобусом. Пећ је зими весело горела. У саксијама су лимунови расли. То је све некада било. Две су године овде газдовали немци. Тек што су их протерали. Трагови њиховог баљева ужасни су. Све је опљачкано, загађено, уништено. Голи пролази видови са траговима безброј ексера. Првава пећ са отпалим малтером. - Избијена стакла, дрвена душема. На душеми језиво преје. На поду слама. Сломље на немачка маска. Улупљени немачки шлем. Очигледно овде су становили војни

ци. На једном зиду написано је: " Мин нет, ст. сержан Антонов "Сив мембив зимски дан. У прозоре, кроз које се види нагорела топоља, набагује ситан снег. Неколико веома далеких митраљеских рафала. Последњи звуци фронта који се удаљава. Насред собе стоји девојка од 17-18 година. На вој крзнена Уралска капа са наушницама и црни шибел занатске школе из кога је девојка израсла. На леђима има ранац. У рукама сандуџић плехани чајник. То је, Зина Судејкина. Тек што је допутовала са Урала у свој град и ушла у своју кућу. Она је потресена, поражена. Не може да дође к себи. Поред врата стоји мршава жена. - То је, Полина Николајевна Вољушкина, која се две године крила од немца и тек што је изашла из подземља. Она има 32 године али изгледа много старија. Зина отвара врата и завирује у другу па у трећу собу/:

Зина:

И тамо је исто то. Шта су урадили ? Шта су само урадили проклети неваљалци Све су опљачкали. А шта је у кујни ?

Вољушкина:

У кујни живим ја са сином. Тамо је топлије.

Зина:

А ко сте ви ?

Вољушкина:

Ја нисам одавде.

Зина:

Све мештане познајем. Овде сам се родила. Цео живот смо овде провели. Ово је наша кућа.

Вољушкина:

То значи да је ово ваша кућа ?

Зина:

Да, ово је наша кућа.

Вољушкина:

Немојте се узнемиравати. Ми овде нећемо дуго остати. Мој је муж командир. Ми ћемо ускоро отићи. Ја и синчић провели смо 27 месеци на територији под Немцима. Мој муж је партијац. Све време смо се крили... Шта смо све претрпели - Страшно је и да се сетим. Моје је презиме, Вољушкина, Полина Николајевна.

Зина:

Зина !

Вољушкина:

Не узнемиравајте се. Ми се нећемо дуго задржавати.

Зина:

Ма забога, колико год хоћете. Ја нисам на то мислила.

Вољушкина:

Ја сада тражим свога мужа. Он, вероватно, већ и не верује да смо живи. У војном рејонском комитету обећали су ми да ће се распитати. - Већ су три недеље прошле, а још ништа. Незнам ни шта да мислим. Већ сам се заморила и да идем. Мало пре сам свог Кољу послала да се распита.

Зина:

Оци су вам некако стечене, па црвене. Стално их дланом заклањате. Да вас не болу очи ?

а

—)ДЭ.

81

01

Не, очи су ми здраве. Него још нису навикле на светлост. Последњих седам месеци провели смо у подруму, без и трунке светлости.

Зина:

Седам месеци у подруму ?

Вољушкина:

Седам месеци и четири дана. Мислили смо да ћемо ослепити. Погледајте колико имам седих ! А свега ми 32 године. Кад ме муж види - неће ме познати. Уплашиће се. И Кољу неће познати. Боже мој, боже мој. Скоро ће три године. - Зашто сте овамо дошли ?

Зина:

Дошли смо да живимо. Тако је диван био овај град, а погледајте шта су од њега направили ! Колико је воћњака било, фабрика-за израду локомотива, за оправку....

Вољушкина:

Све су то дигли у ваздух. Воћњаке посекали.

Зина:

Бидела сам. Ужасно. /Гледа околу/: - Не знам одакле да почнем. Имате ли какву канту ?

Вољушкина:

Канте немам, али имам једну већу плехану кутију од конзерви.

Васја: (У прозору. То је Зинин брат. Њему је 19 година. Ради у фабрици. Дошао је заједно са Зином. Одевен је просто али топло):

Шта се то чује тамо код тебе ?

Зина:

Хајде овамо. /Вољушкиној/: - Шта вам је ? Што сте се уплашили ? То је мој брат, Васја.

Васја: /Улази, застаје, гледа, ћутке загледа по свим собама/:

Тако. Потпуно јасно.

Зина:

Јеси ли био у фабрици ?

Васја:

Да. Одељење казана дигнуто у ваздух, одељење иструмената - потпуно; сабирно - начисто; у машинском, два су одељења остала читава, шездесет процена-та крова отишло дођавола.

Зина:

А тезге ?

Васја:

По целој су околини растурене. Види се да нису стигли да их извезу. У опште: свуда дар-мар. Не знам само одакле да се почне.

Вољушкина: /Која је нешто чула на пољу/:

Мир ! (Ослушкује): - Неко је ушао у претсобље. - (Прилази вратима): - Ко је то тамо ? (Узнемирено): - Коља, јеси ли ти ? - Нема никог. - То ветар лупа капке.

Васја:

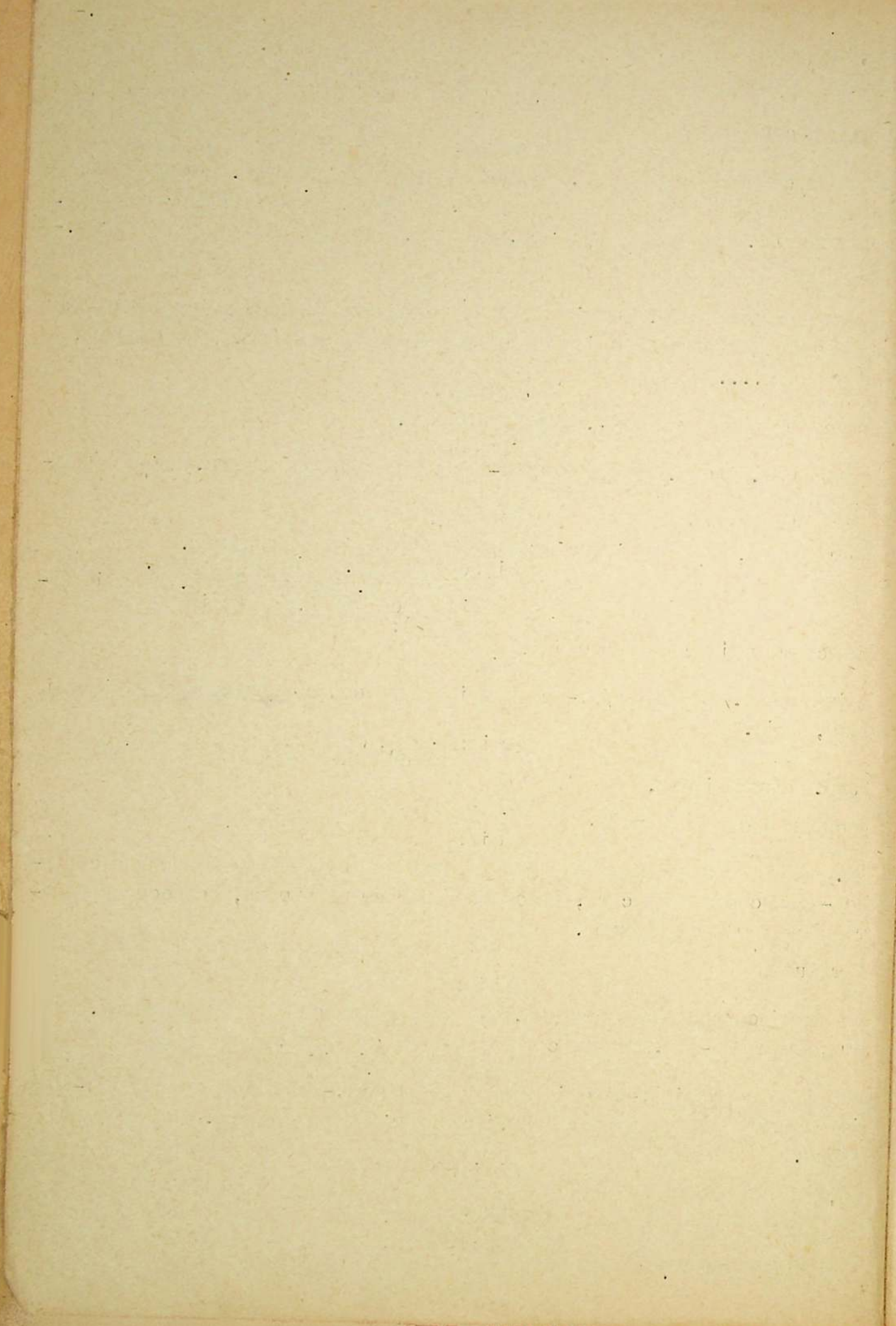
Па, Зина, коћемо ли ?

Зина:

Куда ?

Васја:

У бараку, момцима.

Зашто ?

Васја:

Па морамо, ваљда, негде живети ?

Зина:

Треба живети у својој кући.

Васја:

А зар се овде може живети ? Као да су ми у душу пљунули. Хајмо, сестро, оставимо ово.

Зина:

Чујете ли, Полина Николајевна ? Како смеш тако да говориш, Василије ?! Покојни отац је 25 година служио на овој прузи. Био је најбољи машиновођа. Ову кућу поклонила му је управа железнице. Својом грбачом ју је зарадио. Наша је ово кућа. Имамо ли права да је напустимо ?—Василије ! Што ћу тиш ? Тебе питам.

Васја:

Шта вичеш на мене ? Ја нисам мали. И од тебе сам старији.

Зина:

Годинама. А говориш као дете. Што ваздан окрећеш нос ? Шта се теби овде не допада ? Иди у кујну, узми плехану кутију и донеси воде // Скида шињел/.

Васја:

Немој да ми ту командујеш.

Зина:

Зар ја командујем ? Шта је теби, Василице ? То ти се само тако учинило. Ја те само нежно молим. Молим те, мили, тркни за водицом.

Васја:

Па добро, де. (Одлази).

Зина:

Мука с' момком, сасвим се одбио од куће. Треба прво ову ову нечист избацити. Немачки шлем, ђуј, каква гадост. Зараза.

Вољушкина:

Дајте да вам помогнем.

Зина:

А не, забога ! Ви треба да се сада што више одмарате. Боље ми дајте метлу, ако имате.

Вољушкина:

Метлу имам. Чекајте. (Ослушкује):—Неко је ушао у претсобље. Ко је то тамо Коља, јеси ли ти ? —/ПАУЗА/.

Коља(Улази. То је сиромашно одевен дечак од 12 - 13 година или мање):

То сам ја, мама.

Вољушкина:

Па шта је ? Јеси ли био ?

Коља:

Био сам.

Вољушкина:

И шта су ти казали ?

Коља:

Нису ми ништа казали. Рекли су ми, да сама дођеш.

Вољушкина:

Шта ? Можда су добили одговор ?

Коља:

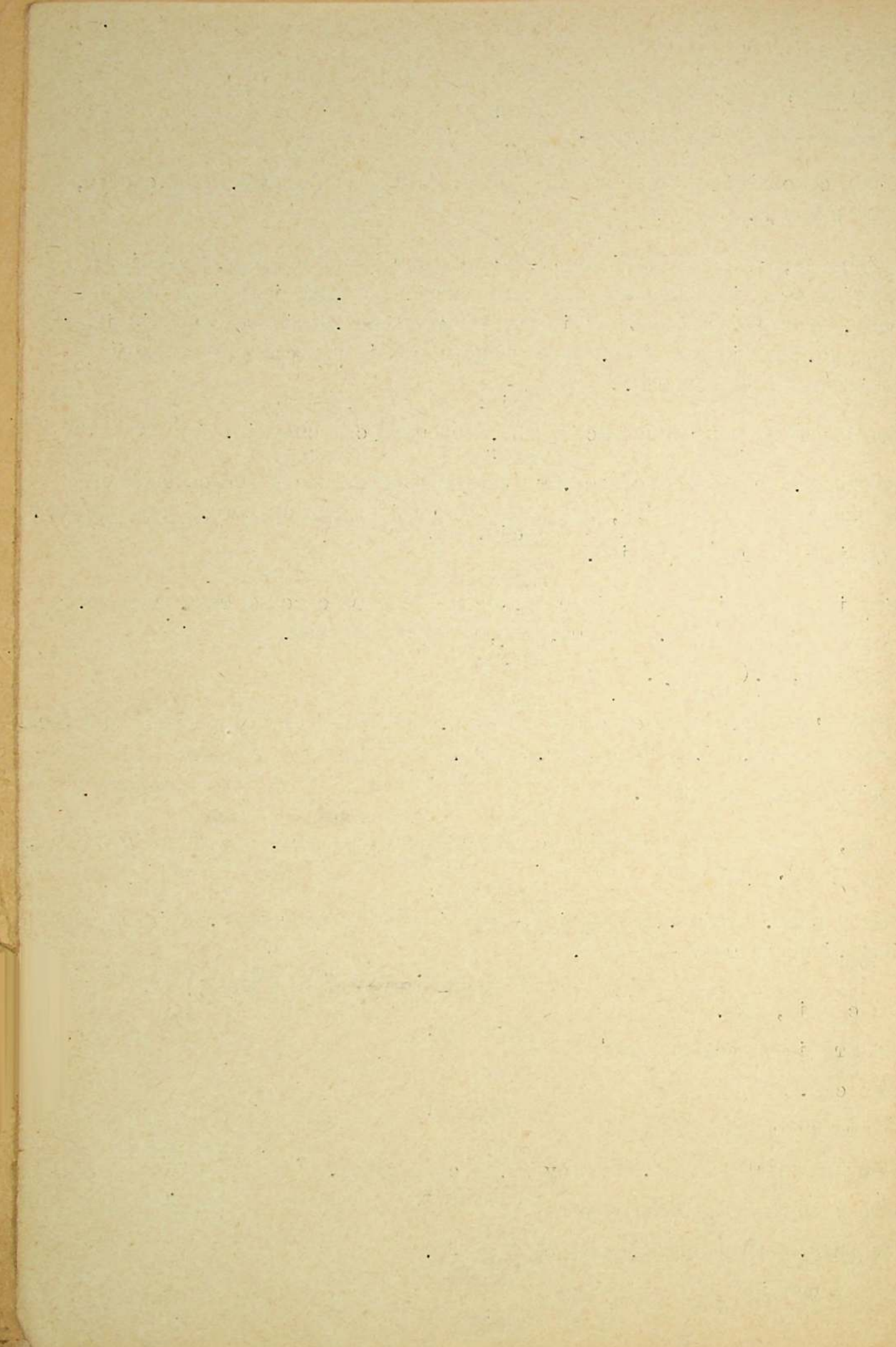
Не знам. Само су рекли, да ти сама дођеш.

Вољушкина:

Баш лично ја ?

Коља:

Аха !

Чудновато ! Зар нису могли и теби рећи ?

Коља:

Не знам. Рекли су, да ти сама дођеш.

Вољушкина:

Све је ово необично чудновато. Шта ви мислите, Зиночка, да се није што... десило ? Извините ме, ја ћу да тркнем. - Хајдемо, Николај, а метла - ево је овде. /ОДЛАЗИ СА КОЉОМ/.

Зина: /Сама, поспрема собу, пева: /

"Тамна је ноћ, само куршуми звезде по стени."

Васја: Улази, застаје код врата. Има тајанствен и весео израз: /

Погоди, кога сам ти довео ? Нећеш погодити. Једна твоја стара пријатељица.

Зина: /Узвикује: /

Бера ? Је ли ?

Васја:

Баш ниси погодила. /Иза вегових леђа појављује се, Сања.

Сања: /То је скромно одевена, глатко зачешљана, испод плишане мараме, девојка од 18 година. / рукама носи боцу са гасом на конопцу и теглу са белим и црвеним бонбонама сопствене израде: /

Не, већ Сања.

Зина: /Узвикнувши, баца јој се око врата: /

Сања !

Сања:

Пази, лудо, Зар не видиш да ми је у рукама гас и бонбоне.

Зина:

Прћоноса, одакле ти ?

Сања:

Ја нисам никуд ишла.

Васја:

Видим ја воду из бунара, разумеш, кад одједном видим на улици, Сању.

Сања:

Ишла сам преко реке за гас. Пролазим поред ваше куће и видим неки непознати човек вади воду из бунара. Погледам боље, и не могу да се снађем - је ли то Васја, или није Васја. Кад одједном он^{ме} зовну - Сања !

Васја:

Ја сам те одмах познао.

Сања:

Па ти си постао читав човек. А кад сте дошли ?

Зина:

Господе, па данас. Тек што смо дошли. У томе је цела ствар. Ти си прва, коју смо срели од нашег старог друштва. - Тако и треба. Дај, да те пољубим. Где, само, где да те пољубим ? Бирај... Јел' хоћеш у душу ? Или не, боље дај у нос да те пољубим. Прћоносице. /Љубе се/. - А сад, с'пута ! Хоћу да **распремим**.

Васја:

Она хоће да живимо овде.

Сања:

А где би друго ?

Васја:

Па боље и у бараци са момцима, него у овој штали.

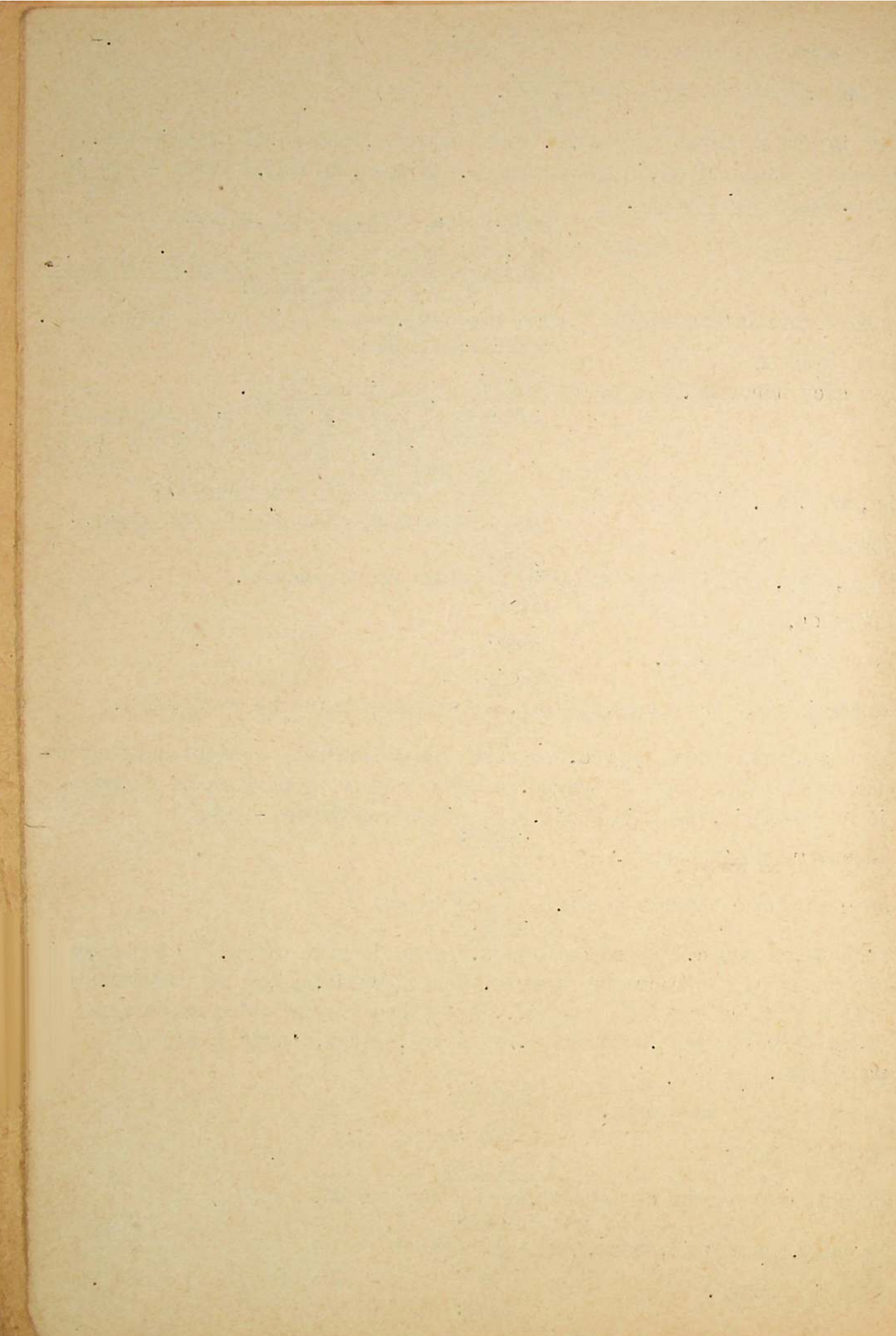
Сања:

Не знам. Али ово је, канда, била ваша кућа ?

Зина:

Наша је и сада.

Сања:

Сања:

Па шта би боље. Дотерајте је само мало. Није шала - кућа ! Онаће огромно вредети кад се сви ваши почну враћати.

Зина:

Како рече ?

Сања:

Шта то ? Ах, да. Фуј, дођавола - наши, ваши. Мислим једно говорим друго. Када наши почну да се враћају. /Смеје се/: - Проживи, дер две године са Немцима - па ћеш још и што горе лупити.

Зина:

Је ли било тешко ?

Сања:

Боље и не спомињати. Ужасно !

Васја:

Има ли кога од наших сеоских момака ?

Сања:

Никога. Сви, који су остали, отерани су у Немачку на робију.

Зина:

А где је Вера ?

Сања:

Отерали је у Немачку.

Зина:

Веру отерали у Немачку ! Чујеш ли, Василије ? Каква жалост ! Сирота, сирота Верка. Све нас је тако волела. Нарочито Васју. А како ти ?

Сања:

Мене су такође терали. Сасвим ме били отерали, али им побегах из логора.

Зина:

Како си успела ?

Сања:

Не питај. Хиљаду и једна ноћ. Ни сама не могу да верујем. После ћу вам све испричати. А ти како ? Јеси ли се удала ? Јеси ли кога тамо, у евакуацији, нашла ?

Зина:

Ја се таквим глупостима не бавим.

Васја:

Хи, да. Што се правиш важна. А брадица ?

Зина:

Василије !

Сања:

Каква је то брадица ? Признај !

Васја:

Она се тамо у једног чичицу заљубила. У страшног, у брадатог. А он њу ни да погледа. А она пати, пати...

Зина:

Не трпим кад се говоре глупости.

Васја:

Нису то никакве глупости, када то сви знају.

Зина:

Ђути. То није истина.

Васја:

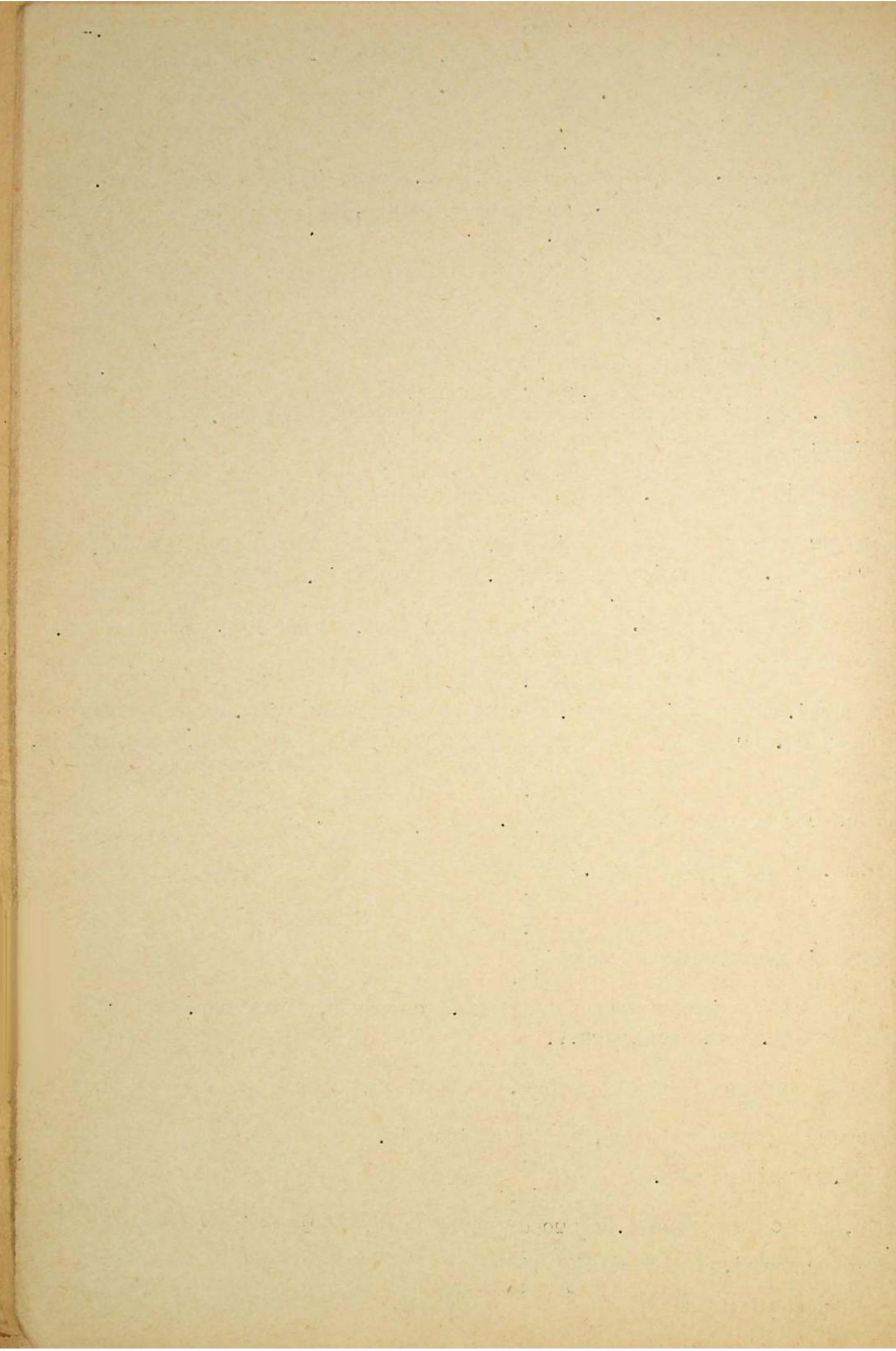
Гле, како се зацрвенела. Па што си поцрвенела, ако то није истина ?

Зина:

Боље испричај, за киме чезнеш ?

Сања:

А он чезне за неким ?

Васја:

Којешта трућаш, Зинаида. (Иду прозору): Ја нисам заљубљен.

Сања:

За ким чезнеш, Васја ?

Васја:

Она не говори истину.

Зина:

Добро. Па покажи нам, Васељка, своју бележницу. На корицама је залепљена фотографија једне девојке. Сви је познајемо.

Васја:

Нема тамо ништа.

Зина:

Нема, нема. Ја се само шалим. Извините, ја ћу вас узнемирити. Склоните ми се од прозора. Пење се с крпом на прозор: - Е, па и није баш тако рђаво. Пола је стакла остало, а остале можемо затворити нечим.

Сања:

И ја то кажем. Мала оправка, па ће бити изврстан станчић. Може се доста новаца добити. Шта мислите - три собе, кујна...

Зина:

У кујни станује једна жена са синчићем.

Сања:

Треба је иселити.

Зина: /Гледа кроз прозор/:

Васја, погледај: директор, Хомутов, старац, Никанаров. Куд ли су пошли ?

Васја:

Вероватно траже стан.

Зина:

Чекајте, сад ћу ја. Брзо се облачи и истричи.

Сања:

Каква је Зињка постала !

Васја:

Нема шта. Одлучна. Све је на маму. Сећаш ли се наше покојне маме ?

Сања:

Наравно.

Васја:

А ја, како ти се чиним ?

Сања:

Већ сам ти рекла: сасвим велики човек.

Васја: /Са наивном гордошћу/:

Већ се понекад и бријем.

Сања:

Само си одевен рђаво. Ти би требало да се боље облачиш.

Васја:

А по чему сам ја рђаво одевен ? Чизме, добра памуклија. Имам и добар капут са крвеном крагном.

Сања:

Зар мало зарађујеш ?

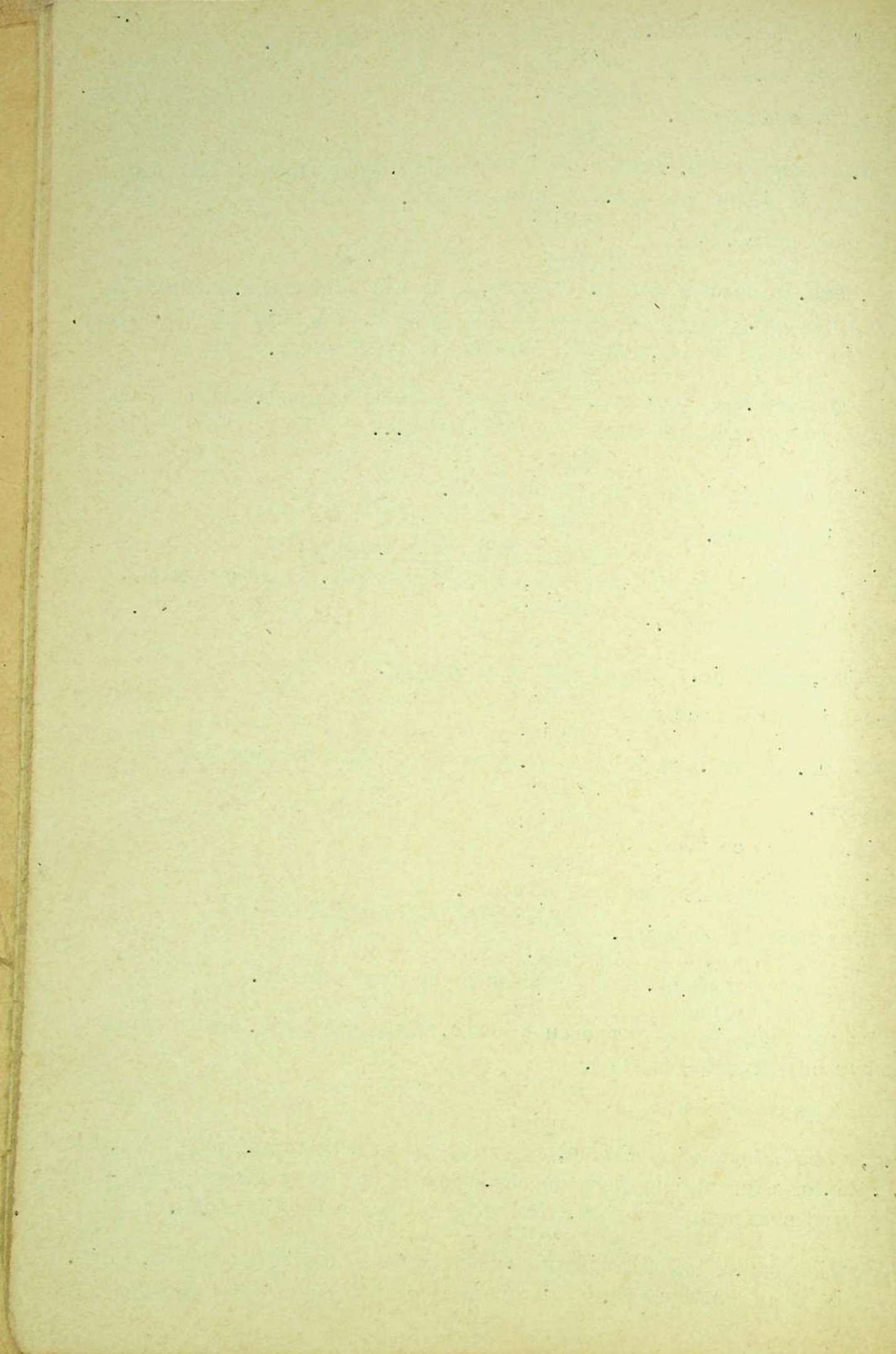
Васја:

Не, зашто ? Зарађујем толико, колико би свакоме пожелео. Некад 1200, некад 1.400. Ни сваки мајтор нема толико. Скоро ћу на други посао прећи - пошто издржим стаж за машиновођу, зарађиваћу колико и покојни отац.

Сања:

То није лоше. А још и своја кућа. Ипак треба да се боље облачиш, Васја.

Јер те жене неће волети. Је л' хоћеш да ти поклоним једну особиту машну ?

А како ја ? Како ти изгледам ? Јесам ли много поружнела.?. од онда ?

Васја:

Ти си сада сасвим друга.

Сања:

Лепша или ружнија ?

Васја:

Истину да кажем, лепша.

Сања:

То значи да сам ти се онда мање допадала ?

Васја:

Не. Право да ти кажем и онда си ми се јако допадала.

Сања:

Дај бележницу !/После мале паузе, Васја се покорава и даје јој бележницу.

Она дуго разгледа фотографију. Затим се, одједном гласно и оштро смеје/.

Васја:

Чему се смејеш ?

Сања:

Смејем се зато, што ми је смешно. Само кад помислим, каква ми је била онда округла и дебељушката њушкица. Широка но дужа. А одевена као провинцијалка. Права руска Матрјонка. -/Тура му бележницу у џеп/:-Хвала што ниси заборављао. -/Љуби га он оће да одговори али га она пакљиво и нежно одгурне лактом/:-Доста. Сац већ нисмо деца. Треба да се владамо пристојно. Долази свет.

Н. З. Улазе: Зина, директор, Коновалов, старац, Никаноров-радник.

Зина:

Ево једне собе. Ево друге. А овде је трећа. Овде можете слободно да сместите привремено канцеларију управе фабрике и да се сами са другом, Хомутовим настаните. -/Свет троје одлазе на десна врата/.-

Сања:

Треба да идем, Васја. Овде има страног света. Ја не волим странце. Боље да навратим до вече, да видим како сте се сместили. Код куће мајка седи без гаса.

Васја:

Испратићу те.

Сања:

Сећаш ли се, како си ме из биоскопа пратио ? Узми гас а ја ћу бонбоне.

Васја:

Какве су то бонбоне ?

Сања:

Ја их продајем, Три рубље - два комада.

Васја:

Ти тргујеш бонбонама ?

Сања:

Шта да се ради ? Мора да се живи.

Васја:

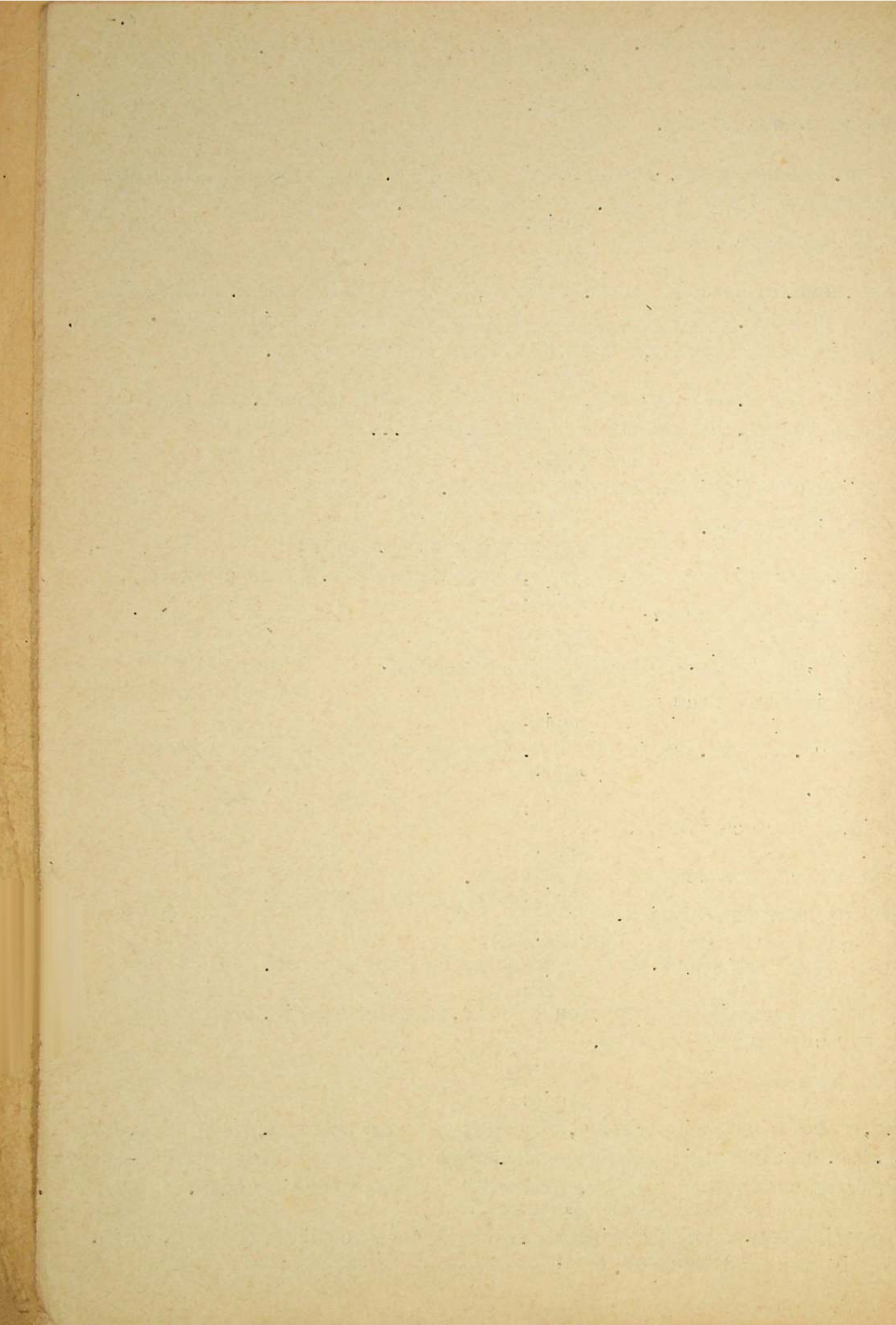
Удесићемо да те приме у фабрику. Хоћеш ли ? Да ли би хтела да радиш за тезгом ?

Сања:

Није то лоше. Али боље би било неко место у фабричкој мензи, да будем код бифеа или код чаја. -Па, хајдемо, хајдемо. -/Обоје одлазе/.

Зина: /Улазећи са Коноваловим и Никаноровим из десне собе/:

Праве свиње. Имали смо орман. Врло добру гарцерову. први рат отац је платио

четири стотине осамдесет рубаља. Сада нема. Имали смо отоман. Два 9.-
кревета. Етажер, Клавир. Сада ничег нема. Све су, проклетници, опљачкали. Клавир
је још покојна мати на отплату купила. Он је сво овде стајао.

Коновалов:

Ја мислим, дакле, да је ово згодно. Добро, ми ћемо овде остати. А, у ствари,
чија је ово кућа? Ко је овде домаћин?

Зина:

Ја сам овде домаћица.

Коновалов:

Хм, не од старијих. Па колико ви, мала газдарице, тражите од нас за стан,
за ону собу?

Зина:

Шта то значи, тражите? Ја ту ништа не разумем.

Коновалов:

Врло једноставно - колико новаца треба да вам плаћамо месечно?

Зина:

Ах, шта то говорите? Чак сам се и зацрвенела. Зар смо ми - шпекуланти?
Чини ми се да смо овде дошли заједно... Ја то од вас нисам очекивала,
друже директоре. То је прилично неукусно.

Никаноров:

То је ћерка покојног Судејкина, Зина. Она је ^{она} ~~наша~~ старином. Сада је код нас
бригадир омладинске бригаде. Допутовала је са нама.

Коновалов:

А, у томе ли је ствар! Ја нисам одмах разумео. Нисам је познавао. Хвала
вам, Зинаида Васиљевна, на гостопринству. /Никанорову/: - Пођи, пријатељу,
до фабрике и нареди Замјатину, у моје име да овамо хитно спроведу теле-
фонску линију и поставе директорски апарат у ону собу. Ту ћемо, ја и Хо-
мутов и становати. Замста, где је Хомутов?

Зина:

Валеријан Авдејевић, стоји на улици.

Коновалов:

Зовните га. Затим нека Замјатин пошаље овамо џакове, сламе, ногаре, столове,
једном речју потпуну опрему. Пошту, телеграме, новине - сву кореспонденцију
такође овамо. И да се не задржава. Хајде. - /Никаноров одлази/.
Зина:/ спрема собу/:

Извините ја ћу вас узнемирити.

Коновалов:

Ништа, ништа. - И одавде је свега два корака. Сјајно!

Хомутов:/ Улази са пртежима и картонима. То
је брадати, не баш сасвим добро ск-
ројен човек, са наочарима. Али на
ћему има нешто веома младо/:-

Е, добро. Имамо кров над главом. Починимо од машинског. Тамо је очуван део
крова, а два одељења нису дигнута у ваздух. - /Развија планове/: - Овде сам
све убележио.

Коновалов:

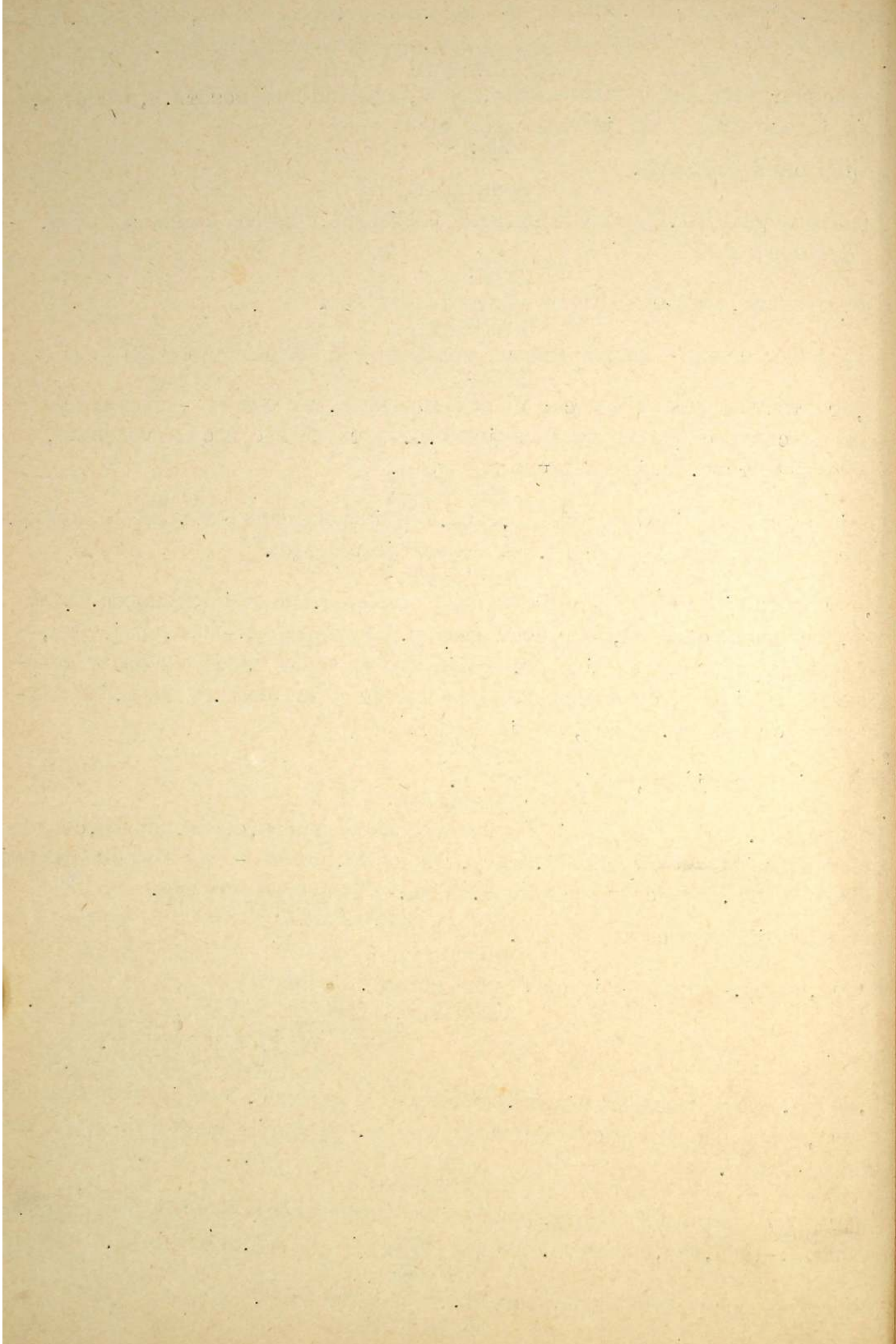
Знаете ону Криловљеву басну, како мајмун под старост обневидео? /Ставља
цвикер/: - Тако, дед, покажите. Римским цифрама - тезге. Осам тезги.

Хомутов:

Можемо их поставити макар и сутра. То ће бити прво.

Коновалов:

А електроенергија?

Хомутов:

Покретна станица.

Коновалов:

У реду. Али са већине тезги, као што смо видели скинути су делови. Негде лежишта, негде резача. Нема ни једног бруса.

Хомутов:

Све то иде ^{ло} ешалоном са другом групом.

Коновалов:

И овамо стиже кроз две недеље. Јесте ли чули што је рекао онај хроми мајор? Команда фронта тражи да прва партија тенкова буде одмах направљена. Петнајест тенкова.

Зина:

Извините, другови, ја ћу вас малчице узнемирити. Склоните некуд ваше ноге.

Коновалов:

Склоните ноге; то је лако рећи. А куд да их склоним? (Обојица скупљају ноге. Зина пере под).

Зина:

Хвала. То неће дуго трајати. Одмах ћу да завршим, па ћете моћи да пређете у своју канцеларију.

Хомутов:

Онда другу варијанту. Да отпочнемо са ручном оправком.

Коновалов:

А каквим снагама располажемо?

Хомутов:

Зар сумњате у моје момчиће?

Зина:

Сада можете спустити ноге.

Хомутов:

Мислите да моји момци неће то савладати?

Коновалов:

Шта ви мислите?

Хомутов:

Сад ћу вам казати шта мислим. Одмах ћу вам казати. Где ли је мој дневник?

(Вади бележницу и задубљује се у њу):- Шта имамо за данас? Прво, имамо бригаду, Дусје Никифоровне.-/Зина ослушкује/:- То је најистакнутија бригада. За њу потпуно одговарам. Пре свега сама, Дусја Никифорова. Златна девојка, радник каквих је мало. Дреер метала, пети разред, ни једног изостанка, ни једног случаја расхода, норма никад испод сто двадесет процената. Четири пута добила премију...

Зина: /Одједном љубоморно/:

Свега је три пута добила премију.

Хомутов:

О, Зина! Шта радиш ти овде?

Зина:

Зар не видите, распремам.

Хомутов:

Па како си доспела овамо?

Зина:

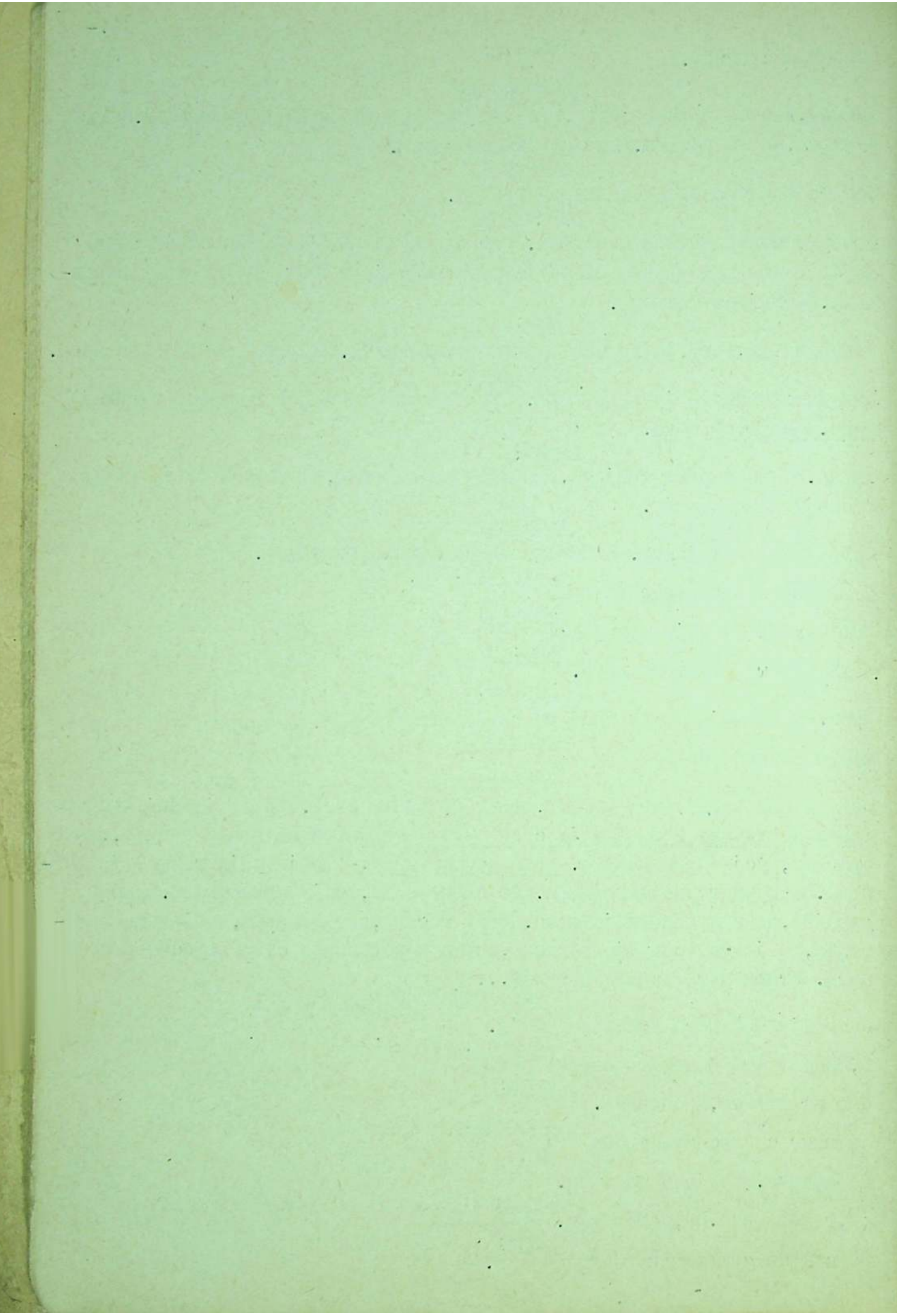
Добар дан. Ово је наша кућа.

Хомутов:

Ах, тако? Дивно. Па, добар дан.

Зина:

Ја сам се са вама већ поздравила.

Хомутов:

Извини, нисам приметно.

Зина:

Ви ме никада не примећујете. Ви примећујете само Дусју Никифорову. Она је три пута добила премију, а не четири.

Хомутов:

Код мене је забележено четири пута.

Зина:

А ја сигурно знам да је три пута. На Уралу; једанпут, крајем четрдесет друге и два пута у четрдесет трећој - у јулу и у октобру. А више није била. Свега, дакле, три.

Хомутов:

Тако, дакле. То значи, ја сам се преварио.

Зина:

Ви се увек варате у корист, Дусје. Погрешно сте јој убележили не три, већ четири; а зашто нисте погрешно убележили уместо три - две ?

Хомутов:

Па то није званично, већ онако, за своју евиденцију.

Зина:

А кад то није званично, онда ви немате права да реферирате другу директору неисправне бројеве. Директор фабрике може створити погрешан суд о својим кадровима.

Коновалов:

Ништа, нећу ја ништа створити.

Зина:

Не, не, ви ћете сигурно бити у заблуди. Немојте, молим вас да помислите, да ја имам нешто против Дусје Никифорове. Дусја Никифорова безусловно је изврсна девојка и одлична радница. То је моја велика пријатељица и другарица. Ја ништа рђаво о Дусји Никифоровој нећу рећи. Извесно је, да друг Хомутов мало претерује успехе, Дусје Никифорове. На крају крајева, ни за кога није тајна да Дусја Никифорова не ради увек уједначено. Уопште, она ради прилично неуједначено. Једнога дана густо а другог путо. Али није у томе ствар. Мени је просто криво. Наравно, не за себе лично. Мени лично није стало. Не марим. Али ми је криво за своју бригаду. Зашто увек истичу бригаду Дусје Никифорове. Најзад, то ми је и досадило. Није још одлучено, ко ~~неће бити~~ је од нас јачи и ко ће добити цеховску заставу. Ја лично на пример, нисам уверена да ће је добити Дусја. Ја лично, на пример уверена сам да ће је добити моја бригада. И у опште, ја не разумем ову политику: чим што, одмах се истиче Дусја са својом бригадом. А да ли сте мене питали ? Можда ћу се и ја примити да ручним путем извршим оправку тенкова. Не, заиста. Ово ме копка. Где су ти тенкови ? - Брзо се облачи : - Идем да их видим, па ћу вам казати. Онда ћемо видети, ко је од нас истакнутија девојка - ја или Дусја. - Одлази.

Коновалов:

Ватра ! Ја бих рекао да је ово права правцата љубоморна сцена. Честитам.

Хомутов:

На жалост нема на чему. Ово је љубомора, тако рећи, искључиво на производној основи.

3

De-

TSM

3B01

Коновалов:

Па то и јесте оно што је изврсно. Чекајте. А стварно, шта сте ви помислили ?

Хомутов:

Дивна девојка.

Коновалов:

Маните, маните и не надајте се.

Хомутов:

Ја се и не надам. Где бих ја...

Коновалов:

Опростите, Валеријане Авдејевићу, за незгодно питање, колико вам је година ?

Хомутов:

Тридесет и једна.

Коновалов:

А изгледа као да имате свих четрдесет и пет. Тридесет и једна. У ствари то и није тако много. Али - брада ! Не разумем, шта је потребна младом инжињеру таква брада ? Да вам искрено кажем, очајничка брада. Зар вас она не наводи на очајање ?

Хомутов:

Наводи.

Коновалов:

Па скидајте је.

Хомутов: /Седа и са извесном меланхолијом/:

Као ми је, Павле Фјодоровићу. Ја сам се са њоме некако саживео. Већ је десет година носим.

Коновалов: /Седајући такође/:

Какво је то уживање ?!

Хомутов:

Десило се то у Магнитогорску. Ми смо тада монтирали комсомолску високу пећ. Цео месец дана нисам имао времена да се обријем. Она је^и порасла. - Погледах се у огледало - допаде ми се. Није ми се, у ствари, ни толико допала, колико ми је ласкала. Будала, балавац. И једном речју, задржим је. Сем тога она је била и практична с техничке стране гледишта. Економија времена. Не треба да се бријем. А доцније некако се навикох. И ето - видите.

Коновалов:

Наравно, ако сте се одрекли личног живота, онда таква конструкција још и има смисла. Но ако... Ви, мислим, нисте жењени ?

Хомутов:

Не, нисам.

Коновалов:

И нисте никада били ?

Хомутов:

Па када ?

Коновалов:

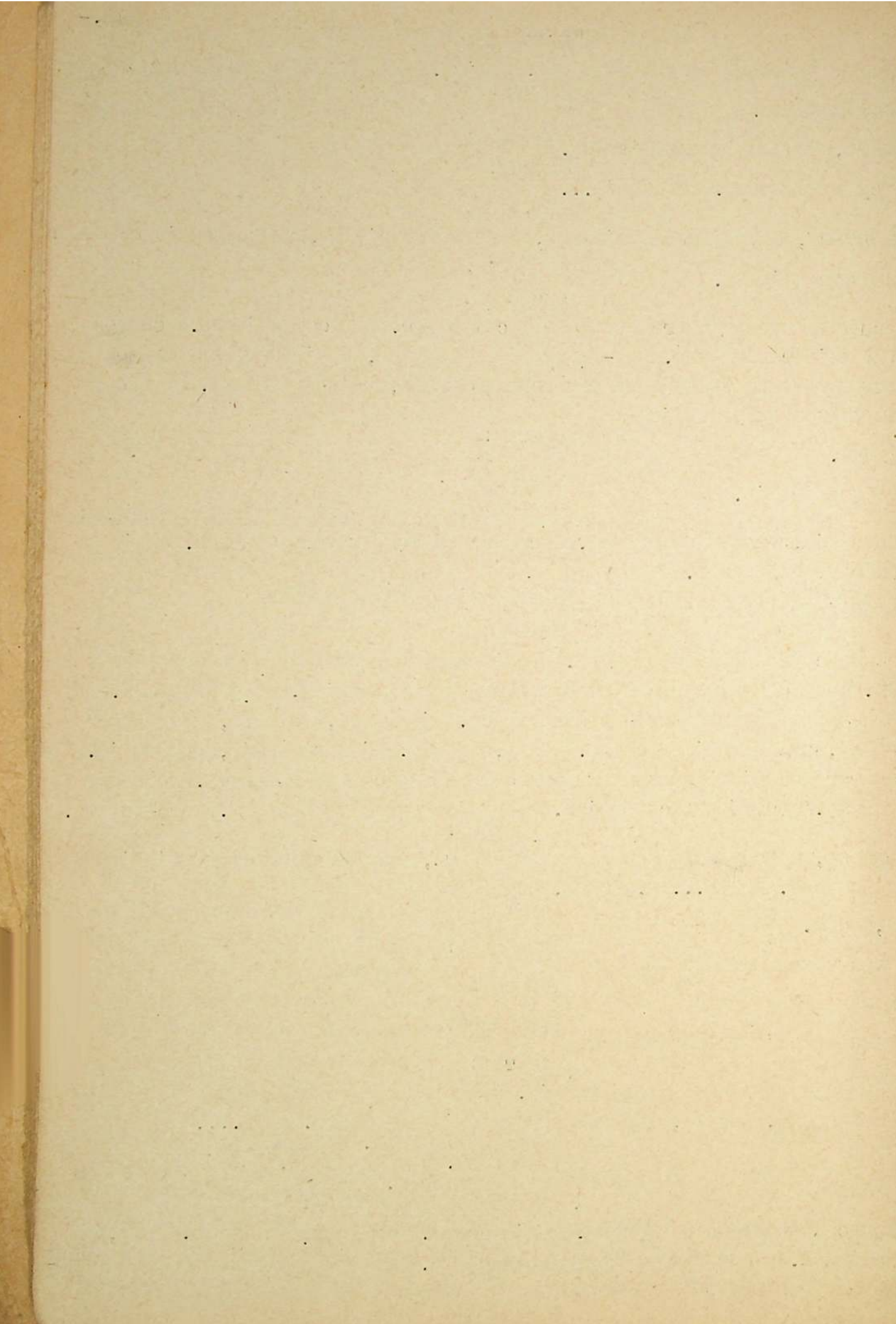
А како вас је то задесило ?

Хомутов:

Нисам некако пошао по тој линији. Пре ми се све некако чинило да је још сувише рано, а после, одједном видим да је већ касно. И ето....

Сарафанов: /Улази. То је мајор тенковских трупа. Он улази брзо, храмајући и опирајући се на штап. Недавно рањен и још се није потпуно опоравио/:

А ви се већ овамо пребацили ? То је добро. Једва сам вас нашао. Значи, да продужимо. Ја сам вам тенкове већ дотерао. Сада два питања: када ћете почети и када завршити оправку ?

Коновалов:

Одмах немо почети.

Сарафанов:

Да ли ћете завршити, за деветнајести ? Наредба је од команде фронта, да за деветнајести буду оправљени.

Коновалов:

То зависи од околности.

Сарафанов:

Разумем. Значи да смо се споразумели. Кроз пет дана. Деветнајестог.

Коновалов:

Па ви сте сами видели у каквом је стању фабрика.

Сарафанов:

Да. Слика ни мало утешна. Значи ја могу известити команду да ће тенкови деветнајестог бити готови ?

Коновалов:

Ако нам успе да организујемо оправку ручним путем.

Сарафанов:

Ручним путем ? То је добро. Рукама, ногама, зубима. На крају Крајева то је исто. Значи ја могу известити да ће деветнајестог...

Коновалов:

У овом тренутку не могу вам поуздано одговорити.

Сарафанов:

Разумем. А када ћете моћи да ми тачно кажете ?

Коновалов:

Сутра ујутру.

Сарафанов:

У колико сати ?

Коновалов:

Око осам.

Сарафанов:

Разумем. Пут прозора:-Бондаренко, дајте овамо моју торбу. Вилис утерајте у дворште. Ја ћу овде ноћити. Коновалову:-Ви ћете ми дозволити ? Два дана нисам спавао.

Коновалов:

Учините љубав. Али и ми смо сами овде, тако-рећи станари.

Сарафанов:

Не мари. Легне на душему:-Ја нисам овдашњи. Али у овом насељу живела је моја покојна сестра. Била је удата за машиновођу. Ви сте можда чак и чули: Василије Васиљевић, Судејкин. Знао га цео Совјетски савез. Пре десет година ја сам овде био на пропутовању са далеког истока. Био сам код сестре у гостима три дана. Али сад се ничега не сећам - ни кућа, ни улица. Па да се и сећам, све једно, сигурно не бих могао распознати. Саме рушевине.

Коновалов:

Е, па честитам. Ово је баш та кућа.

Сарафанов:

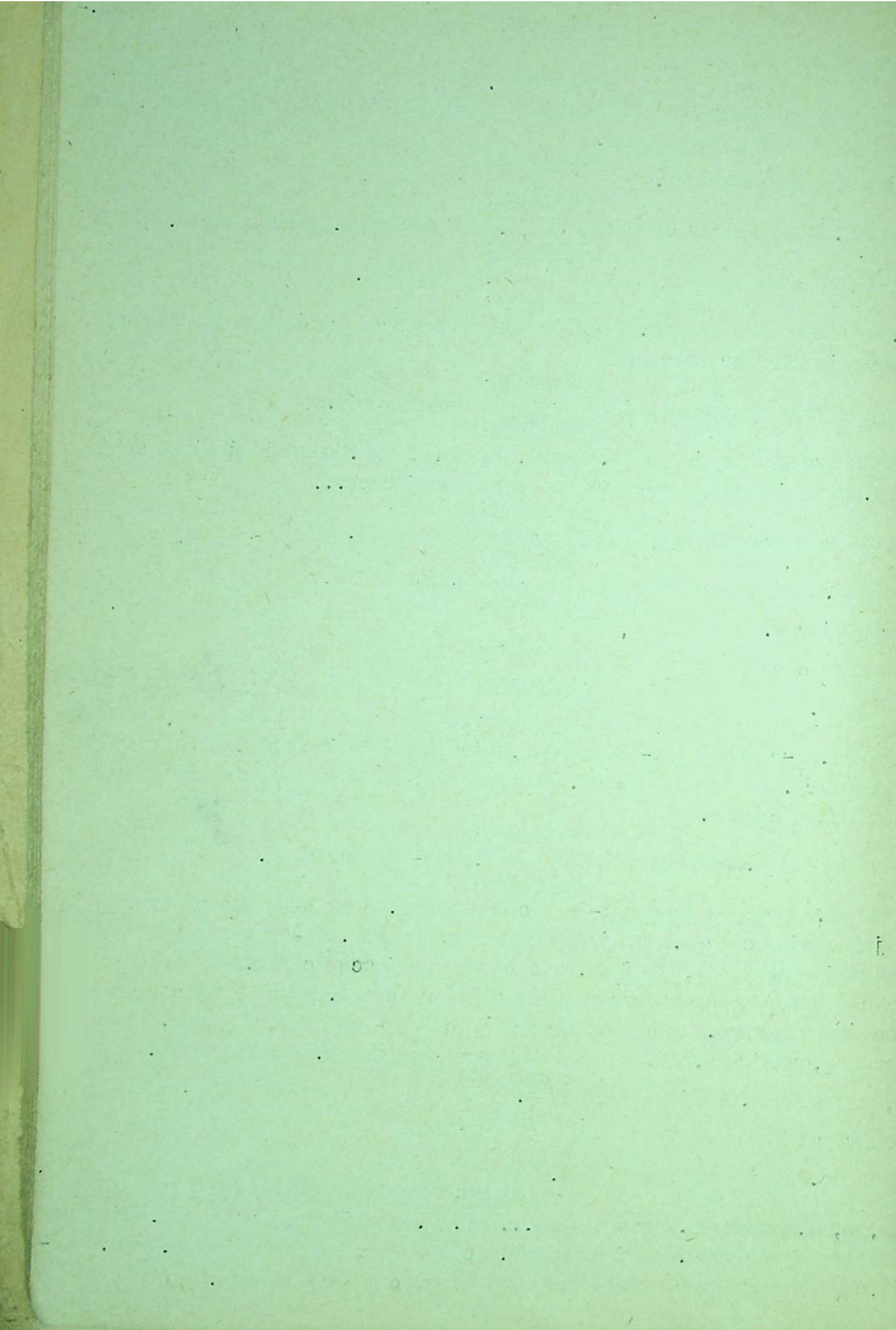
Шалите се !

Коновалов:

Сигурно. Ово је кућа, Судејкина.

Сарафанов: Пажљиво гледа околу:

Да, да, да. Дозволите. Нешто као да... Пећ. Да. Овде је стајао клавир. Сијалица покривена абажуром. Под је био жут. А сада голи, испржани зидови. Мрље. Колико сам за време рата видео оваквих голих, испржаних зидова. Ја сам се већ

на то, толико навикао да сам престао да обраћам пажњу на вих. И одједном изволите. Стоји празна кућа, прљава, обешчашћена. Без домаћина и домаћице. Ко ли је сада овде домаћин ?

Коновалов:

Деца, Судејкини.

Сарафанов:

Да, било је и деца. Девојчица, Зина и дечко - Васја. Моји сестрићи. Да ли су у животу ? Можда знате ? Где ли су они сада ?

Коновалов:

Овде. Допутовали су са нама.

Сарафанов:

Чуда ! /Легне на душему и полако заспива.

Никаноров: /Улази, узбуђен је/:

Павле Фјодоровићу, замислите, појавили су се наши старци. Радници, који су за време Немаца овде остали. Миронов Лазар, пријавили се, Никитин Осип, Запорожац Тарас, Сиволобов, Арсејев, ~~ето...~~ Тек што су дошли на територију Фабрике желе да вас виде.

Арсејев: /Старац-радник, који је дошао заједно са Никаноровим. Иршав, исцелан, прљав/:

Павле Фјодоровићу...

Коновалов:

Ко је ово ?

Арсејев:

Ниси ме познао ? Па то сам ја, баћушка, Арсејев Кирило, фрезер. Већ се нисам надао да ћу те видети !

Коновалов:

Голубе, Кирило Матвејевићу ! Стари друже ! Јеси ли жив ?

Арсејев:

Жив сам, баћушка. А како ни сам не знам. Погледај што је на мени остало...
(Грле се и љубе): -Е, па срећно виђење ! Јеси ли видео, Павле Фјодоровићу ?

Јеси ли видео, шта су од нашег живота направили, неваљалци проклетни ? А наша фабрика... Каква је то лепотица била ! Јели могуће да је за увек претворено све у прах и пепео ? (Плаче): -Зар нећемо моћи да обновимо ?

Коновалов:

За то смо и дошли.

Арсејев:

Онда ево... /Вади из вреће неколико ситних делова/: -Два резача, брус, сврдо... Чим су Немци почели да се приближавају, ја сам их скинуо са своје тезге и сакрио испод пода. Две године чекали су газду. Ваљда ће данас затребати. Пођи у фабрику, тамо су сви наши старци окупљени, сваки је у цаку по нешто донео. Неко резач, неко лежиште, неко брус. Не замери.

Коновалов: /Узбуђен/:

Видите ли шта се ради ! Резачи, лежишта, брусеви ! Валеријане Авдејевићу, чујете ли ?

Хомутов:

Чујем, чујем.

Коновалов:

Па то је за нас живот. А ? -Е, па друже, старци моји златни... Немам речи... Хвала, хвала стари друже, Кириле Матвејићу, обрадовао си ме. Хвала.

Арсејев:

Нема на чему, Павле Фјодоровићу. Тезге - то су наши топови. Нисмо, ваљда,

могли дозволити да Немци својим поганим рукама из наших топова туку по нама ? Не вреди о томе ни говорити.

Коновалов: Сиволобов

Ти кажеш - Миронов, Никитин, Запорожац, ~~Миронов~~... Па то је одлично. А старац, Мартинов, Иван Иванович, шта је са њим ? Где је он ? Је ли жив ?

Арсејев:

Зар нисте чули ? Царство му небеско.

Ковалов:

Умро ?

Арсејев:

Немци су га убили.

Коновалов:

Шта кажеш ?

Арсејев:

То што чујеш. Ево да чујеш шта је било са Иваном Ивановичем. Од првих дана он се запослио у фабрици, код Немаца. Наравно да је своју квалификацију, прећутао, а примио се за стражара. И полако демонтирао је и избацио све тезге из строја. А делове је склонио. Куд их је склонио - то нико до сада не зна. Немци су га на некој последњој тезги ухватили. Шта све нису ти људокдери од њега чинили... Тукли га, мучили на све могуће начине, испитивали, златна брда обећавали и опет мучили - хтели су на сваки начин да дознаду куд је склонио делове. Велико је мучење претрпео од њих Иван Иванович али ништа није открио. Тако су га и обесили, а ништа нису сазнали. Пред очима његове супруге, Марије Степановне, обесили су га на капији његовог дворишта. И цео месец нису дозволили да се скине, Од тога дана, супруга му, Марија Степановна, мало се пореметила. Иде по селу - по рушевинама - притисне руке на груди, никог не види и само пева песме. (Ослушкује) Да није то она и сада ? Чује се како на улици неко пева, сулудим, високим гласом неку отегнуту руску песму, понекад је нагло прекине на највишој ноти /: - Она је. Сигурно овамо иде. - / Песма се већ разлеже у кући. Одједном се прекида. Тешки кораци /.

Маринова: Улази. То је коштувава старица.

са тврдим, трагичним лицем и тешким кораком. Сумњичаво посматра све. После путања /:

Ко су ови људи ? Говорите ! Јесу ли наши или туђинци ?

Арсејев:

Наши магушка, Марија Степановна, наши. Зар не познајеш ?

Маринова:

Не прилази, не прилази. - Не дотичиме се. Отступи. Ти си сиви. Само си преобучен.

Арсејев:

Ја сам Арсејев, Кирило Матвејевић, твој кум и сусед.

Маринова:

Кум ? Не знам. Све може бити. А овај овде - ко је он ? / Прилази душеми где лежи Сарафанов, дуго га пажљиво разгледа. У страху /: - Шта сте то од њега, проклетници, урадили ?

Никаноров:

Тише, мајко. Зар не видиш -- официр спава.

Маринова: / Сумњичаво /:

Спава ли ? А можда што горе од тога ? Дај да послушнем. Не. Лише. Лише моје

Ето овако и моји синови негде спарају.-/Седне поред главе и тихо пева.
Одједном прекида на високој ноти.Шапатом,обзирајући се на све стране/:-
Људи!Што стојите овде? Беките,сакријте се,одлазите у шуме.Зар ништа не
знате ? Сиви су дошли.У тенковима.Њихови тенкови на тргу стоје,код фаб-
рике.Сама сам видела.

Никаноров:

То су наши тенкови.Совјетски.

Мартинова:

Зар то нису њихови ? Сивих ?

Никаноров:

Наши су,матушка,наши су.Можеш ми веровати.

Мартинова:

Значи наши ! -/Сенка свести прелети преко њенога лица/:-Е па шта.Све
може да буде.-/Гледа Коновалова/:- А ти - ко си ти ? Као да си ми поз-
нат.Знам те,али не могу да се сетим.Та ја сам болесна.Помози ми,сажали
се,ради ми.

Коновалов:

Коновалов.

Арсејев:

Павле Фјодоровић.Наш директор.Зар не можеш да се сетиш ?

Мартинова:

Господе ! Павле Фјодоровићу,куме ! Како да те одмах нисам познала ? Па
то си ти ономад код нас чај пио и пирог јео ?

Коновалов: сам

Некад је то било,Марија Степановна.И чај пио и пирог јео код вас.

Мартинова:

И шаха са Иваном Ивановичем играо.

Коновалов:

Да,и шаха сам играо са Иваном Ивановичем.Само то није било ономад,већ
пре пет година.Ех,какво ти је памћење,Марија Степановна !

Мартинова:/Срдито/:

Шта мељеш.Не пре пет година,већ ономад.-/Замисли се.Мршти се,као да се
спрема да заплаче/:- Ја сам све нешто почела да бркам.Павле Фјодоровићу,
голубићу мој рођени.Је си ли чуо каква ме је постигла несрећа ? Мога су
Ивана Ивановича...шта су урадили од мога Ивана Ивановича.../Торко и стра-
сно плаче/.

~~Коновалов:~~

Коновалов:

Плачи,мајко.Исплачи се,лакше ће ти бити.Да.Нема нам више нашег Ивана
Ивановића....

Мартинова:/Брзо/:

Чекај ! Чекај ! Шта сам хтела ? Тражила сам те.Ишла овамо.А зашта сам те
тражила - заборавила сам.Та он ми је нешто наредио.Никоме,до теби.Само
теби.Он је знао да ћеш доћи.Наредио је да ти лично у руке предам.-/Изва-
ди сакривену на прсима крпу,у којој су увијене неке старе хартије/:-
Узми,директоре.

Коновалов:

Шта је то ?

Мартинова:

Ту је све Иван Иванович прибележио.Где су делови сакривени.Наредио је
да никоме не предам.Само теби у руке.Тешком је срцем тога

"Код северног зида сабирног, пет корака од угла, осам глава дреерских. У подруму оделења казана иза сандука за угањ - седамнаест резача и једанаест брусова. На другом ливном, у зиду завидано..." Двадесет шест; девет, осамнаест.... Валеријане Авдејевићу, разуметели? Стотине година ће проћи. Многе стотине. И праха нашега неће бити. А ови листићи... ове речи... ех....

Мартинова:

Ја сам их на грудима носила. Бојала сам се да одвојим руке. Све сам вас чекала. - /Примећује Хомутова/: - А ово - ко је? Иди, иди, не прилази... Не додируј ме. Ти си сиви. - /Одлази/.

Коновалов:

Хеј, ко је тамо? Никанорове! Лопате, пијукe, бургије. Идемо. - /Одлази/.

Зина: /Улази/:

Валеријане Авдејевићу, ја сам прегледала тенкове. Моја се бригада прима да их оправи.

Хомутов:

Није потребно.

Зина:

Где сад - није потребно? Чији су то вицеви? Јесу ли то вицеви Дусјџа Никифорове?

Хомутов:

У фабрици ћемо извршити оправку.

Зина:

А тезге?

Хомутов:

Имаћемо их за тезгама. *(улази)*

Н.З. Сви одлазе сем Зине и Сарафанова који спава.

Зина:

Час овако, час онако. Знам ја, чији су то вицеви.

Сарафанов: /У сну говори/:

Богатирјове, притисни! Притисни десну кочницу. Окрени је.

Зина:

Ко је то? Први ^{га} пут видим. Извалио се. Друже мајоре, будите добри, на устаните. Ви ми сметате да спремам.

Сарафанов:

А? Шта? Молим. Извините, ја сам мало спавао. А где је директор? Где је старији инжињер?

Зина:

Отишли су.

Сарафанов:

Отишли? Ах, дођавола! Пропустио сам! А ја сам због њих нарочито стражарчио. Они треба да оправе тенкове за деветнаести. Ето, несреће. А ви, извините, шта сте ви овде?

Зина:

Домаћица.

Сарафанов:

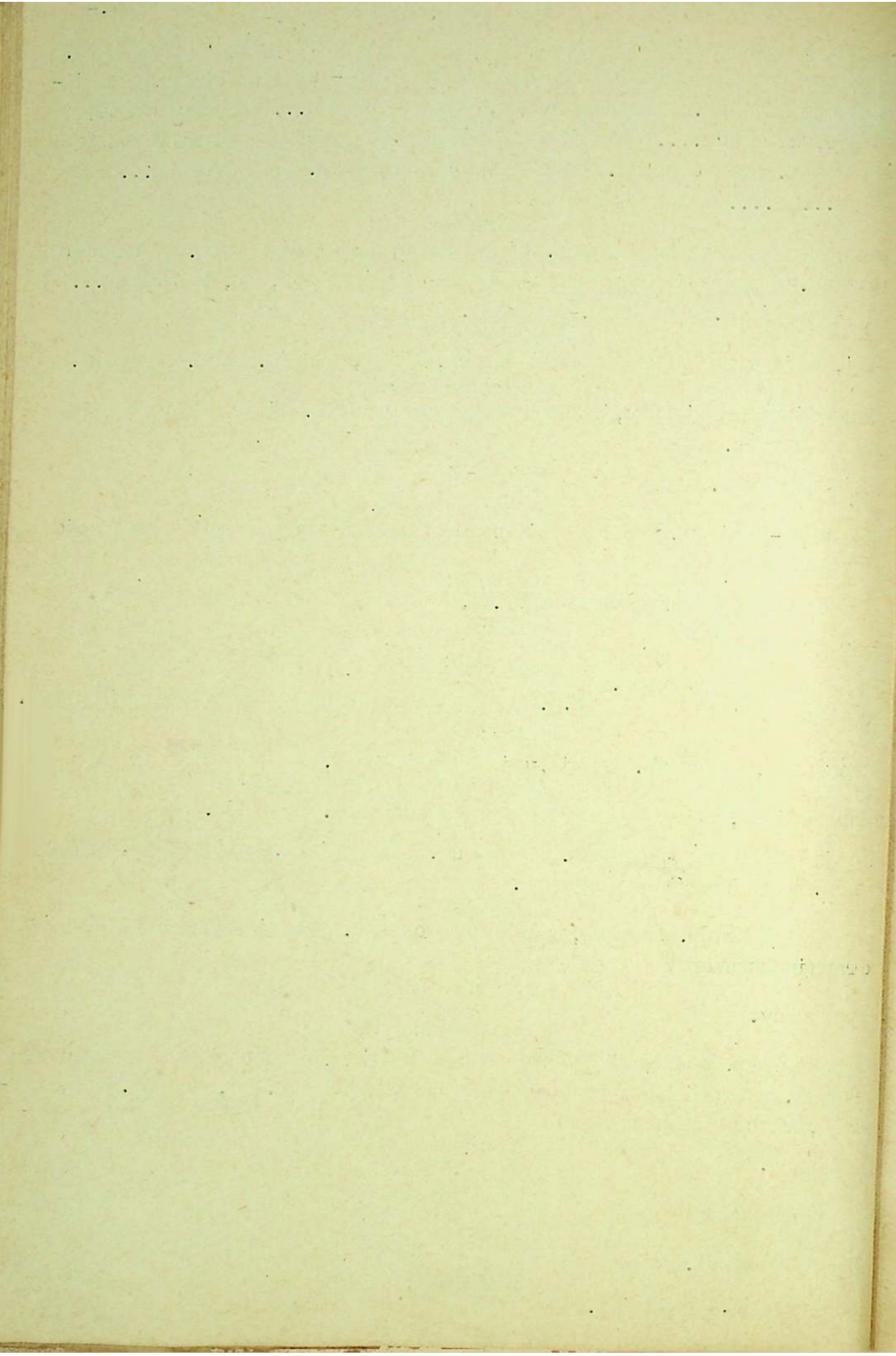
Судејкина? Зиночка?

Зина:

Зина Васиљевна.

Сарафанов:

Рођена моја. - /Грије је/.

Друже мајоре... Шта радите ?!

Сарафанов:

А ко ти је, безобразнице, са Далеког Истак донео шубару од Беверице и рукавице ?

Зина:

Ујка Миша !/С узвиком баца му се око врата./:-Ујкице Мишкице ! Па то су значи ваши тенкови ? И ви ћете, дакле, овде код нас живети ?

Сарафанов:

Ако ме не истераш.

Зина:

То је просто дивно. Ви просто себи не можете да претставите колико је то сјајно. Ми ћемо вам наместити у бившој татиној соби. Сад ћу ја тамо рас-премити. Ходите овамо...

Сарафанов:

Та причекај, де. Дај да те, прво, погледам. Права покојна мајка.

Зина:

Зар тако одрасла ? А мени се све још понекад чини да сам сасвим мала, па бих тако хтела да у кући буде неко од одраслих. Брло је тешко у кући без старијих. Треба сама да мислим, да одлучујем.

Сарафанов:

Сиротице !

Зина:

Други пут, сетим се мамице или покојног тате, па ми буде тако тешко, жалосно. Сами смо остали. Сасвим сами. А данас кад погледах себе, верујте ми, ујкице, руке су ми се саме опустиле. Али шта да радиш. Живети се мора.

Сарафанов:

Да, живети се мора.

Зина:

Треба све изнова почети. Видим, ујкице, ви сте рањени. Лезите. - Где је ваша породица ? Та ви сте, ујкице, жењени.

Сарафанов:

Мој породични живот, како бих ти рекао, није пошао добрим путем. Управо сасвим се рђво окренуо. Моја супруга... једном речи, ми смо се растали. Ја, тако рећи, живим сасвим сам. Породице немам, али ја не волим такве разговоре

Н.З. - Долазе радници сателефонским апаратом. Буку телефонску жи-
-цу. Уносе цакове, столице. Одлазе.

Сарафанов: /Ослушкује/:

Рекао бих, да то неко плаче.

Зина:

Ту је код нас једна жена. Избеглица. - Ко је то тамо ? - Коља, јеси ли то ти ?
/Ослушкује/.

Коља: /Улази. Зауоставља се код врата. Ђути./

Зина:

Код вас неко плаче ?

= П А У З А =

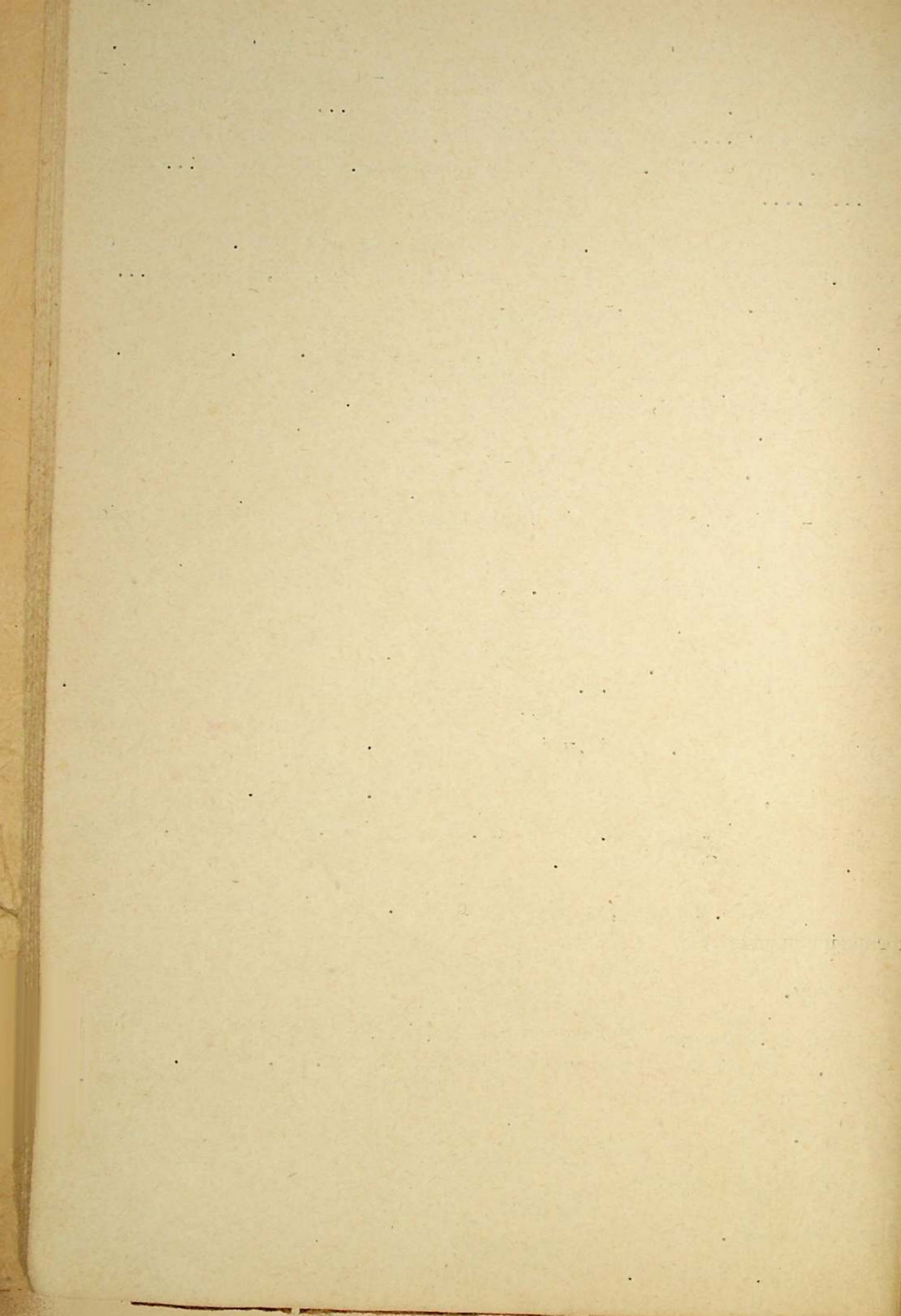
Зина:

Зашто не одговараш ?

Коља:

То мама плаче. Тата је погинуо. Пре годину дана. - Чује се плач Водушкине. Ветар убацује снег кроз разбијени прозор. - П А У З А. - З А В Е С А.

Завеса

ДРУГИ ЧИН.

=====

/-Иста соба. Прошло је мало времена, али се у соби осећају неке измене. Чистија је. Уклоњена је душема. Појавило се и нешто намештаја: Столице без наслона и сто. На прозорима замрачење. Два кревета: један Васјин, други Зинин. У соби лево живи Сарафанов. У соби десно - Коновалов и Хомутов. Ту је смештена и привремена канцеларија фабричне управе. Има чак и одговарајући натпис кредом на вратима. Уопште, соба има донекле канцеларијски изглед, јер на зидовима има табла са огласима, дијаграмима и плакату. Али се осећа и пажљива женска рука. Вече. Касно, зимско вече. Вејавица. На столу и на полици горе светиљке, направљене од топовских бакарних чаура мањег калибра. Ово је веома познато на фронту осветљење. У чауру се сипа бензин или гас, метне се фитиљ од памука а врх се чауре спљосне. Добија се нешто налик на велику бакарну свећу. Несумњиво, ову врсту осветљења у кући је увео Сарафанов. Светиљке горе светло, димљиво и веома романтично. Колебљива светлост осветљава намештај. - На бини су Сарафанов и Вољушкина. Види се да већ давно разговарају. Обоје су уморни. Вејавица потреса кућицу. - Иза десних врата допиру по некад звуци телефонског звонца и гласни телефонски разговори. /-

Вољушкина:

Зашто ви тако говорите? Па ви сами знате, да то није истина.

Сарафанов:

Не, истина је.

Вољушкина:

Мој је живот завршен. Искрено вам кажем. Када не бих имала још и Коџу, ја бих престала да живим. Просто бих престала.

Сарафанов:

Ах, како ви погрешно мислите. Живи се свега једном.

Вољушкина:

И смрт наступа одједном.

Сарафанов:

Е, извините ме, Полина Николајевна, за грубост, али мени се смучи кад вас слушам. Говорите глупости. Смрт то је тренутак - и свршено. Једна секунда. А живот је живот. То је дугачка ствар. Ако хоћете да знате, један живот покрива хиљаду смрти. Смрт - шта је то. То је наравно, непријатна ствар. ~~Ја ништа не кажем. Ту се не може ништа. Војничка ствар.~~

Хомутов: Излази из своје собе, на њему је капут и капа:

Молим вас за ~~електричну~~ лампу. Напољу је таква тама, да ћу са својом кратковидошћу, насигурно пасти у неку рупу и поломити ноге.

Сарафанов:

Слушајте, осећам да вам је давно запала за око моја лампа. Ви ми ^{је} на крају крајева нећете вратити.

Хомутов:

Кунем се животом. Свега на пола сата.

Сарафанов:

Ах ви, грађевинари. Нисте ни до данас у стању да дате вароши осветљење.

17
N-

Дајемо, дајемо. У томе и јесте цела ствар. Спремали смо се да пустимо сутра, а, канда, ћемо пустити данас. ~~Шта смо све урадили ? Док пристигне материјал, ми смо одлучили да поставимо привремену турбину од двеста педесет киловата и да вој прилагодимо стари казан од локомотиве. Једна бригада монтира турбину, друга оправља и припрема казан. А међу овим бригадима таква је утакмица - прави бој.~~

Сарафанов:

Између кога и кога ? Је ли то између ваше дечурлије "

Хомутов:

Не берите бриге. Моја ће вам дечурлија још и показати. Дајте лампу. Јер, богме, без мене ће се тамо Зина И Дусја закачити. Хвала. /Пошто је узео/: Ви не познајете карактер ваше сестричине ! /Одлази/.

Сарафанов:

Ето видите. Они за петнаест дана дају вароши струју, то јест светлост и воду. Па то је просто невероватно. А ви ту причате. /Пауза/: - Ваш је супруг капетан Вољушкин, умро часно, као војник.

Вољушкина:

Али мени од тога није ништа лакше. Мени је тако тешко, тако ташко.

Сарафанов:

Берујте, то ће проћи.

Вољушкина:

Никада.

Сарафанов:

Свако, Полина Николајевна, има своју муку.

Вољушкина:

Каква вас брига мучи ?

Сарафанов:

Мало ли их је... Ето, макар да гледам како се ви мучите. Како се хиљаде људи мучи. Зар то није жалосно ?

Вољушкина:

Ви сте добар, благородан човек. Знате, ја сам веома заволела Зиночку и Васју. Ја се овде осећам сасвим као у својој кући. Они ме такође воле. Ја то знам. И Валеријан Андрејевич и друг Коваленко. То су изванредни, дивни људи. ~~Али само са вама ја могу слободно и просто да разговарам о својој несрећи. То је вероватно зато, што сте ви сами - отуда - и што сте сваког дана гледали смрти у очи. Ја се према вама држим као да сте били најближи друг, најбољи пријатељ мога покојног Николаја Осиповића.~~

Сарафанов:

И сматрајте ме таквим.

Вољушкина:

Реците ми, посаветујте ме: како да живим сада, шта да радим ? Шта ће бити са мојим Кољом ? Он већ две године не иде у школу и заостао је. У остатком, то још и није тако страшно. Школа ће се отворити ~~етићи ће~~. Он је способан дечко. Али он је потпуно подивљао. У прво време, пошто смо изашли из подрума, он је био тако тих, као скрхан. Затим је то прошло. Али сад је сасвим немогуће суздржати га. Мајку не слуша, Бог зна куд скита, туче се

Сарафанов:

А да л' се добро туче ?

Вољушкина:
Данас је ево са оволиком чворугом дошао. Кад би ви, Михајло Сергејевићу, утицали на њега.

Добро. Утицаћу.

Коља, ходи овамо !

Шта је ?

Приђи ближе.

А зашто ?

Ето, видите.

М, да. Добра чворуга. Па ко те је то тако удесио ?

Борка, ми смо се играли рата. Ја нисам хтео да се предам. Тада ме он лупи, а ја га звизнух !

И добро си урадио.

Ето ти на ! Па како то на њега утичете ? Коља, немој да слушаш ујка Мишу. Он се шали.

А ја мислим да сасвим правилно утичем. Ево, брате, да ти нешто кажем. Ти сам наравно, свађу никад на почињи. Држи се по страни. Али ако те ко први тресне, онда не попуштај. Смешта му брати кусур...

Добро, иди, иди Коља.-

Иначе ће на њему јакати. - /Н.З.- Чује се с поља песма /:- Каква је то песма ? /-Н.З.- С улице доише све јаче шум гомиле, женски гласови, чује се како лупају у шишу, као кад је пожар /.-

Зашто звоне ?

Добро вече, другови. Извините што вас узнемиравам. Жели ли ко - год да нам помогне, не има времена ? Рад није тежак. Што више народа, пође, тим ћемо пре свршити. А време не чека. Данас, кажу, да ће бити пуштена прва струја, па треба по негде сироводнике поправити, поставити стубове и на неким местима променити водоводне цеви. Зар вам није досадно да седите тако без електрике и воде ? Видим да јесте. Па кад је тако, нема шта да се мисли. Чизме имате ? Мараму на глави имате ?? Само још бунду навуците и кајде. - /Вољушкиној /:- Чујеш ли, удовице, како моје младице галаме. Не тугуј.

И код мене је на срцу - облак. Хоћеш ли ?

А што треба да се ради ?

Што год хоћеш, голубице. За што год си способна. Ако хоћеш - носи жицу. Ако хоћеш, постављај изолаторе. Ако хоћеш копај земљу или постављај цеви у ров. Имаш ли лопату ?

Немам.

Вољушкина:

Мартинова:

Даћемо ти.

Вољушкина: - /Колебљиво/:

Михајло Сергијевићушта ви мислите ?

Сарафанов:

Ја бих и сам пошао, али ми је данас ногу опет стегло. Па време, шта ли.

Мартинова:

Ти ~~треба~~ да седи. Ти си своје одротовоо. Па, удовице ?

Вољушкина:

Михајло Сергијевићу, учините љубав, припазите на Кољу. Да си штогод не направи. /Кољи/: - Немој ни помислити да излазиш на канију !

Сарафанов:

Будите без брига, Нећу му пустити на вољу.

Вољушкина:

Хајдемо. Ја ћу се одмах обући. Николај, кромпир је у шерпи на прозору.

Н.З. - Обе одлазе. Чује се како жене напољу певају. Затим у хошу певају и са песмом одлазе. /Коља/

Коља:

Слушајте, шта сам вас хтео питати. Где су тенкови, које сте овамо довели на оправку ?

Сарафанов:

Давно су већ, друже, у борби.

Коља:

А ви сте овде остали ?

Сарафанов:

Да, ја сам овде за сада остао. Опоравићу се, па ћу и ја тамо.

Коља:

Е, онда да знате, шта вас молим. Да се што пре опоравите, па да ме онда узмете собом на фронт. Ја ћу тамо да будем син.

Сарафанов:

Какав син ?

Коља:

Најобичнији. Има ли и код тенкова каквих пукова ?

Сарафанов:

Па нађе се по који.

Коља:

Е, па добро, ви ћете наредити да ме тамо, у неком пуку приме - за сина.

Овде је, ту скоро, био један ковички пук, па је имао дечка, Шурку, сержанта, као свог сина. Вега су узели за пуковског сина. Он је био сав у војној униформи. Имао је еполете, црвену башлику, сабљу, трофејни револвер. Шурка је долазио код нас, у ~~селек~~ да играмо. Ух, што лепо уме да игра рата ! -

Знате шта ми је даровао ? Само молим вас, да не кажете мајци. Он ми је поклонио немачку бомбу.

Сарафанов:

Тако ? Интересантно. А где ти је ?

Коља:

Ја сам је испод шпорета сакрио.

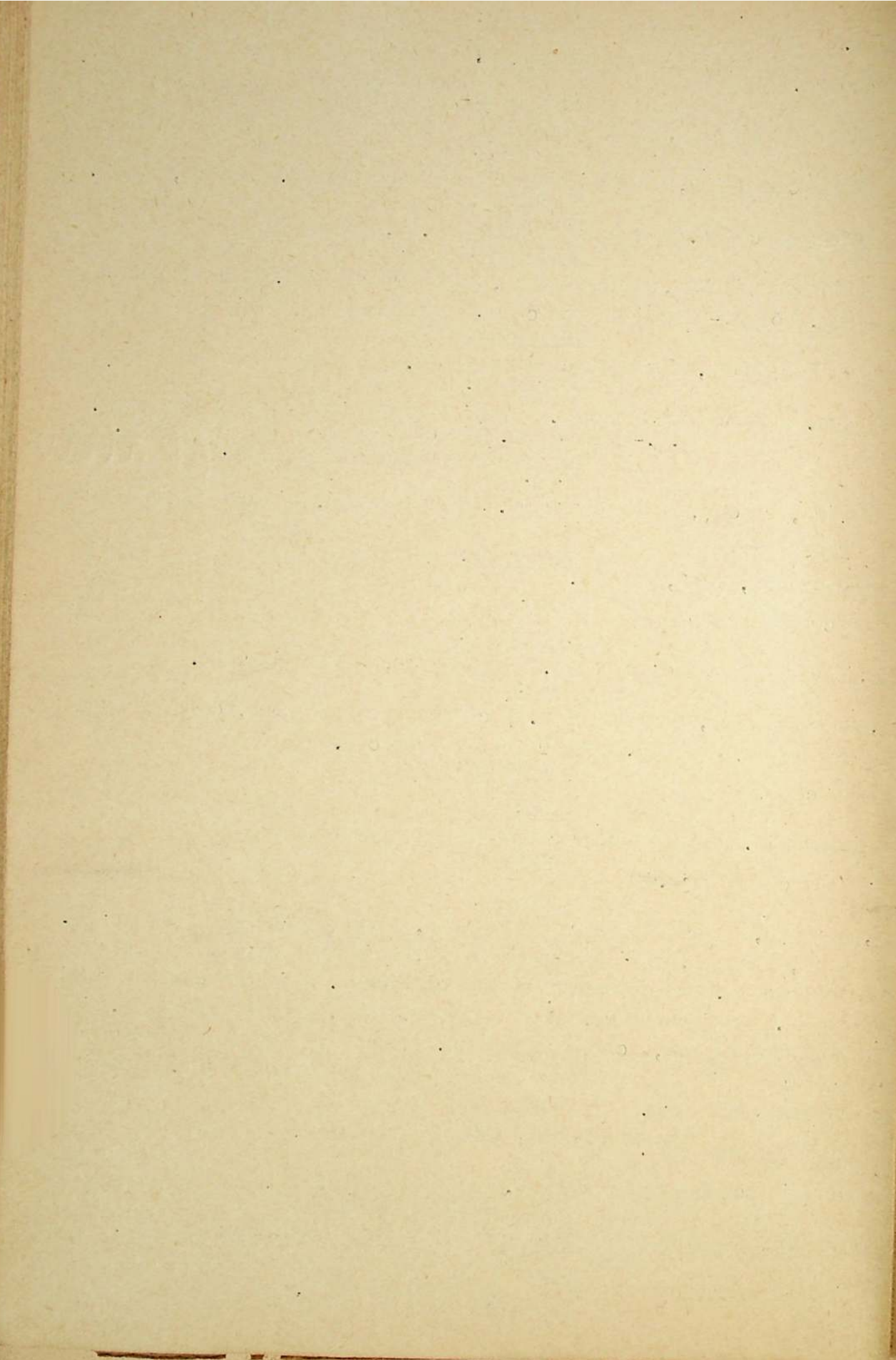
Сарафанов: /Узвикује/:

Шта ? Бомбу под шпорет ? Лепа ствар ! /Отрчи брзо, Коља за њим/.

Коља:

Па она нема калисле ! Ех, будала, зашто сам казао.

Сарафанов:

Сарафанов: /Враћа се носећи у рукама малу,
сиву мину са лепим стабилизатором/:

Син пука. Нема шта. Не би ни сваки пук могао да поднесе оваквог сина. Одмах да идеш да спаваш. Ну ? Одлази !

Лаку ноћ ! /Одлази/.*

Сарафанов:

Заиста, " лака ноћ. " /Склађа мину у своју собу, враћа се и гуђа/: - Не, са овим сином одиста треба нешто почети.

Васја: /Улази. Враћа се с рада. Прљав је. Весео.
Узбуђен./

Па, ујаче, склађајте своје рововско осветлење. Свршено је. Имаћемо културно осветлење. - /Брише руке кучином, вади из цепа електричну сијалицу, стаје на столицу и уврће је/: - Ујка, Миша, окрените упаљач.

Сарафанов: /Окреће упаљач/:

Окренуо сам. Не гори.

Васја:

Ништа не мари. Ускоро ће засијати. Сад ће пустити струју. И то је свршено. Само да се умијем, па ћу да тркнем.

Сарафанов:

Ма ти, канда ^{већ} два дана не спаваш. Боље лези. Стићи ћеш.

Васја:

Нипошто ! Лези. Зар ћеш заспати ? Право да вам кажем, спавање ми није ни мало интересантно. Нисам уморан. Ја сад могу и целу недељу да не спавам. Ко данас спава ? Погледајте само шта се ради у вароши. Старица Мартинова дигла је све жене. Биоскоп је дошао. Приказиваће "ДУГУ" - Идем сада са Савком у Биоскоп. Чека ме.

Сарафанов:

Онда се бар дотерај. Обриј се.

Васја:

А што - Зар се примећује ?

Сарафанов:

То се не може сакрити. Расту ђаволи. Бријача, наравно, немаш. Па поћи обриј се мојим. Само се немој посећи. У осталом боље да те ја обријем. Биће чистије. Имао сам на фронту једног пријатеља, капетана Козирева. Ми смо увек један другог бријали. - /Пауза/ - Под Стаљинградом је погинуо.

Васја:

Ујка, Миша ! Када смо овамо дошли, па кад сам видео све ово - тако ми је тешко било, да ми се чак ^{није} живело, а сад је сасвим друга ствар. Зашто то ? Ја сада могу и четрдесет и осам сати без прекида да радим. Истину ти кажем.

Сарафанов:

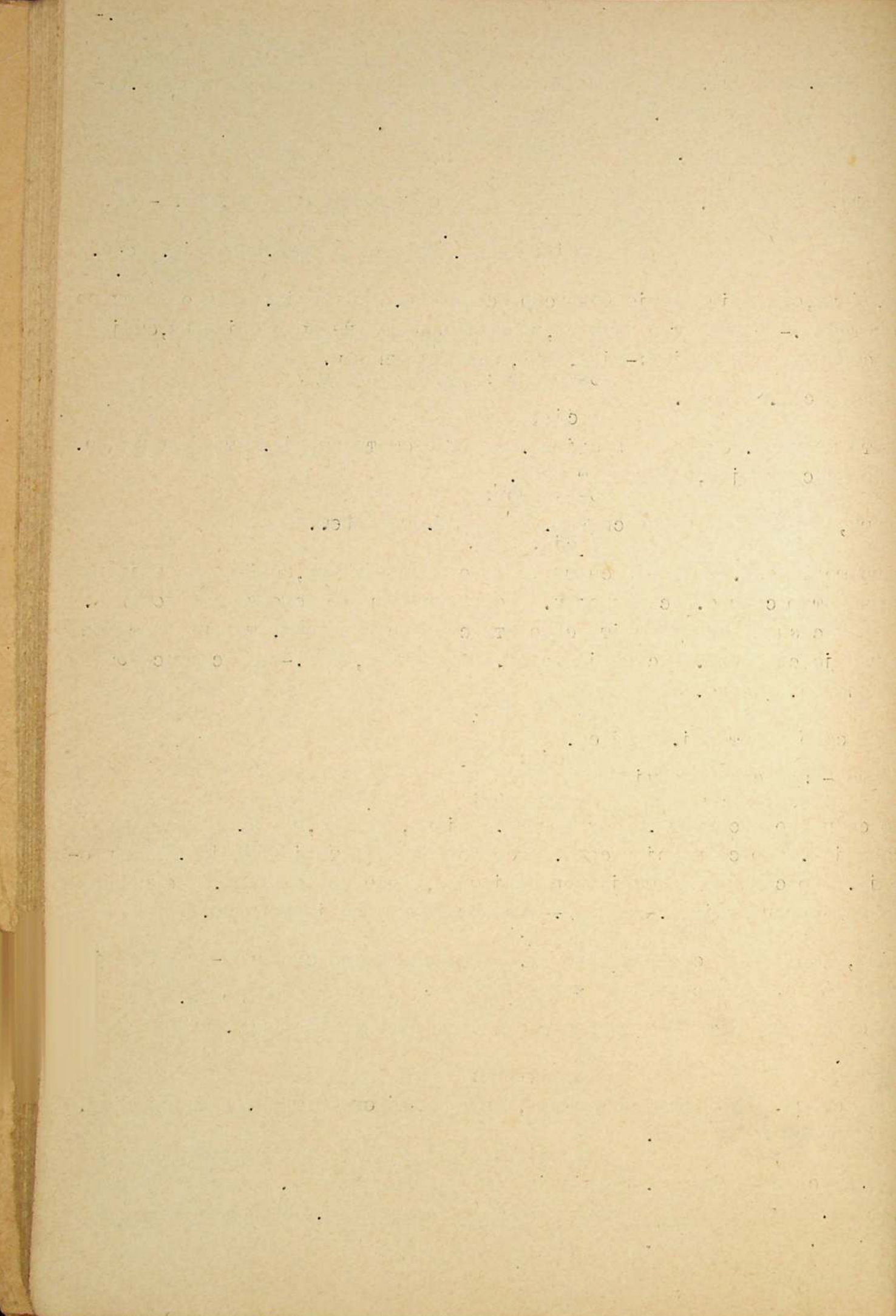
Сила си ти. Е па добро младожења, раскопчавај оковратник. Да те обријем. Дај овамо чисти убрис.

Хомутов: /Улази и враћа лампу Сарафанову/:

Враћам са захвалношћу. - Струје још нема ? Сад ће доћи. И вода ће одмах потећи. - /Журио одлази у собу и затвара се кључем. - Зина утрчи куту и правена. За вом Дусја/.

Дусја:

Та причекај !

Нећу да чекам.

Зина:

Та слушај.

Дусја:

Не желим ништа да чујем.

Зина:

Дусја:

Е, па и не треба. Нека Васја реши. Васја, реши ти.

Васја:

Што то ?

Дусја:

Разумен, моја бригада је почела рад десет минута касније...

Зина:

То никог не занима.

Дусја:

Почела је десет минута касније, а завршила...

Зина:

Васја, не смеш да је слушаш.

Дусја:

Васичка, саслушај **ме**.

Васја:

Децо, одбите се. Ја треба да се бријем. /Одлази са Сарафановим/.

Зина:

Јеси ли разумела ? Он чак с' тобом не жели да разговара.

Дусја:

Моја бригада...

Зина:

Твоја бригада завршила је десет минута касније.

Дусја:

С-тога, што је твоја бригада отпочела десет минута раније.

Зина:

Моја је бригада отпочела минут у минут.

Дусја:

А моја је закаснила за десет минута, па је и завршила десет минута касније.

Зина:

Нећу ништа да знам. Јесмо ли ми завршили раније ? Јесмо. Е, онда дај заставу !

Дусја:

Не дам.

Зина:

Не дам ? Добро. - /Дупа на врата Хомутову/. - Валеријане Авдејевићу ! - /дупа/. Знала сам. Закључао се. Добро. - /Дупа/. - Валеријане Авдејевићу, Дусјка, неће да преда заставу.

Хомутов: /Из себе/:

Девојчице, ја сам заузет !

Зина:

Друже, Хомутиве, ја нисам девојчица. Ја вам се обраћам званично, у име целе бригаде.

Хомутов: /Излази/:

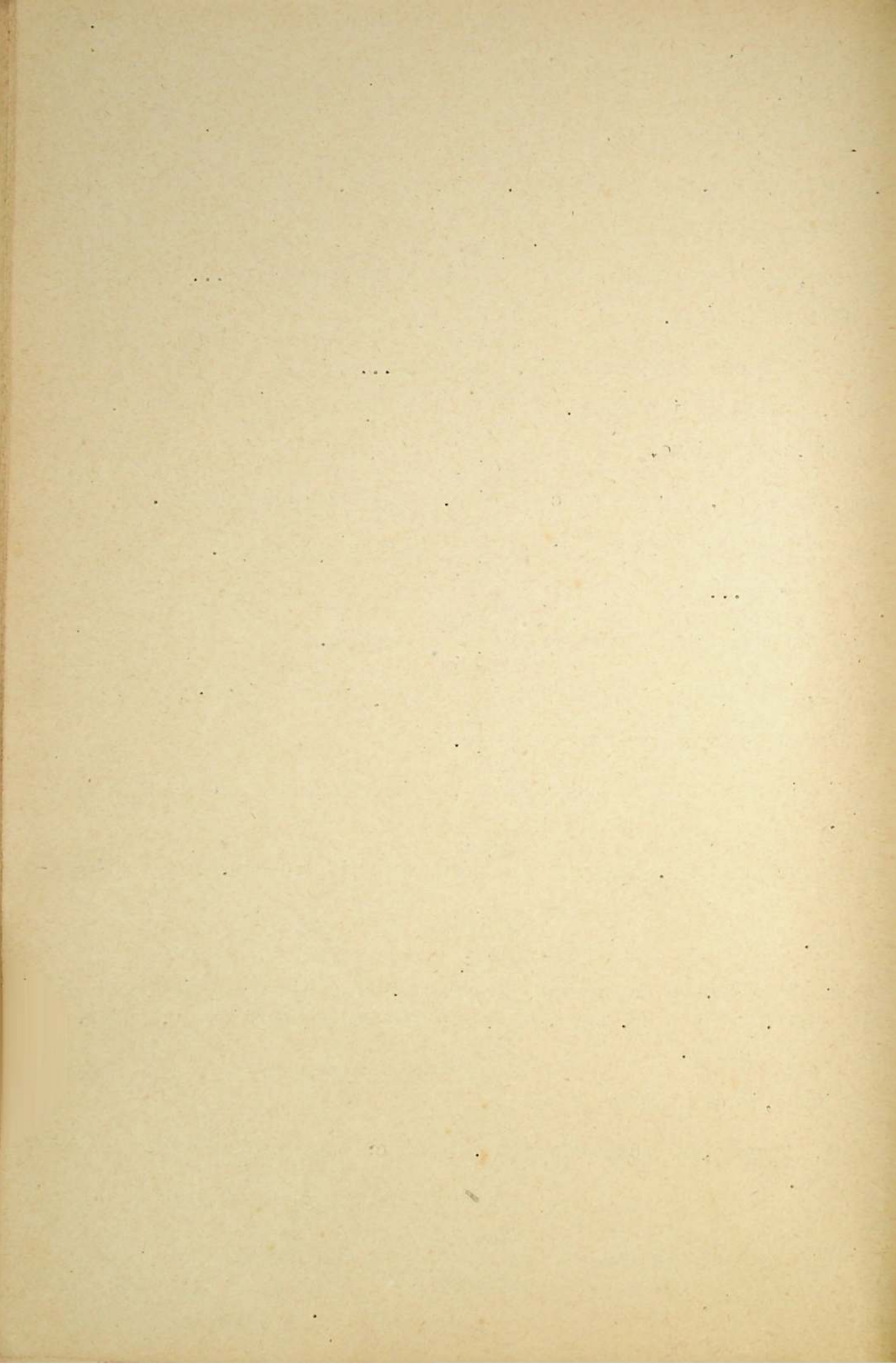
Да ?

Зина:

Чија је бригада победила ?

Хомутов:

Формално твоја.

Дусја:

Разумеш: формално.

Зина:

Формално или не - то није интересантно. Реците јасно, моја или њена бригада ?

Хомутов:

Твоја.

Зина:

Онда нека преда заставу.

Дусја:Валеријане Авдејевићу, само један тренутак. - /Воци га у страну, тихо/:-

Та ви знате зашто сам задоцнила.

Зина: /Чула је/:-

Друг Хомутов зна, зашто си ти задоцнила ? То је његова лична ствар. А мени лично то није ни малоинтересантно, Ја, лично, нисам одоцнила. Дај заставу.

Дусја:

Ја сам задоцнила први пут.

Хомутов:

Она је задоцнила први пут.

Зина:

Валеријане Авдејевићу, зашто је штитите ? До душе, ја вас, наравно, разумем..

Хомутов:

Шта ти разумеш ?

Зина:Све ја разумем. Све. Само ви, молим вас, да не мислите. Ја лично против Дусје нисам ништа. Дусја Никифоровна изванредна је девојка. Али ви и сами видите: она ради неуједначено. У доба Великог Стаљинског рата она задоцњава !
Реците, да преда заставу.Хомутов:

Па шта да се ради, Дусја ?!

Дусја:

Узми.

Зина:

Како то - узми... А услов ? Донеси је сама.

Дусја:

На часну реч, мени је некако неугодно.

Зина:

Теби је неугодно ? А мени ? А мени је било угодно на Уралу четвртог Децембра четрдесет треће, када си ме претекла за цигло седамнаест процената и ја сам морала лично да носим прелазну заставу цеха у твој штаб преко целе фабричне територије ? Не знам, како нисам тада од стида пропадала у земљу. Још и сада су ми образи црвени. Тада ме нико није помагао. А сада - нећу ништа да знам. Хоћу да застava буде овде !

Дусја:

Нећу да је донесем.

Зина:

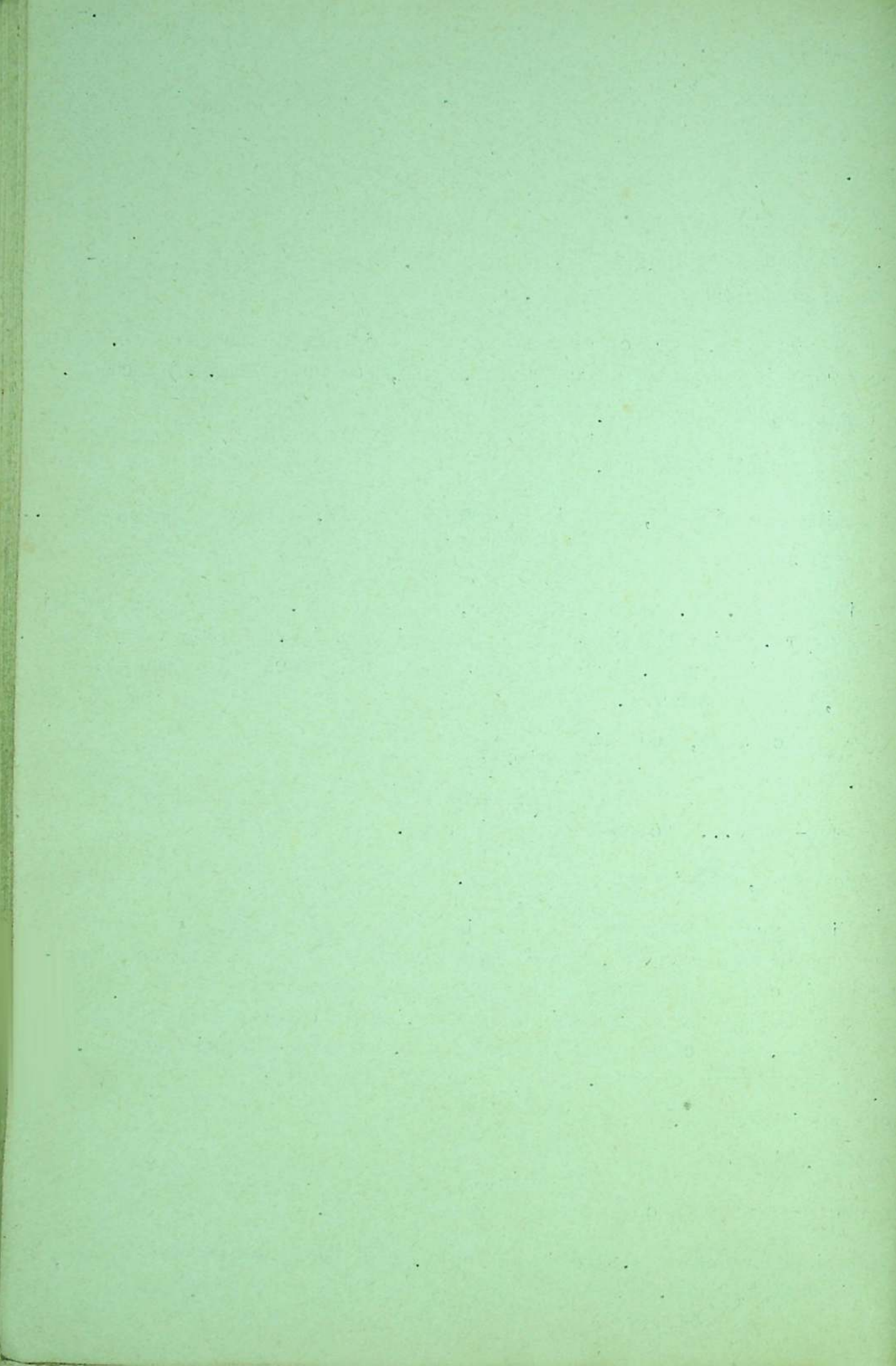
Донећеш.

Дусја:

Ја нисам дужна да носим заставу у приватан стан.

Зина:

Ово није приватан стан. Овде је мој штаб. Видиш ли - ово су моје табле, ово је моја кривуља. Ја овде планирам рад и дајем зада тке. Разумеш ? Застава треба да буде ту !

Дусја:

Добро, кад хоћеш да се поставиш на формалан терен.

Зина:

Да, ја хоћу да будем на формалном терену.

Дусја:

Добро; али упамти, Зина! /Оде/.

Зина: /За њом/:

И нека заставу прате твоји асистенти. И да свира хармоника. По пропису. Чујеш?

Хомутов:

Ух, како си зла.

Зина:

Ја нисам зла. Ја само поштујем правичност. /Брише руком сузе/.

Хомутов:

Шта је то? Ти плачеш?

Зина:

Ни најмање. Само ми је криво да мене нико никада не помаже и нико не жали. А Дујсу сви жале.

Хомутов:

Па ко су то сви? Само ја је једини ~~не~~ жалим.

Зина:

Да, само ви. Сасвим тачно. Баш само ви. И, молим вас, немојте да уображавате. Мени није криво за себе. Мени је криво због бригаде.

Хомутов:

Чудна си ти. Него зашто сада плачеш? Та, застава је код вас.

Зина:

Да, застава. А ваше држање?

Хомутов:

Најбоље што може бити. А што се тиче Дусје Никифорове...

Зина:

То се тиче вас, али не и мене. Не мари. Некако ћемо и то претурити.

Хомутов:

А знаш ли зашто је закаснила...

Зина:

То ме не интересује.

Хомутов:

Она је испраћала на фронт свог вереника. Сматрам да је то правдајући разлог, ако се наравно ствари приђе човечно. Ма да, формално...

Зина: /Брзо/:

А зар Дусја има вереника?

Хомутов:

Па да.

Зина:

Ко је?

Хомутов:

Андреј Апостолов, електротехничар.

Зина:

Први пут чујем. Како је тајанствена. - /Очајно виче/:- Васја, васја!

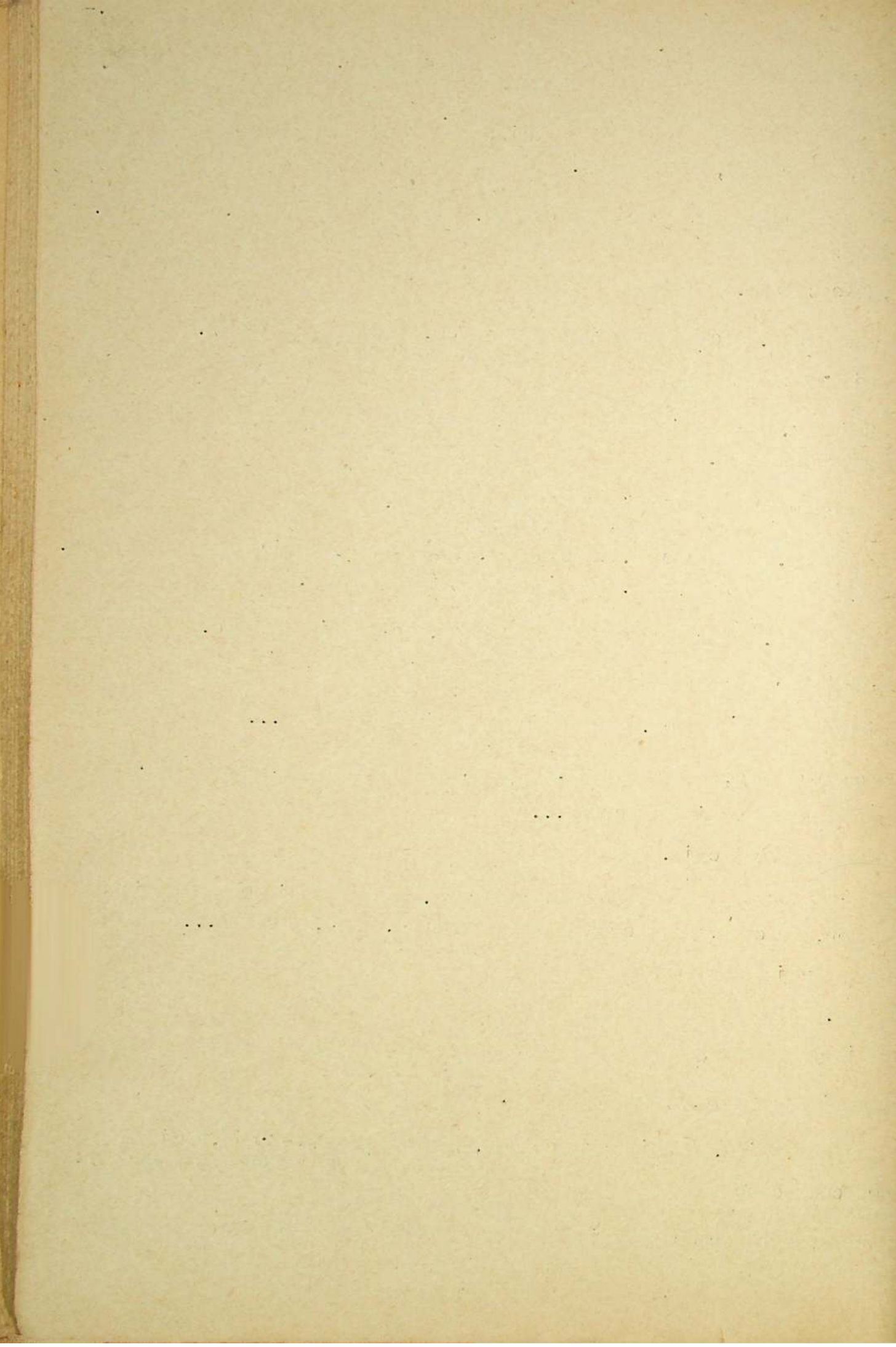
Васја: /Извирује са насанућеним лицем/:

Шта се десило?

Зина:

Јеси ли чуо новост? Дујаја Никофоровна, после рата удаје се за Андреја Апостолова!-

Васја:

Иди до ђавола ! А ја сам мислио нека новост. За мало се не посекох. већ то одавно знају. - /Оклања се у собу/. -

Зина:

А ја нисам знала, Валеријане Авдејевићу. Ја нисам знала. Онда је већ сасвим друга ствар.

Хомутов: /Суво/:

Наравно, сасвим друга ствар. /Одлази/.

Зина: /Сама. Спрема собу, брише крпом ствари, пе-
ва/:

Не мари. Некако ћемо претурити. Нађубрили овде ! ...

Вера: /Улази. Она има на глави партизанску са
наушницима, на себи има Толстојевску блузу,
опасана је војничким камишем. Она је овде дош-
ла с другог света, из партизанске шуме, из
света завејаних стаза, заседа/:-

Јесте ли дома ?

Зина:

Кога тражите ?

Вера:

Тебе.

Зина: /Загледује, препознаје је, полети Вери/:

Голубице ! ...

Вера: /Брзо/:

Замри ! - /Н.З. - Зина се у трку моментано, не мењајући положај, укочи. Ово је
њихова стара, децја игра у" Замри ! Увезбани рефлекс/:- Умри ! /Зина затва-
ра очи./- Ускрени ! - /Укршта руке на грудима./- Јупи се два пута у чело.-
/Зина се два пута удара по челу./- Оживи !

Зина: /Полети Вери/:

Верка !

Вера:

А ја сам мислила, да си заборавила.

Зина: /заплаче се од радости./

Жива је ! Жива !

Вера:

Јудице, па што плачеш ? Де, де, де. Не треба.

Зина:

Одакле ти ?

Вера: /Са чудним, одједном слећеним осмехом/:

Из Немачке !

Зина:

Ти си побегла ?

Вера:

Аха. Ишла сам три месеца. Три месеца и осам дана. Ишла сам дању, а ноћу ле-
жала у некој јарузи. Затим сам била две недеље код партизана.

Зина:

Просто не могу да верујем. Верка, жива. Шта ти је то на лицу ?

Вера:

Ожиљак од лопате. Моја ме газдарица помилвала. Немица. Партизани су ме
пребацили преко фронта на лечење. Видиш колико ми зуба недостаје. Осам
зуба. Два од скорбута, а нест ми је проклета немица лопатом истерала.

Зина:

Тебе су тукли ?!

Вера:

Наравно, да су тукли. Све су тукли.

Тебе су тукли ?!

Вера:

Де, де, Зиночка, немој. Не вреди.

Зина:

Како само можеш ? Боже мој ! Тебе су тукли и ти можеш о томе мирно да причаш. Постала си, некако... дрвенаста.

Зина:

Плакала сам, Зинуха. Бешала сам се. Једном сам и вене на рукама стаклом пресекла. Свега је било. Али сузе не помажу, Зинуха !... Колико се радујем што те видим.

Зина:

А тек ја ! А ја !

Васја: /Излази. Он је глатко обријан, напудран,
обучен. Има нову машину/ :-

Зинаида, дај ми чисту марамицу.

Вера:

Замри ! /Васја се кочи/ :- Ај, ај, ај ! Васја ! А ми смо се и на пет година зарекли. А ти и заборавио.

Васја:

Вера ! Откуд ти ?

Зина:

Из Немачке. Она је од Немаца побегла. Види, што су Немци од ње урадили. - Њу је газдарица лопатом ударила.

Вера:

Немој, Зиночка. То ћемо после. После ћу вам испричати све по реду.

Васја:

Сања је причала.

Вера:

Сања ? Она је овде ?

Зина:

У томе је цела ствар. Замисли, како се то дивно сложило; ти, ја и Сања.

Вера:

Сања ?

Васја:

Ја баш идем до ње.

Зина: /Вери/ :-

Ти ништа незнаш. Ту је опет између њих почела стара љубав.

Вера:

А ја сам мислила да је она давно у Немачкој.

Васја:

Она је из логора побегла, овде је.

Вера:

Ах, тако. Разуме се. Значи, да је вен Немац није повео собом. Напустио је. Није му било до ње. Спасавао је своју коку.

Зина:

Стани. Шта ти то причаш ? Какав Немац ?

Вера:

Помоћник команданта - Курт Абел. Била је овде и таква једна стока. Она је свиме годину дана живела. - Постала је фоксдојчер. И то баш овде. У вашој кући. У оној соби. А овде им је стражарница била.

Васја:

То није истина.

Вера:

Она се показала као проститутка. Горе. Као најзадња дроља. Све је ваше ствари развукла. Потражите код ње у шупи.

Васја:

Лажеш !

Вера:

Ја никада не лажем.

Зина:

То значи да је она... украдала наш клавир ?

Васја:

Иди дођавола са својим клавиром !

Вера: /Вади из памуклије документа, увијена у новине, показује фотографију/ :-

Ево је заједно са својим Фрицом. На. - /Пружа Васји слику/.-

Васја: /Гледа слику. Ошамућен је/ :-

Вера, опрости ми ! - /Одлази у собу Сарафанова/.

Зина:

Сања !? Наша другарица Сања ! Помисли само !

Вера:

Зиночка, немој. Зиночка, умири се.

Васја: /Излази. Он је узбуђен. У капућу је, без капе/ :-

Где ми је капа ? Зина, јеси ли видела моју капу ? /У њући готов је да заплаче/ :- Ма тебе питам, где ми је капа ? Нек иде дођавола ! /Пође/.

Зина:

Куда ћеш ? И без капе. Чекај.

Васја:

Пусти ме.

Зина:

Куда мислиш ? Немој ићи, Васја. Причекај. Шта ти је у цепу ? Вера, држи га. /Виче/ :- Ујка, Миша !

Сарафанов: /Улази/.Зина:

Васја, има револвер у цепу.

Сарафанов:

Дај овамо оружје.

Васја:

Убићу је.

Сарафанов:

Одмах дај оружје. /Одузима му пиштољ/ :- Шта се то десило ?

Васја:

Познајете ли ? /Показује слику Сарафанову/.

Сарафанов:

Да.

Н.З. -Тешка пауза.Зина:

Другови, струја ! - /Сијалица се полакко, неодлучно загрева/ :- Гледајте, гледајте. Гори. Васја, гори !

Хомутов: /Улази/.

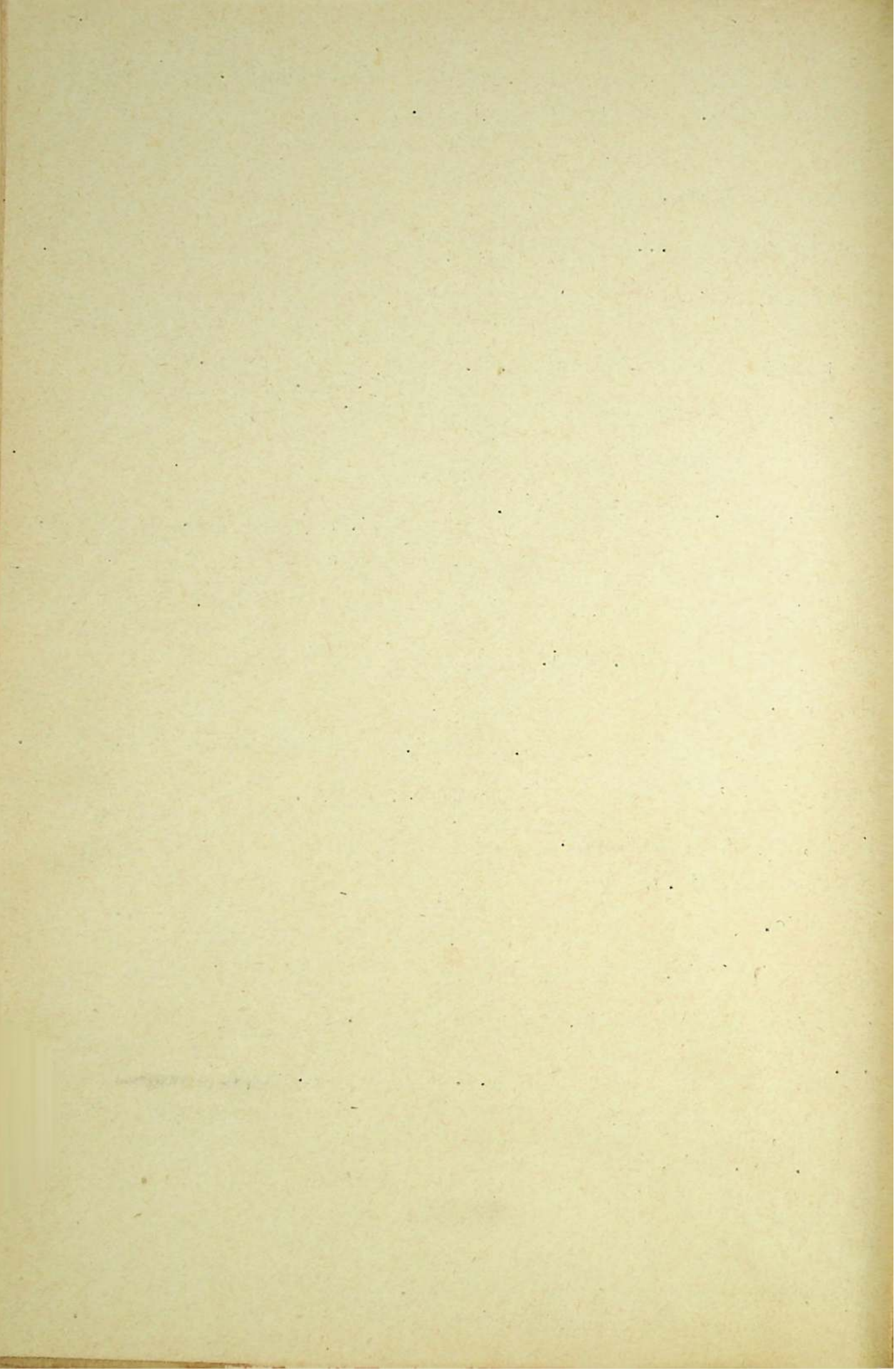
Гори !

Зина:

Ура !

Хомутов:

Тине. Несс ! Немој да уплашиш електрику. - /Сијалица не постигнувши сјај, почиње да се полакко гаси, једва гори/ :- Па ја и кажем, она је врло нежна.

/Сијалица опет јаче засветли//. - Пест ! Пест ! Дине.

Н.З.-Сви задивљено гледају у сијалицу, чак и Васја./

Васја:

Гори. Како је светло ! А каква прљавитина на зидовима. Тек сада се све види.

Вера:

Зина, сећаш ли се како су нам у разреду причали о Едисону ? Како је он са својим ученицима седео и гледао у прву своју сијалицу. Сијалица је светлела, а они су седели околу и гледали. Гледали сат, гледали два, три, десет, осамнаест сати.

~~Хомутов~~ нудом вода

Хомутов:

Тише. /Ослушкује/: - Жубори !

Зина: /Шапатом/:

Шта жубори ?

Хомутов:

Другови, чујете ли ?

Коља: /Улази/: /Он је у ноћној кошуљи/:

Из чесме ~~дури~~ вода.

Зина:

Ура ! Из чесме тече вода ! Вода тече из чесме !

Хомутов:

Светлост и вода. Сунце и вода. Слушајте, слушајте.

~~Хомутов~~ Дусја: /Улази. Носи заставу. Љу прате два

шегрта - дечак и девојчица. Чује се иза сцене хармоника/:-

На узми !

Зина:

Опрости ми, ради Бога. Ја нисам знала. Је л' нећемо да стојимо на званичном терену ?

Дусја:

Не, остаћемо. Снда ти ниси хтела. А сада ја нећу. Стајаћемо на званичном терену. - /Званично, али дрхтајућим гласом/: - ЗАСТАВИ, ПСЗ - ДРАВ ! - Предајем прелазну заставу цеха бригади - победници.

Зина: /Прима заставу/:

Кунем се, да је до краја живота нећу испустити из руку.

Дусја:

То ћемо још да видимо.

Сања: /Улази накинђурена/:-

О, велико друштво. Да вам не сметам ? Здраво другови ! Како је овде код вас светло. Шта видим електрика. Брзо су је пустили. Нисам се надала. Честитам. - Васја, како си данас блед, интересантан. - /Примећује неку, страшну ледену хладноћу/: - Па шта је то ? Ја те чекам, чекам... Па шта ћутите ?

Н.З.-Сви ћуте. Сања опазива Веру. Не познаје је. Загледа је.

Вера:

Не позна јеш ме ?

Сања:

Не... не познајем.

Вера:

Загледај боже.

Васја:/Бесно/:-

Вера ! Разумеш ?

Сања:

Вера.....

Сарафанов:/Из све снаге стиска Васји руку/:

Мирно.Ни једног гласа.

Зина:/После срашне паузе/:Како си смела ? У нашој кући ?-/Не може више да изговори ни речи.Пауза.
Затим уносећи сву снагу презрења и бола/:- Одлази !Сања:/Одлазећи,сва измењена,опала/:-Извините !.../Одлазећи,боји се да окрене леђа/.Зина:

Немачка..Немачка кучка.

Васја:Пустите ме ! *Мушкетир*Сарафанов:/Још јаче стеже Васји руку,готово
је искреће./

Мирно !

Васја:

Шта то радите ? Па то боли !

= П А У З А . =

=====

===== З А В Е С А /=====

=====

=====

=====

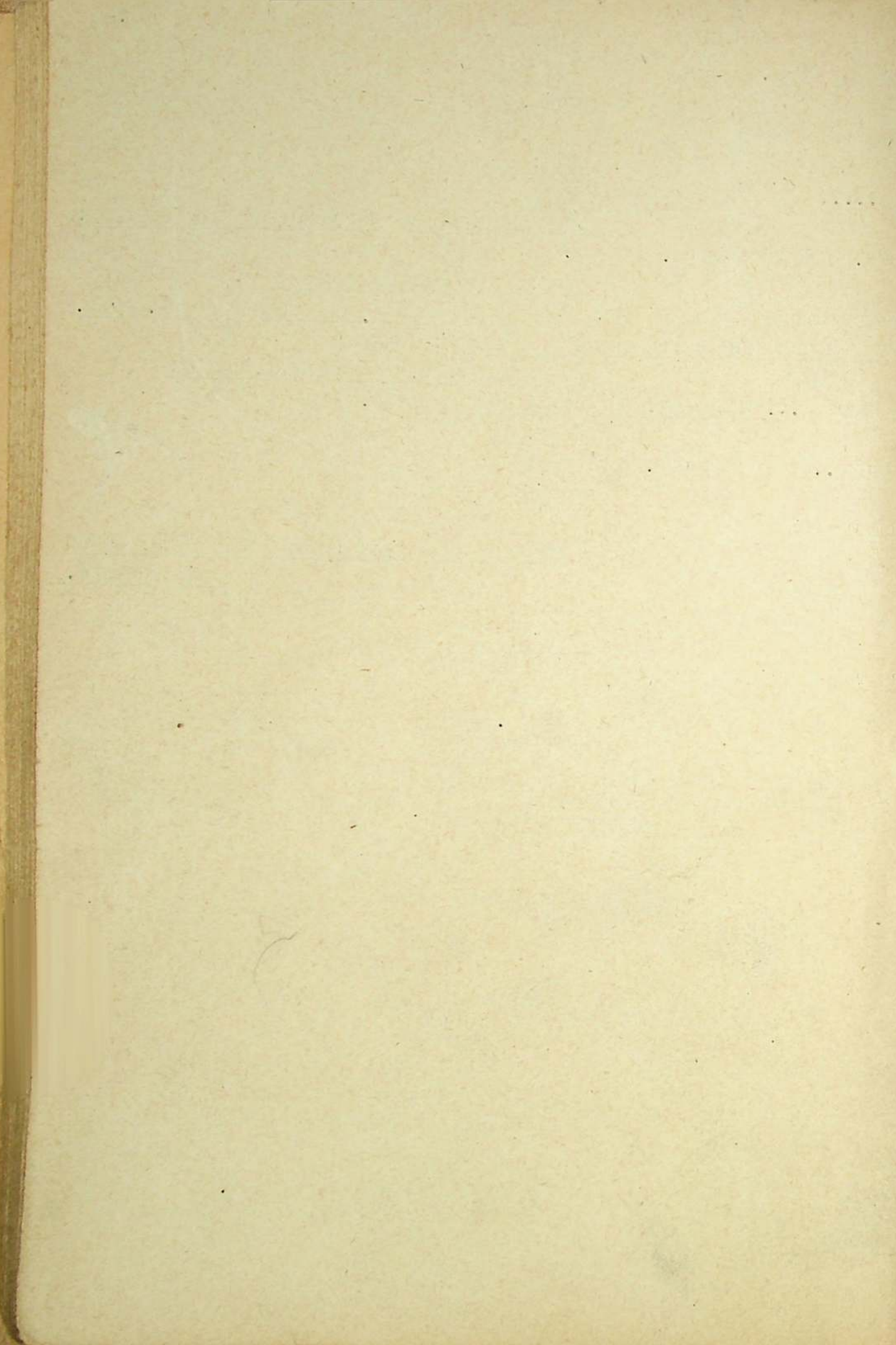
=====

=====

=====

=====

=====

ТРЕЋИ ЧИН.

/--Канцеларија грађевинске секције, направљена од дасака на обали реке, поред срушеног моста. Брше се радови да се мост успостави. Радови су при крају. Гледалац види унутрашњост бараке. Сточић, столица без наслона, дугачка клупа. Гвоздена пећ. Иза преграде креветац за дежурног. Канта са водом, поред ње шоља. На зидовима - објаве, наредбе. Телефон. Свитци протежа. Огроман дугачак, хоризонталан прозор који гледа на мост. Зима. Фебруар. Превремена југовина. Ваздух је пул влажне, млечне магле. У тој магли види се кроз прозор део конструкције, која се мало по мало помера. Момент је веома затегнут. На мутном стаклу виде се силуете радника на мосту. Чује се понекад пиштаљка напорника. Гласови. Кретање. Кроз прозор се на првом плану види, Бољункина са теодолитом. Она пази на кретање конструкције и с времена на време јавља своја запажања. "Десно ~~је~~ један сантиметар. По вертикали на месту. Задњи крај померио се два сантиметра лево. По вертикали слагање ослонца три сантиметра и т.д." - њене речи одмах прихватају курури и по им ланцу предају даље дуж моста на супротну страну обале, старешини радова. Њихови гласови певају и тоне у магли. Чује се шкрипа ваљака. - На сцени су: Хомутов и генерал Севрјугин, командант позадине, који је допутовао у специјалној мисији да види како напредују радови. Ови радови су од великог значаја. / ~~##~~ *шкрипа ваљака*

Хомутов: /Говори, издаје наређење/:

Бајке прве, друге и треће бригаде померити три сантиметра лево.

договор Севрјугин: /Он је у походној униформи, са дурбином и чутурицом, у високој, сивој, генералској шубари, која га чини високим. Образи су му здрави, црвени, глас велар/:

Колико је још остало ?

Хомутов:

Четири метра.

Севрјугин:

Завршавајте, завршавајте.

Хомутов:

Завршавамо. Мобилисали смо сву радну снагу коју смо нашли у граду.

Севрјугин:

Добро сте урадили. Јер видите колико се ту код мене скупило оперативног транспорта. На левој обали чекају две специјалне композиције са муницијом и горивом, за ешалон тенкова и оклопни воз. Када ћете завршити / ~~##~~ Чује се пиштаљка локомотиве /: - Чујете ли, постају нервозни.

Скоро !

Хомутов:

~~Хомутов:~~

Севрјугин:

Да ли ће за шеснаест нула, нула бити готово ? Командант фронта наредио је да се отвори саобраћај у шеснаест нула, нула. Никако касније. - Пушите ? То су трофејне.

Хомутов:

Хвала. Не пушим !

Севрјугин:

И право имате. Ма да су трофејне, али страшно љубре. Хемијски прерађена слама. Силос. Дobar је да се њиме хране краве.

Хомутов:

Решите, каква је ситуација на фронту ?

Севрјугин:

Надиремо пуном паром. Сада је главни задатак да не дозволимо Немцима, да се одвоје. Да их тучемо и да појачавамо ударе. Да појачавамо ударе и да их тучемо. Али какво срашно време ! Кава је ово зима, реците молим вас.

Хомутов:

Да, време је гадно.

Севрјугин:

Мало је рећи гадно, просто не може горе бити. Путеви се раскаљали, аеродроми се раскаљали. Ни да прођеш ни да се превезеш. Пешадија-мајчица надире... благо до колена. Артиљерија преноси топове на рукама. Позадина заостаје. Заостаје позадина - то је незгода. Сада за фронт добра жељезничка композиција више вреди од тенковске армије.

Сарафанов: /Улази, поздравља по војнички/:

Дозволите да уђем ? Мајор, Сарафанов, јавља се по вашој заповести.

Севрјугин:

Колико је још тамо остало ?

Сарафанов:

Три метра и осамнаест сантиметра.

Севрјугин:

Здраво !

Сарафанов:

Здраво, друже генерал - мајоре ? - Претставник фронта код месне фабрике локомотива.

Севрјугин:

Чиме се бавите ?

Сарафанов:

До сада смо оправљали тенкове. Сада подижемо мост. Узели смо све људство из цехова за тај посао.

Севрјугин:

Добро сте урадили. Пушите ?

Сарафанов:

Пушим.

Севрјугин:

Изволите. То су трофејне.

Сарафанов:

Покорно благодарим. Имате ли наших ? " Казбек " или тако нешто...

Севрјугин:

А трофејне ?

Сарафанов:

Слама.

Севрјугин:

Виц ми није успео. Шта да радим... У том случају пушите " Казбек " /Ставља у цеп трофејне, а вади "Казбек"./: - Ја увек тако. У левом цепу трофејне, а у десном "Казбек". У левом за пријатеље, а у десном за себе. Али нико да наседне. Причекајте. Можда би сте цигару ? Дивна цигара.

Сарафанов:

Трофејна ?

Севрјугин:

Трофејна.

Сарафанов:

Купус.

Севрјугин:

Сила је. Све зна. Ну, нема шта. Запалимо, онда своју домаћу. - Пале цигарете :- Седите, молим вас. У вези са отварањем жељезничког саобраћаја преко моста, прекините оправку тенкова. Тенкове ћете отпремити на оправку у дубљу позадину жељезницом. А фабрика нека одмах пређе на испоруку локомотива. На праву своју намену. Сада фронту треба локомотива. Рокови су веома ограничени.

Сарафанов:

Разумем. Стварно, већ је приступљено монтирању прве локомотиве. Друзе, генерал - мајоре, дозволите да вам се обратим једном молбом.

Севрјугин:

Изволите.

Сарафанов:

Наседео сам се у позадини. Хтео бих на фронт. Ја сам ипак у суштини тенкиста.

Севрјугин:

Страхујете да нећете стићи. Да не стигнете после претставе ?

Сарафанов:

Криво би ми било.

Севрјугин:

Стићи ћете. Јесте ли били на комисијском ?

Сарафанов:

Још не.

Севрјугин:

Јавите се, прво комисији. Ако она дозволи, онда ћемо разговарати. Али у сваком случају не пре него што избаците прву локомотиву. - Гледа кроз прозор :- Рђава ствар. Погледајте како се лед на реци надима. Ај, ај, ај. Каква је ово зима. Циркус. Вно и вода избија на површину. Тек што није и лед кренуо. Гледа дурбином :- Погледајте. Тамо се поред обале камион сручио под лед. Наредите, да одмах обуставе кретање по леду.

Сарафанов:

Разумем ! - Одлази /.

Хомутов:

Стварно, као да је лед кренуо.

Севрјугин:

Чујете ли како се санте ломе ? Треба одмах поставити горњи строј и пуштати на мост сем возова и аутомобилски транспорт. Иначе ће фронт остати без горива и ми ћемо сести.

Хомутов:

Већ се ради.

Севрјугин: /Гледа на сат/:

Зима, нека је три пута проклета. Иде ли ?

Хомутов:

Иде.

Севрјугин:

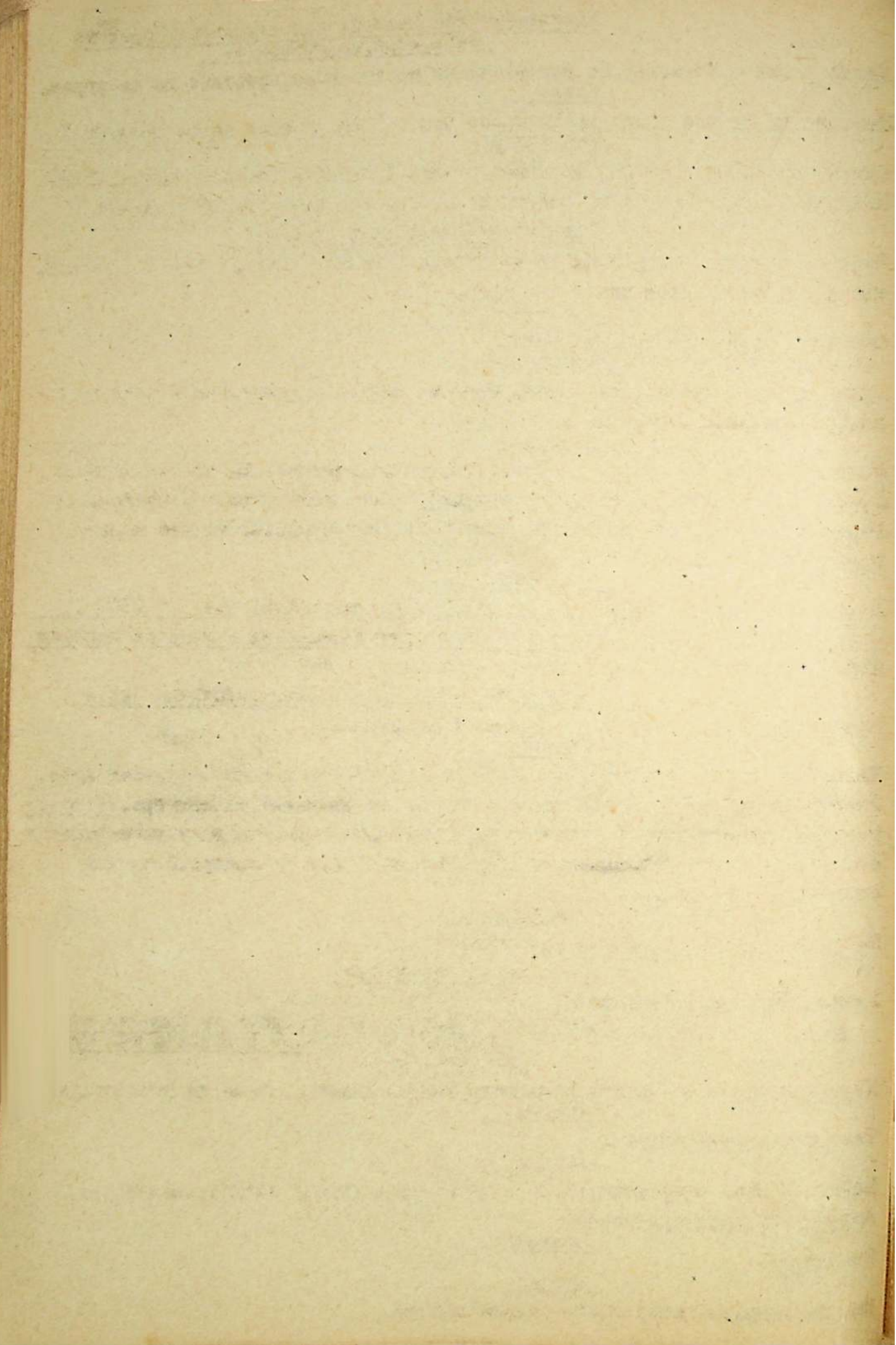
Колико је још остало ?

Хомутов:

Два и по метра.

Севрјугин:

Споро, споро.

Десно један сантиметар. По вертикали на месту. - Коља, престани да се играш.
Коља:

Мама, да ли ће воз скоро прећи преко моста? Да ли ћемо скоро кренути?
Вољушкина:

Одмах, одмах. Десно пет. По вертикали слагање лежишта два сантиметра. - Иди,
Коља, иди. Сметаш ми. - По вертикали на месту. - Али немој да идеш даље.

Севрјугин: /Гледа кроз дурбин /:

Чујте у чему је ствар? На десној обали огромна гомила. Добија се утисак,
као да је цела варош изашла на реку.

Хомутов:

Оно тако је. Цео је град на реци.

Севрјугин:

Људи иду преко реке, преко воде. Један за другим у ланцу. Нешто вуку на се-
би. Жене, некаква деца, санке.

Хомутов: /

Молим. - /Гледа у дурбин /:- Да, тако је. Екипа Мартинове. Да, то оне преносе
преко реке муницију. Погледајте, котрљају преко реке буре с бензином....
Генерале, разумете ли шта се то ради? То је народ... На то цео народ,
помаже фронту да тера Немце.

Севрјугин:

Да. Народ - људина! Чује се на мосту продорни писак. Глас - "СТОП!"
Шкрипа ваљака престаје. Конструкција подрхтава, застаје и мало се повлачи
напред. Тишина. /- У чему је ствар? Зашто су стали?

Вољушкина: /- Загледа у прозор, узбуђена је /:-

Конструкција се слегла за петнаест сантиметра.

Хомутов:

Тако. Само мирно. - /У телефон /:- Лева обала. Хитно пошаљите четрдесет људи.
Узмите одакле било. Конструкција је легла за двадесет сантиметра. /Севрју-
гину /:- Разумете, само да ослонац не попусти. На срушеном делу конструкције
ослонац је несигуран. Видите ли шта се ради? Лед је кренуо. И то при
оваквом стању воде....

Севрјугин:

Мислите? Треба извидети. - /Одлази /.

Хомутов: - /У телефон /:

Леви. Дајте људе. Брже, брже.

Дусја: /Утрчи, заликана је, одмах се баца на канту
с водом. Жудно пије. На памуклији има буке-
тић висибабџа /:

Ху, уморила сам се. Их, што је водица хладна. Дивота. Хоћемо ли дуго стајати?

Хомутов:

Тако, петнаестак минута.

Дусја:

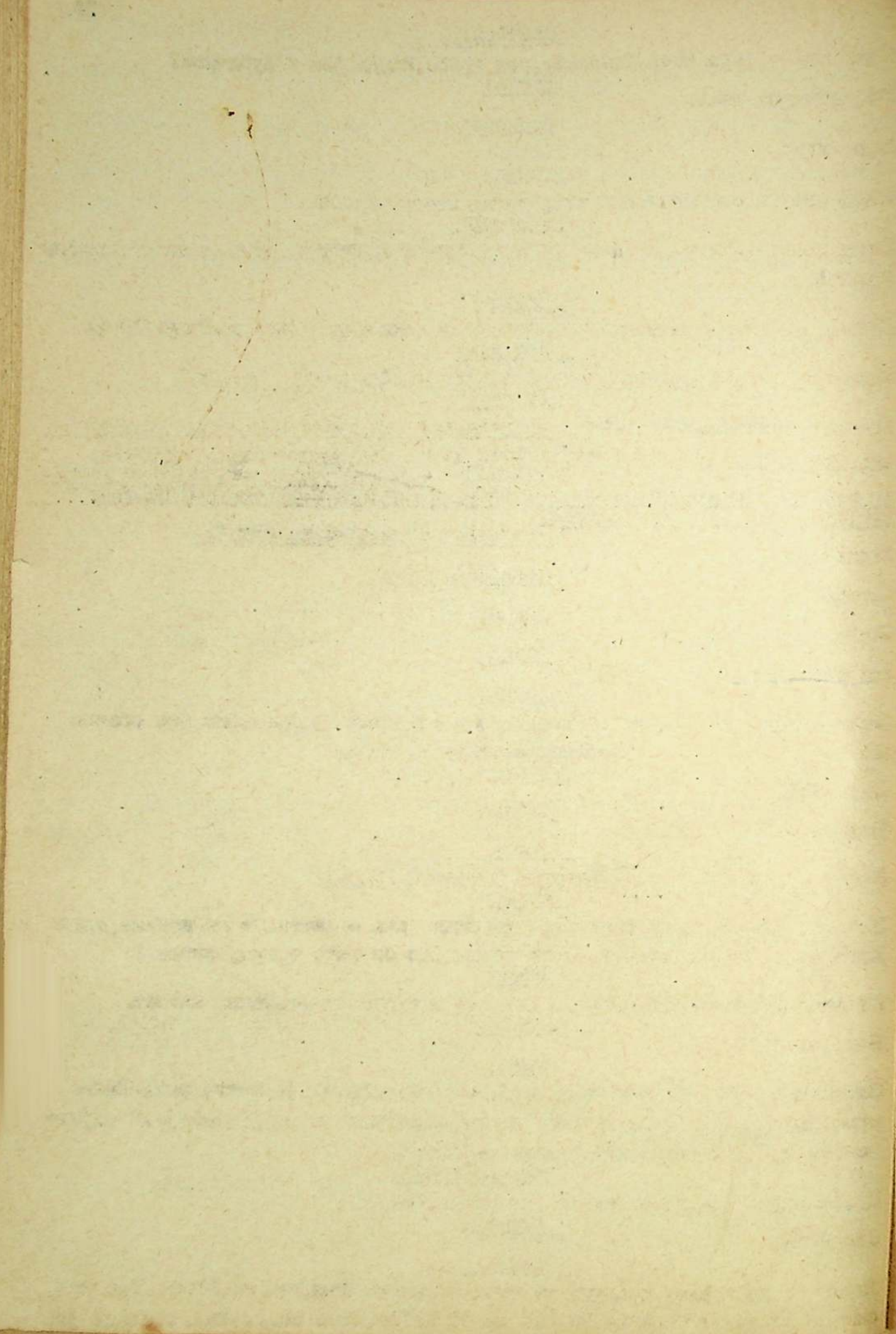
Па то се може и предакнути. Чини ми се да ћу одмах заспати. Валеријане
Авдејевићу, видите, висибабџе.

Хомутов:

Одакле?

Дусја:

Има их тамо, на левој обали колико хоћете.

Хомутов:

Нема шта - јака зима. Висибаве, лед креће. Можда још и љубичице?

Дусја:

Не, љубичица нема.

Хомутов:

Е, па лепо.

Дусја:

Како сте ви званични. Погледајте. Зар ово није лепо ?

Хомутов:

Нема говора. Дивно. Али мени је сада потребна, сигурна зима, а не превремено пролеће.

Дусја:

Хоћете ли да вам ^{качим} висибаве ? Не смете да одбијете. Надутићу се.

Хомутов:

Нешто си ми данас, Дусја, сувише разиграна. Шта је то с тобом ?

Дусја:

Нисам разиграна, већ срећна. - Шапуће, нагнута према Хомутову, и прикачује му висибаве/:- Ја сам данас добила писмо од једног човека с фронта.

Зина: Улази, упућује се право канти с водом и види једним крајичком ока Хомутова и Дусју и не гледајући их, одлази натраг. Чврсто је стисла усне/.

Дусја: /која је спазила Зину/:

Зина !

Зина: /Застане/:

Слушам те.

Дусја:

Седи, одмори се.

Зина:

Ја нисам уморна.

Дусја:

Јахен. Уморна си. Сви су уморни. Ја сам исто тако уморна. Али без обзира на то, ја ћу ти данас преотети заставу. Да знаш.

Зина:

Видећемо.

Дусја:

Видећемо.

Зина:

Зашто си баш данас тако уверена у себе ? /Седа/.

Дусја:

Зато, што данас нема звери, која би била јача од мене. Је ли истина, друже Хомутове ? Не, не, Зиночка, ја се шалим. Што си тако тужна, Зимуша ?

Зина:

Страшно ме боли због Васје. И боли ме и криво ми је. Таква жалост.

Дусја:

Зар још пати ?

Зина:

Страшна ствар. А ти мислиш да и ја не патим. Па, то је таква рана. Таква мрља. ~~Знаш~~, знаш, у кући на виду каква мрља. Нико је не примећује. И одједном пуста електрику. Јаку, снажну сијалицу...

Вера: /Улази/:

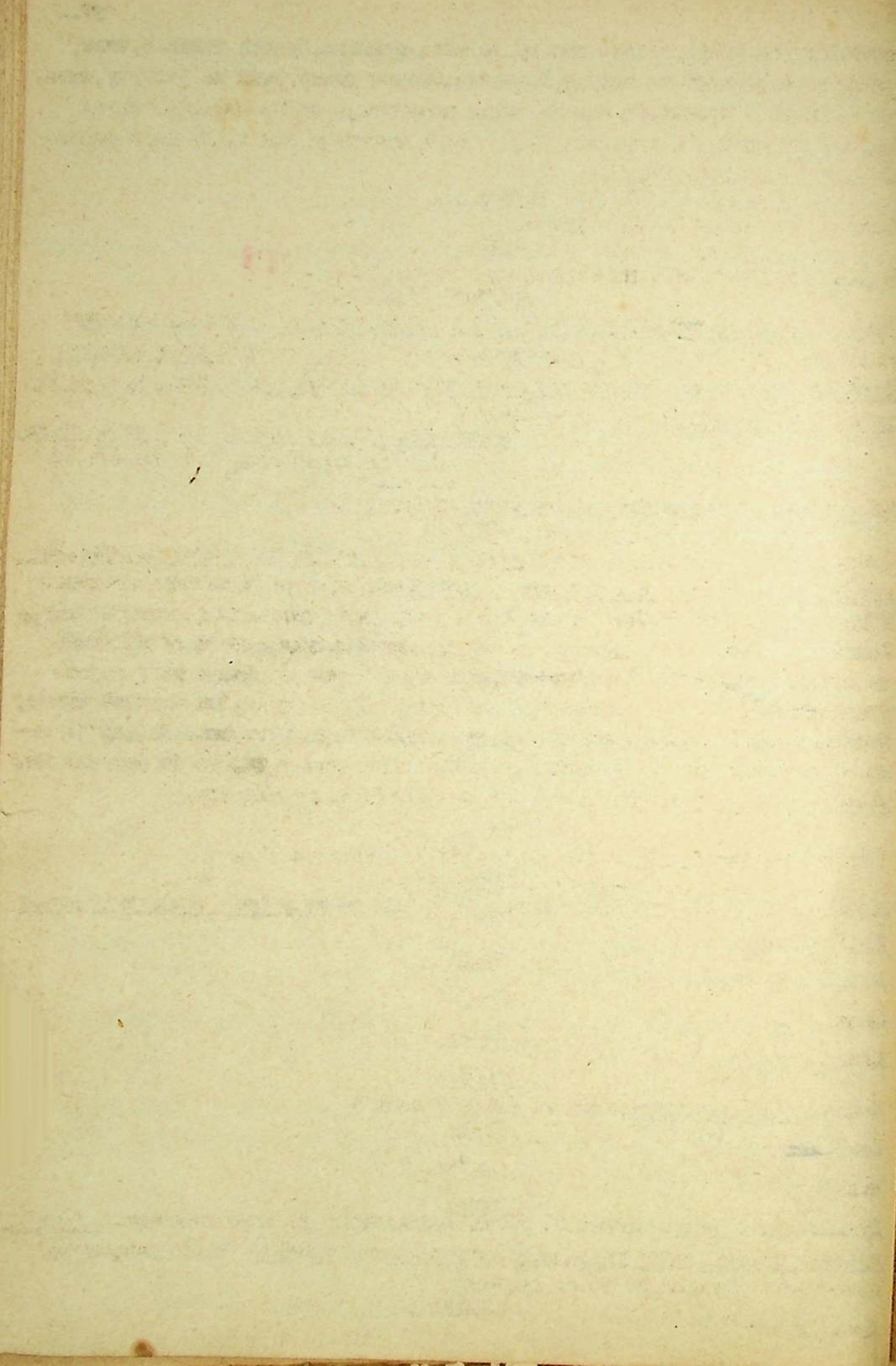
Ну, како је ? Да ли ће скоро воз прорадити ?

Зина:

Скоро ће.

Вера:

Хтела би по каквој прилици да пошаљем писмо момцима на фронт. Тек што сам од Васје, из болнице. Он као да је добро. Држи се... Али... жалост је

погледати га. ~~Можда с тога што му је коса ошишана. Вратић танак. И, знаш,~~
~~такве неке машинице на кошузи. Полничне. Сасвим латке. Седи на јастуку, чита.~~
 Руке мршаве - мршаве. Ја сам га хтела пољубити, а он ми одједном каже:
 Замри! Разумеш? И насмешио се. Сам се насмешио, а очи му се нису насме-
 шиле. Замри. - /брише сузе/.

Зина:

Верочка, немој. Све ће бити добро.

Вера:

Не, али помисли само каква неваљалица, какво ђубре!

Хомутов: /Ослушкује/:

Тише! /Чује се тресак дрвене грађе, која се руши/:- Канда на срушеној
конструкцији потпорници попуштају. Чекајте! - /Сви гледају кроз прозор.
Види се како је конструкција села и мало се искринула. Тресак. Пауза. Чује
се како пуца лед. /- Шта је то тамо?

Дејко:-/На прозору. Сво је онај исти дејко,
негд, што је био асистент уз зас-
таву/:-

На срушеној конструкцији потпорници попуштају.

Хомутов:

Одмах. - /Бурно одлази. Сви ђубре, непокретни гледају кроз прозор. Пауза. Хо-
мутов се враћа, брзо скида капут и чизме/:- Кренуо је лед. Ништа страшно. -
 Отпорници попуштају. Само мирно. Треба учврстити трос испод нивоа на дну.
~~Момци су пошли у воду, мувају се између санти, а ништа не могу да учине~~
~~да вреди. А ствар је веома проста, само треба трос на доњем делу појаса~~
~~учврстити.~~ Мојој је пракси био већ један такав случај на Магнитогорској
брани. Ту треба имати извесно искуство. Одмах ћемо поправити. Хеј, ко је та-
мо - донесите трос! Девојчице, заложите пећ. Уж, машице, што је под хладан.
/Скида наочаре и ставља их на сто/. - Припазите на наочаре.

Зина:

Валеријане Авдејевићу, па то је сигурно запаљење плућа.

Хомутов:

Ложите пећ, девојчице, ложите пећ. - /Скида са кревета ћебе и одлази, носећи
га у рукама/.-

Зина:

Дујска, дај дрва.

Дусја:

Нема.

Зина:

Цепеј хоклици.

Дусја:

Цепам. - /Цепеј хоклици/:- Има ли ватре у пећи?

Зина:

Само жар.

Дусја:

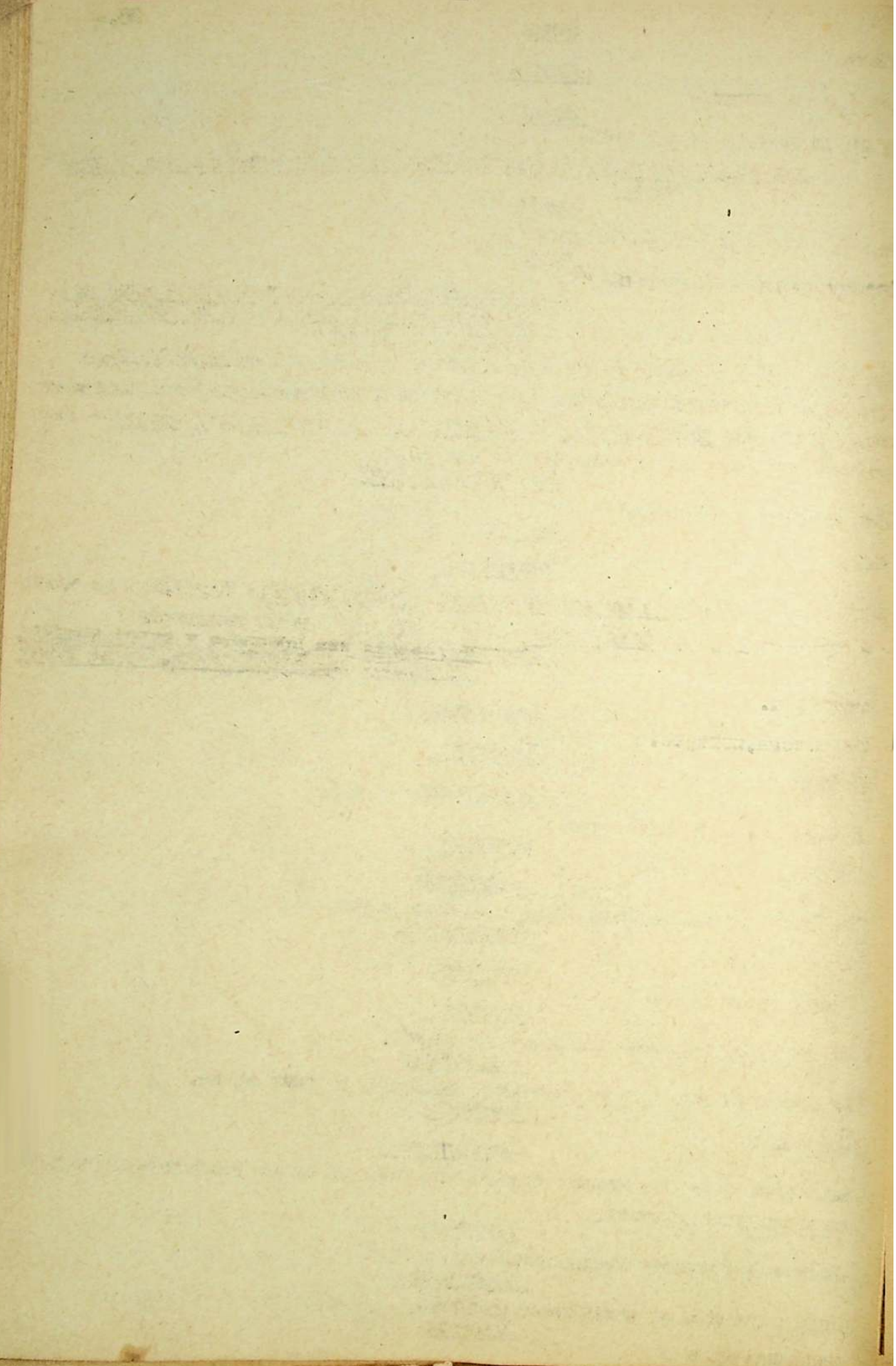
Дувај.

Зина:

Дувам. - Какав је ово човек?! Никад нисам могла да претпоставим... /За
прозора кретање, носе греде, прагове, трос. Луди трче/:- Часна реч, он ће
потонути! Другови, он ће се удавити.

Дусја:

Дувај, дувај!

Дувам.

Зина:

Дувај, а не слини, -

Дусја:

Ја не плачем. То је од дима.

Зина:

~~Н.З.~~ Пауза. Затим иза прозора прасак. Нејасни гласови и кре-
-тање.

Зина:

Шта је, шта је ? Шта је то тамо ?

Бера:

Подижу. Извлаче. Извукоше. Иде.

Хомутов: -/Улази. Сав је мокар, дрхти, лице му
је помодрело од зиме, брада му слепљена;
умотан је у ћебе/:-

И сад је све у реду. Где су моје наочаре ? Ништа не видим. Хвала. Кроз пет минута наставићемо. Свега је још метар и по остао. Девојчице, склоните се. /Одлази иза преграде и отуд избацује делове свог мокрог одела/:- Девојчице, обесите поред пећи. Сира^{то} сам се.

Севрјугин: /Улази/:

Има ли овде каква шоља ?

Зина:

Има.

Севрјугин:

Дајте је овамо. /Зина му долаје велику плехану шољу/:- То, то. Баш ми таква и треба. -/Тоци из флаше пуну шољу/:- Хеј, где сте ви водоземче ?

Хомутов: /Излази иза преграде у тубој, краткој
и тесној ваљичкој блузи. даје дрхти

Овде сам.

Севрјугин:

Пре свега, испијте.

Хомутов:

Шта је то ?

Севрјугин:

Рум. Изврстан, трофејни рум.

Хомутов:

Трофејни ?

Севрјугин:

То ништа не значи. Прави Јамајски. Само пијте.

Хомутов:

А је ли јак ?

Севрјугин:

Руску вотку знате ?

Хомутов:

Не знам. Никад нисам пробао. Ја не пијем.

Севрјугин:

Антиалкохоличар ? Е па да знате, два пута је јачи од ње.

Хомутов:

Онда нећу !

Севрјугин:

Ма пијте ! Ви ово морате попити, јер ћете се иначе разболети. Погледајте се само како дрхтите.

Хомутов:

Ја никад у животу нисам пио. Часна реч.

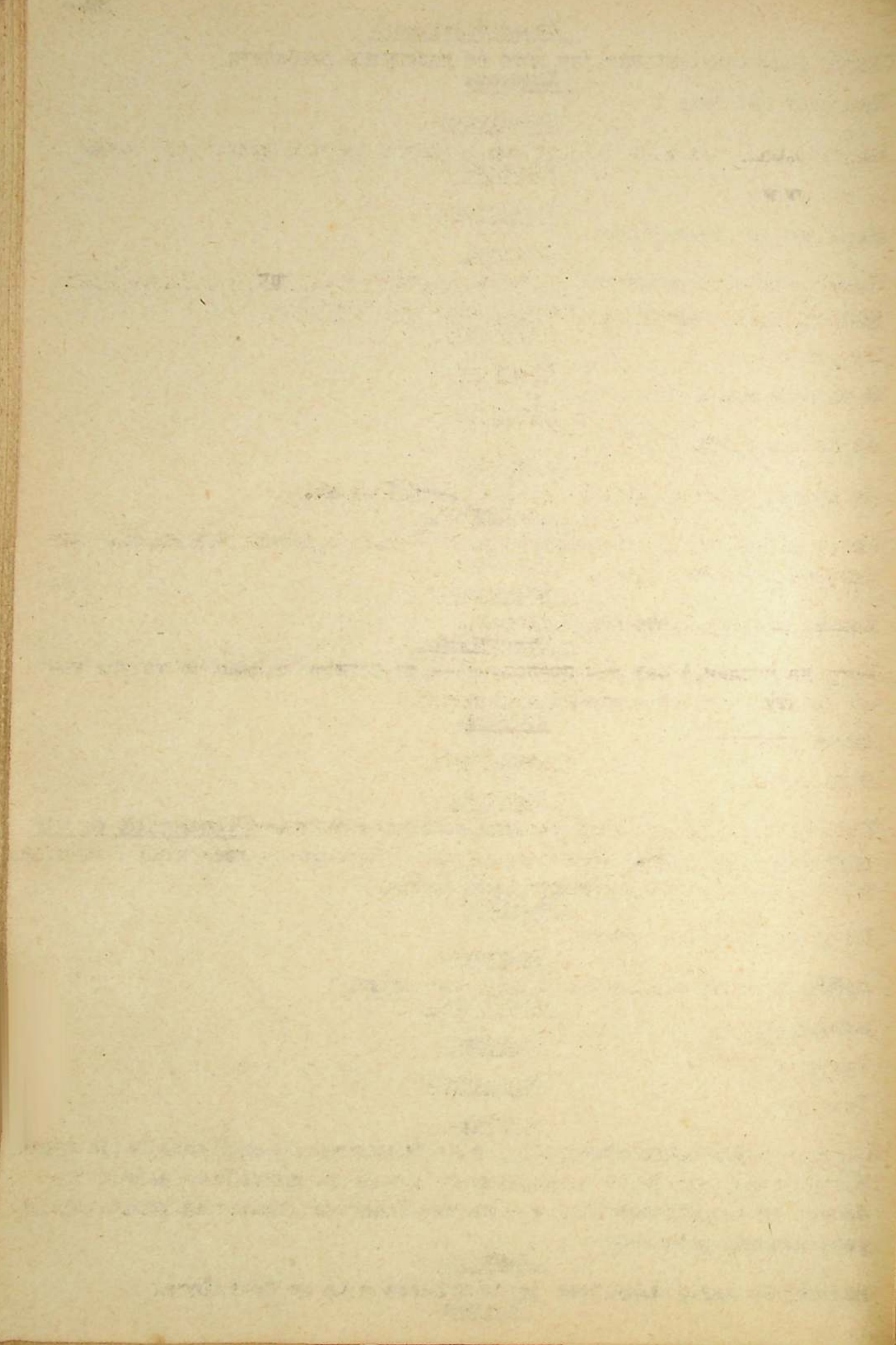
Севрјугин:

Пијте, кад вам се каже. Профилактички. *јер ме је се смјуло разбо-*

Хомутов:

Профилактички ?

наша

Зина: /Молећиво/:

Молим вас. Профилактички. Јер ћете се насигурно разболети.

Хомутов:

Зар целу ову шољу ?

Севрјугин:

Наравно. Само одмах. Но ? У име оца и сина и светога духа. Хајд - сад.

Хомутов:

А ако умрем ?

Севрјугин:

Умрећете ако не попијете.

Хомутов:

Само ја за себе после не одговарам, - /Испија на дупак целу шољу. Гледа ошамућено, нема снаге да изговари макар и једну реч/:- Ух !

Севрјугин:

Шта, јако ?

Хомутов:

И не питајте. Ух !

Севрјугин:

Је ли вас протресло ?

Хомутов:

Ја мислим да ми се кожа са језика скида. Динамит.

Севрјугин:

Ето, видите. А ви још нисте хтели да пијете. Тако, велика вам хвала. У име фронта. Спасли сте ствар.

Хомутов:

Немаве на чему! Знате шта ? Загрева.

Севрјугин:

Могу да мислим. А сад вам препоручујем да легнете и, како се то код нас на фронту каже, сат - два да продремате.

Хомутов:

Богами загрева.

Севрјугин:

Е па лезите.

Хомутов:

Како је то чудно, али мени се сада сасвим не спава. - /Неочекивано за самога себе, смеје се/.- Занимљиво, зар не ? Бива ли то увек тако ? Мени се сасвим не спава, али, замислите, пуши ми се.

Зина:

Па ви нисте никада пушили.

Хомутов:

Истина, нисам пушио. Али ми се сада тако пуши.

Севрјугин:

Изволите.

Хомутов:

Трофејне ?

Севрјугин:

Трофејне.

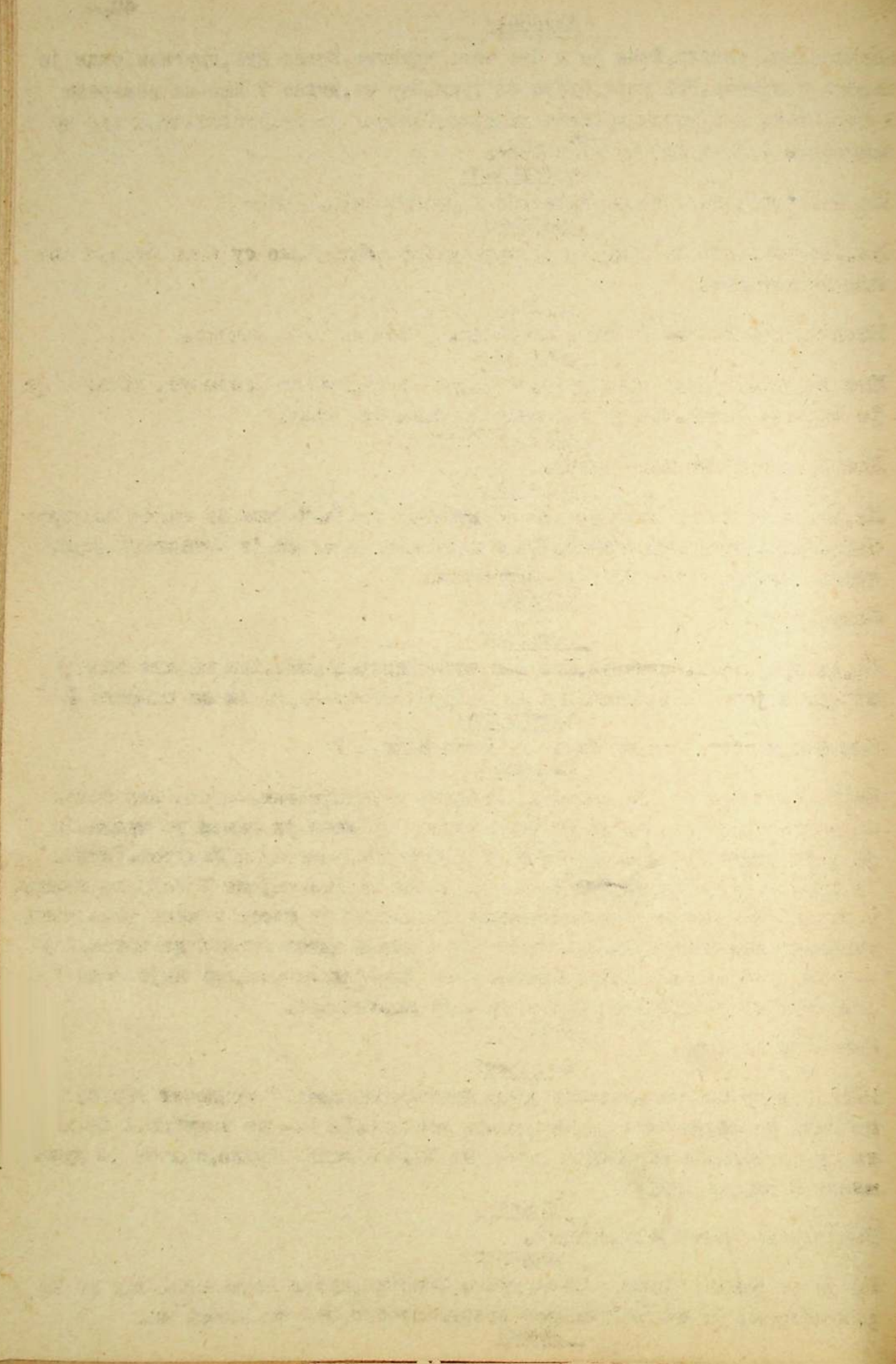
Хомутов:

Сасвим свеједно. Пушићемо трофејне. Профилактички. Хвала. Гледајте; ја пушим. И, замислите, како је то чудно, мени се допаде да пушим. Мене заноси сам процес пушења. Обратите пажњу - на дим. Плавичаст, сањалачки дим. Отсад ћу увек пушити, браћо. Важи ?

Зина:

Валеријане Авдејевићу, боље је да легнете и да се покријете.

Хомутов:

Хомутов:

Хвала. Нема смисла. Мени је и без тога врућина. Знате шта, другови, овде је веома пријатно. Нећ гори. Одело се суши. Зар не, дивно ? Као на северном полу. Околу пријатељи, љубљене девојке. Генерал је ту. Дозволите, а где су висибаве ? Мало пре су овде биле.

Севрјугин:

Та шта говорите ! Какве висибаве ? Лезите само. Одакле ?

Хомутов:

Не. Стварно. Овде су биле. Ја се врло добро сећам. Тако су биле беле, а овлаш плавичасте.

Дусја:

Истина, истина. Овде су биле висибаве. Ја сам их сама донела.

Хомутов:

Ето видите. Девојка потврђује. Дусја, дај руку. Другови, обратите пажњу - ја је страшно волим. Она је код мене најбољи бригадир.

Дусја: /Збуњено/:

Доста, Валеријане Авдејевићу.

Хомутов:

Не, не. Ја те веома волим. Волим те љубављу брата. Велика ти хвала за висибаве. Никад нећу заборавити. Дивне висибаве. Да ми их је поклонила једна друга девојка - оне би биле неоцењиве.

Дусја:

Како то сад ?

Хомутов:

Да, да пријатељи. Извините, што вас зовем пријатељима. Али ми сви овде у ствари и јесмо пријатељи. Зар не ? Друже генерале, да ли се слажете ?

Севрјугин:

Наравно, и због тога не бисте ли отспавали. А ?

Хомутов:

Не, ја бих хтео све да искажем. Слушајте ме, пријатељи. Ја сам заљубљен. Ја много, много вслим. Зар то није чудно ? И мени је самом то чудно. То је тако чудно, као и то што сам ја Валеријан. Валеријан Хомутов. Глупо. Та какав сам ја Валеријан ? Зар ја личим на Валеријана ? Моја се мамица у младости начитала сентименталних романа, па је стога и мени дала тако узвишено име: Валеријан. А ја због тога морам целог живота да патим. А у дубини душе ја сам просто Пахом. Пахом Хомутов. Заиста, зар није тако ? Али немојте да обраћате пажњу на моју спољашност.

Дусја:

Идите да спавате.

Хомутов:

Нећу. Под грубом спољашношћу куца благородно срце. У тридесет другој години мене је обухватило велико, дивно осећање. Ја сам се заљубио. А брада - то су ситнице. Не обраћајте пажњу на њу. Шта значи брада, кад ми је душа млада ? Зар не, Дусја ?

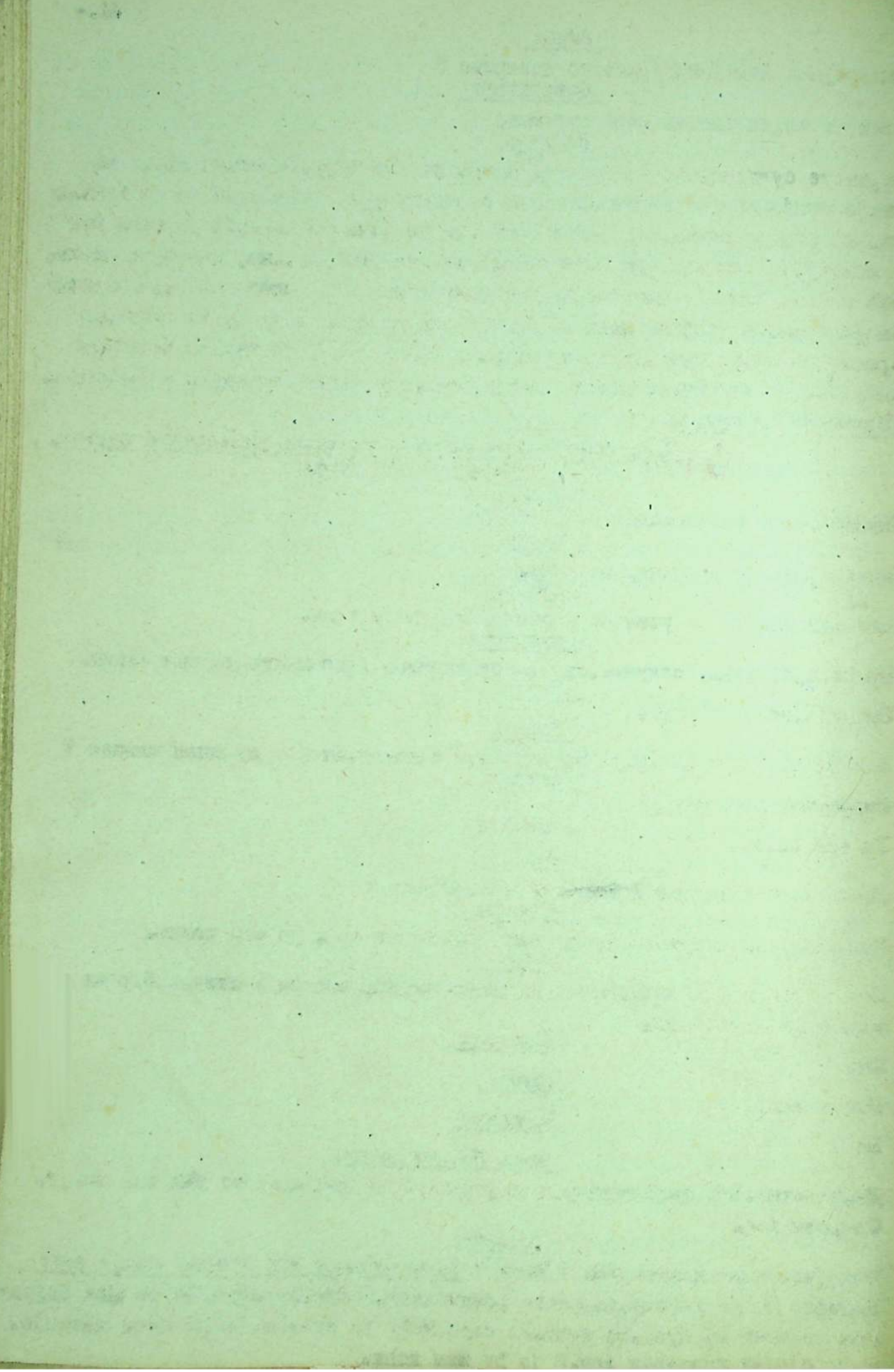
Зина:

Валеријане Авдејевићу, лезите.

Хомутов:

Ко је то рекао ? Зина ? Мила, драга, Зиночка, добра моја, лепа. Зар ви не разумете, да ја вас већ одавно волим. Опрости, што ти кажем ви.

Зина:

Зина:

Валеријане Авдејевићу, што то говорите ?

Севрјугин:

Чини ми се, да смо ми овде сувишни. /Оде/

Хомутов:

Не, нисте сувишни. Баш на протов. Ја бих да сви чују. Ја немам тајни за своје пријатеље. Чујте сви. Зинаида Васиљевна, ја разумем, да је то безнадно. Али шта да радим, кад је то тако ? То је јаче од мене. То је први пут у животу. Ја сам знао, да ћете доћи. И ви сте дошли.... не, нисте ви дошли, већ мисмо дошли у ненасељену, прашњаву степену и разапели шатор. И налете-ла је буре. То је било дивно. И ја сам већ онда знао, да ћу вас некада срести на своме путу. Дајте ми руку. Не бојте се. Ја је чак ни пољубити нећу. Ја сам вас чекао целог свог живота. И у Магнитогорску и у Хибинама. /Узима је за руку/.

Н.З. - Иза прозора се чује пиштакка надзорника радова.Оде мајор: за њим вера.Дусја:

Почињу. Оддох ја, Зинаида !

Зина:

Валеријане Авдејевићу, одошчићу.

Дусја:

Ако задоцниш - не узимамо у обзир. Имај то у виду.

Хомутов:

Причекајте једну секунду. Ја сам се спремао тако много да вам кажем.

Дусја:

Зинаида, последњи пут. /Оде/

Зина:

Валеријане Авдејевићу, ја ћу изгубити заставу. Шта ви са мном чините ?

Дусја:~~Имај у виду.~~ - /Оде/.Хомутов:

Ја вас волим.

Зина:

Зашто тако говорите ? Зашто ми се смејете ?

Хомутов:

Можете ли да разумете једну тако просту ствар ; ја вас волим.

Зина:

Шта ви чините са мном. Зашто ме исмевате, зар вас није стид... Зар ви не видите, да вас волим.

Хомутов:

Шта ?

Зина:

Волим вас.

Хомутов:

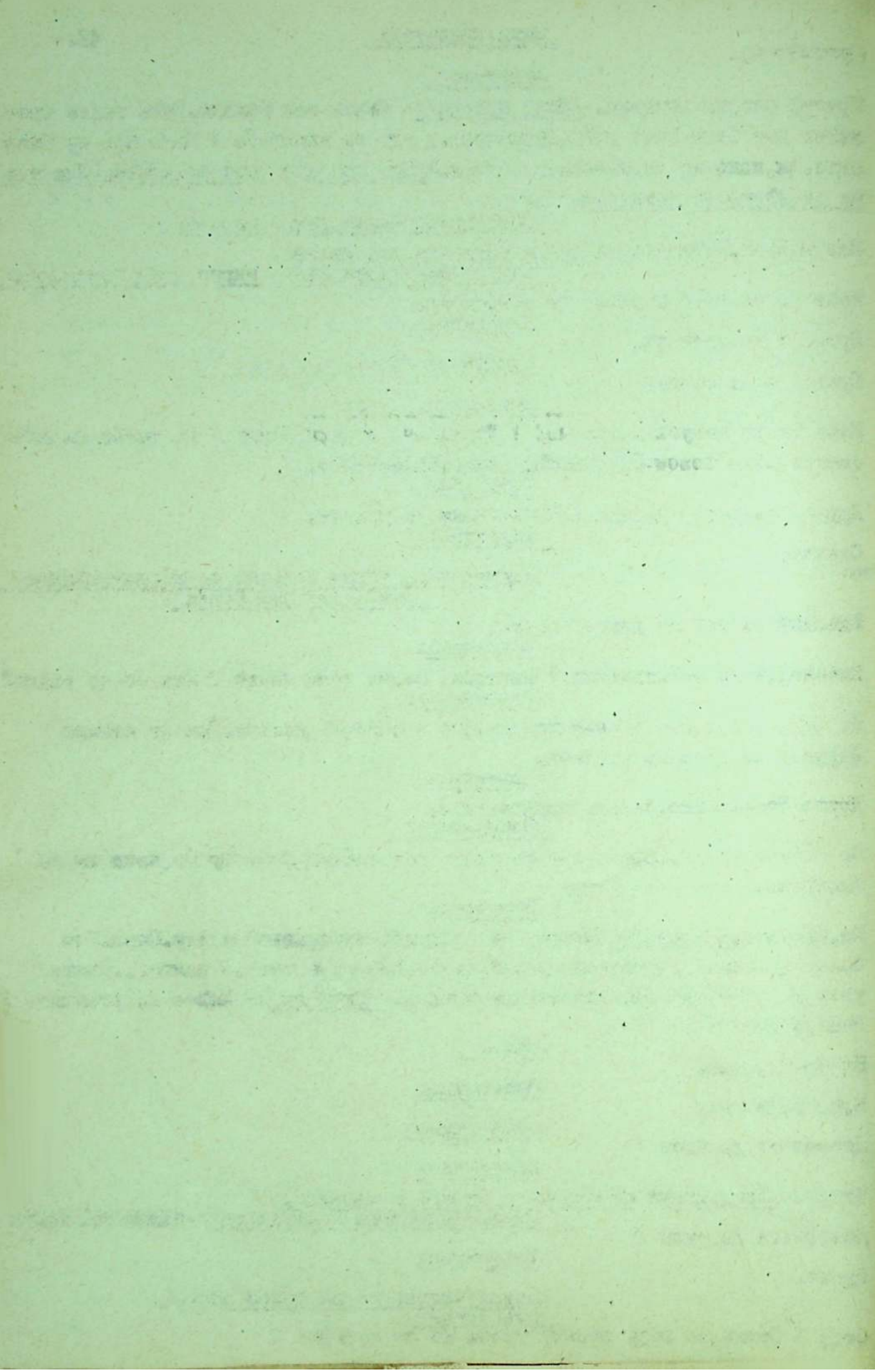
Ви ?

Зина: /Са досадом/:

Да, наравно. Већ пуну годину. А најгоре је од свега, да то већ сви знају. Сви, сем вас.

Хомутов:

Чекајте. Ви ме волите ? Ви ? Мене ? /Са неверицом али срећно смеје се/ :
Немојте то да кажете. Ви нисте размислили. Идите. Не сада. Не, то све одјед-
ном не може да буде. Не сада. Ја сада хоћу да спавам. То ће бити касније.
Биће сјајан провајни час и ја ћу вам рећи

Иде!
Пустиће ме.

Зина: /Срдито/:

42.-

Хомутов:

Триће својим момцима. - /Зина одлази/: - Желим вам успеха. Биће сајан пролећни дан Тада ћете доћи. Дозволите. А где су висибабе ? Мало пре су биле овде. Ах, како ми се спава. Да легнем. - /Иде иза преградe зевајући. - Иза сцене узбуђени гласови, узвици./

Севрјугин: /Улази, гледа на сат/: -

Завршићемо. Петнаест часова и тридесет два минута.

Сарафанов: /Улази, стаје мирно пред генералом/

Мост је готов и спреман за саобраћај.

Севрјугин:

Пустиће санитарски.

Сарафанов: /Преко телефона/:

Пуштај санитарски.

Вољушкина: /Улази/:

Каџа ми се изгубио. Боже мој ! Да ли сте видели Коџку ? Он треба да пође санитарским возом. Ех, несрећа једна. ~~Коџа~~ ! Коџа !

Сарафанов:

Друже генерал - мајоре ! Санитарски је пуштен.

Севрјугин:

Одлично !

Бондаренко: /Улази заједно са мокрим, поцепаним и срећним Коџом/:

Ухвати га чак на другој обали.

Вољушкина:

Николај, како то изгледаш ? Погледај се, на кога личиш ? Шта си то радио ?

Бондаренко:

Не мари ништа, стићи ћемо некако. Ево и воз већ долази. Где су ствари ? Хајдемо да седнемо у вагон.

Вољушкина:

Друже Бондаренко, ја вас преклињем...

Бондаренко:

Не берите бригу. Неће ми се он много распуштати. Довешћу га, како ми је наређено.

Вољушкина:

Па, Коџушка. - /Пауза/: - Владај се добро. Не заборављај мајку. Пиши. Учи боље од свих. И другове не дирај, не свађај се с њима. И памти... Памти увек, да је твој отац био частан официр. - /Грли га/: - Хоћеш ли упамтити ? Реци, хоћеш ли ?

Коџа:

Не брени, мама.

Вољушкина:

Е, па хајдемо.

Бондаренко:

Дозволите да идем ?

Севрјугин:

Идите. - /Бондаренко се прописно окреће и одлази./

Коџа: /Подражава Бондаренка/: - ~~Докиманте, док~~

Дозволите да идем ?

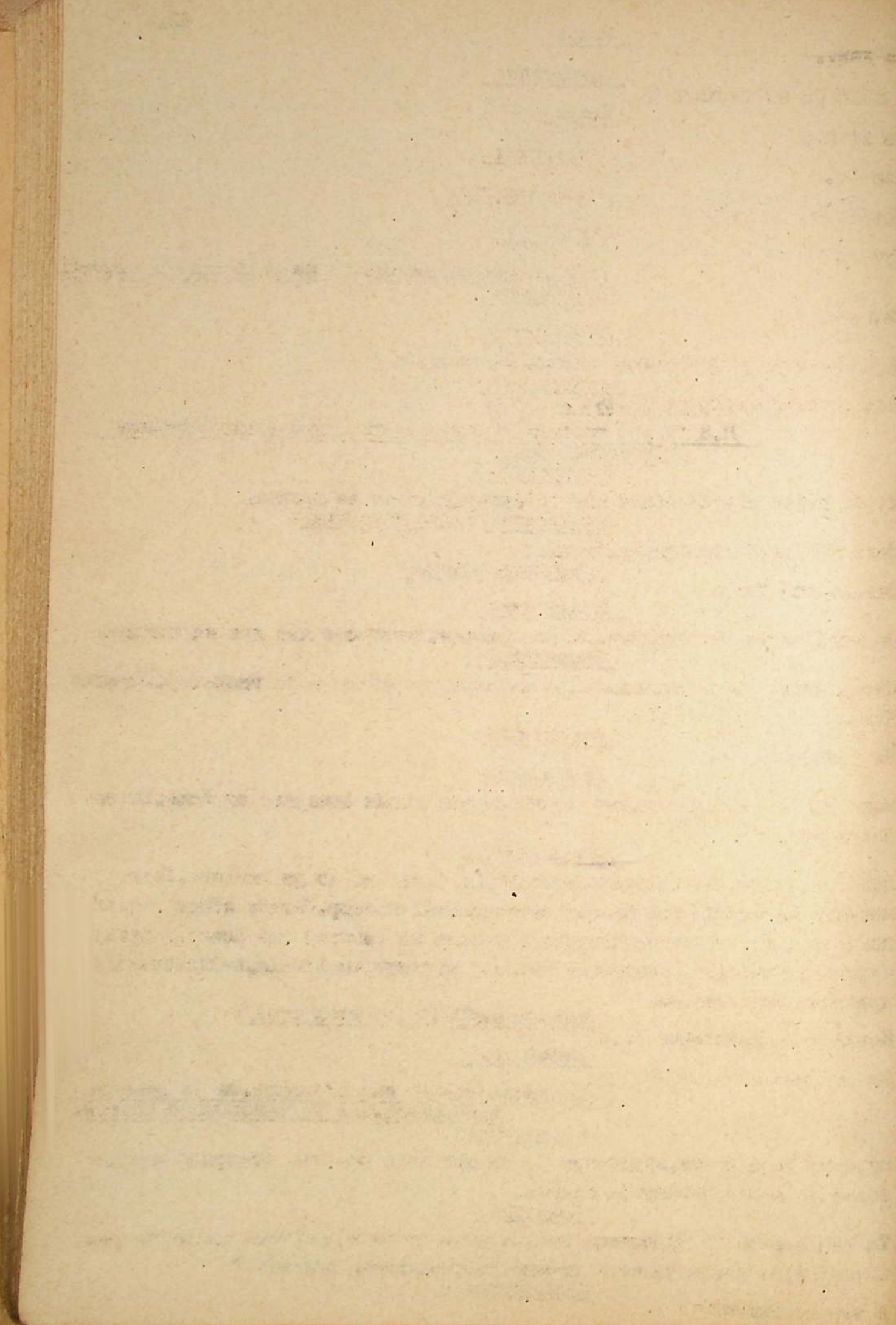
Севрјугин:

Идите.

Коџа: /Окреће се на десно круг./

Севрјугин:

Стој ! Стани. На коју страну треба да се окренеш ?

На лево.

Коља:

А како си се окренуо ?

Севрјугин:

На десну.

Коља:

Понови.

Севрјугин:

Довољите да идем ?

Коља: /Понавља:/

Идите.

Севрјугин:

Ваш дечко ?

Коља: /Правило се окреће на лево круг и одлази
Севрјугин:

Мој. Шаљем га у Суворовску школу. Шта мислите ?

Вољушкина:

Биће добар. Вољушкина одлази. ~~###~~ *жука вола*

Севрјугин:

Н.З.-Поред прозора с леве стране према десној пролази
санитетски воз.

Севрјугин:

А сад дајте с леве обале све специјалне један за другим.

Сарафанов: /Преко телефона/:

Лева ! Пуштај специјалне. Почни !

Вољушкина: /Улази/:

Отишао мој Коља.

Сарафанов:

Седите, Полина Николајевна. Ви сте уморни. Данас сте цео дан на ногама.

Вољушкина:

Никад нисам могла помислити, да ми може устробати моја геодезија. Отишао Коља.

Сарафанов:

Не жалостите се.

Вољушкина:

Како да се не жалостим, кад се никад још нисам одвајала од Коље. Ни за један дан.

Сарафанов:

Немојте, Полина Николајевна, немојте. Не треба на то да мислите. Боље мислите на друго. Боље да замислите овакав приказ. Једног лепог летњег дана чује се куцање на вратима и долази на распуст ваш Кољка у пуној парадној униформи Суворовске школе: у мундиру, еполетама, панталонама са првеним лампазима....

Вољушкина: /Смеје се кроз сузе/:

Кољка ? Са лампазима ?...

Сарафанов:

Да шта мислите... */срду/*

Хомутов: /Изази иза преграде. Он је донекле
растрезњен. Сав је разбарушен, збуњен./

Севрјугин:

Ну, како се осећате, водоземче ? А ми смо овде без вас отворили мост.-

Једна је већ композиција прошла.

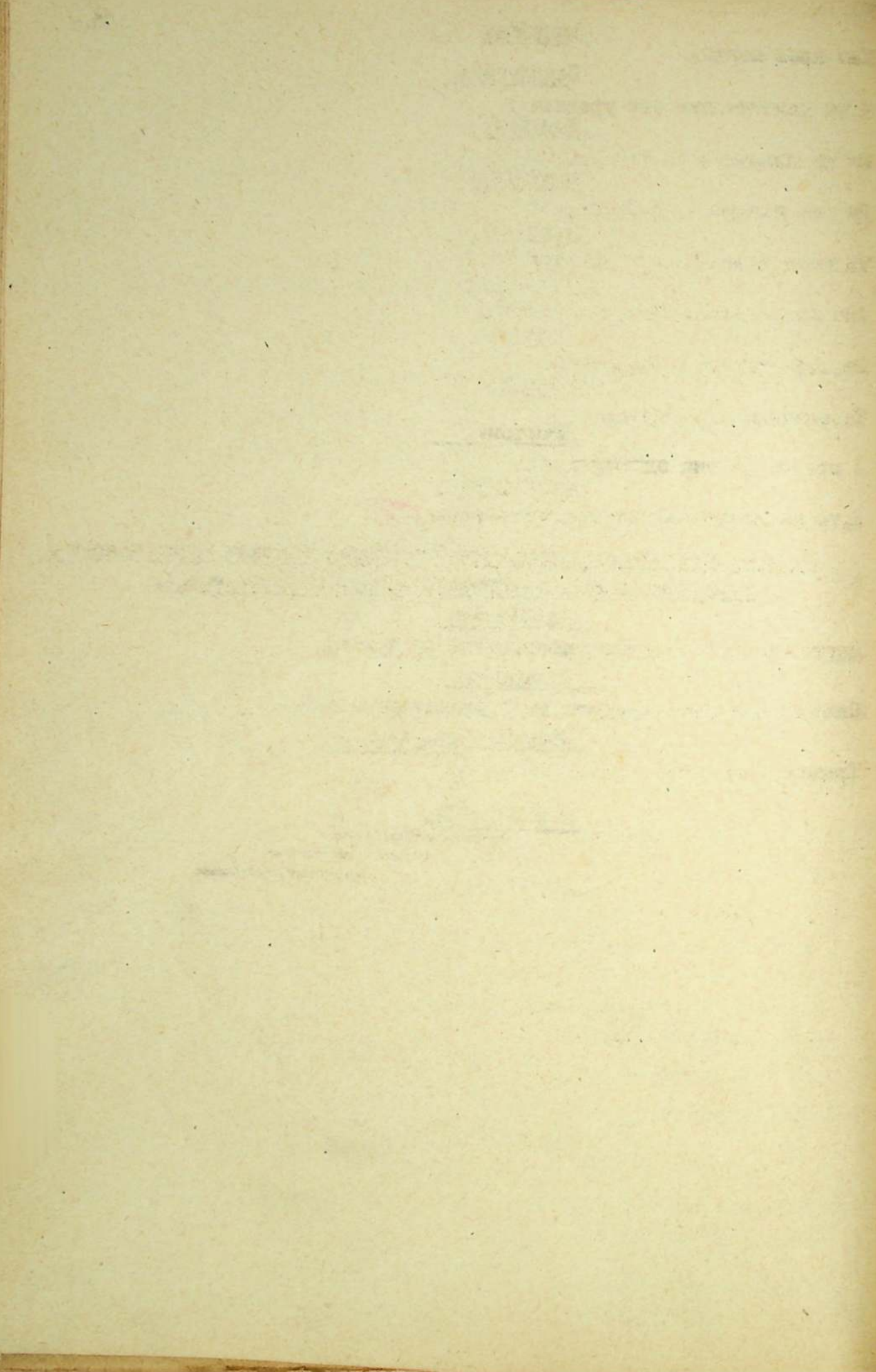
Хомутов:

Та шта кажете ?! Чудо, нема шта. Страшно је пиће, тај ваш трофејни рум.

Слушајте, да нисам ја овде причао штогод, онако, сувишно ?

Севрјугин:

А зар не памтите ?

Као кроз маглу.

Хомутов:

Северјугин:

И не памтите шта сте урадили ?

Хомутов:

Ви ме плашите. Шта сам урадио ?

Северјугин:

Ви сте запросили девојку.

Хомутов:

Та није ваља... Коју девојку ?

Северјугин:

Ако се не варам име јој је Зина.

Хомутов:

Ви...се шалите ? Не, заиста.

Северјугин:

Та каква шала, баћушка.

Хомутов:

А шта ми је она одговорила ?

Северјугин:

Е, то ми незнамо. Нисмо присуствовали. ~~OO~~

Н.З. - С десне стране према левој пројурци са ниском војни ешалон с
тенковима, сражарима, противтенковским митраљезима/.

Сарафанов:

Друже генерал - мајоре, транспортни је пуштен.

Северјугин:

Савршено. Водоземче, чујете ли ? Транспортни иде.

Хомутов: /Расејано/:

Транспортни иде.....

ЗАВЕСА.

=====

=====

=====

ЧЕТВРТИ ЧИН.

Прошло је опет извесно време. Позно пролеће. Време је готово вруће, али је облачно. Спрема се олуја. Соба ка првог чина. Она је сад много лепша. Изгледа готово као пре рата. Канцеларија више није овде. Хомутов и Коновалов станују на ^{на другом месту} другом месту. Појавио се стари клавир. Похабан је. Прозори су отворени. Кроз њих се види топола. Дрво је напола сломљено и нагорело. Види се да га некад погодило топовско зрно. Али без обзира на то, на њему се ту и тамо виде свежи изданци. Ово стањање црног са јасно зеленим-живота и смрти - нарочито се јасно издваја на асфалтној позадини суморног пролећног дана, на позадини олујних, грабитних облака, где, где као замрљани цинковом белом бојом. Сем тополе кроз прозоре се виде остаци, стубених зидова, провећени прозори, зарђали, испресавијани гвоздени трегери, гомили ћубрета, зарасле снажном репушином и нови отворено кути телефонски стубови, са новим белим изолаторима. Из далека се чују звуци оркестра. На сцени је Сарафанов, који пакује своје ствари и Бондаренко. Чују се пиштаљке локомотова, звуци чекића, уздаск тестера. -

Сарафанов:

Однесите ствари у ауто, а затим идите на станицу и товарите ауто у вагон. Само пакљиво. Путујемо возом.

Бондаренко:

Разумем! /Узима ствари и одлази/.

Вера: /Улази/:

Михајло Бергијевићу, чула сам да идете на фронт. Да ли би сте и мене повезли?

Сарафанов:

Али ја не идем аутомобилом. Прошло је време кад су на фронт стизали аутом. У јутро повао на фронт, а на ручак - у првој линији. Сада би аутом три дана путовали. Ја ћу возом. До другог ешалона возом, а затим на свом аутомобилу. Ако хоћете, можемо возом заједно, а даља ћу вас добацити до саме тачке на свом вилису. Имате ли много ствари?

Вера:

Само ранац и аутомат.

Сарафанов:

Јесу ли кода вас?

Вера:

Код куће.

Сарафанов:

Е, онда их донесите, али брзо, јер Бондаренко тек што није кренуо.

Бондаренко: /Улази/:

Да ли ћете шињел собом понети, или такође у машину?

Сарафанов:

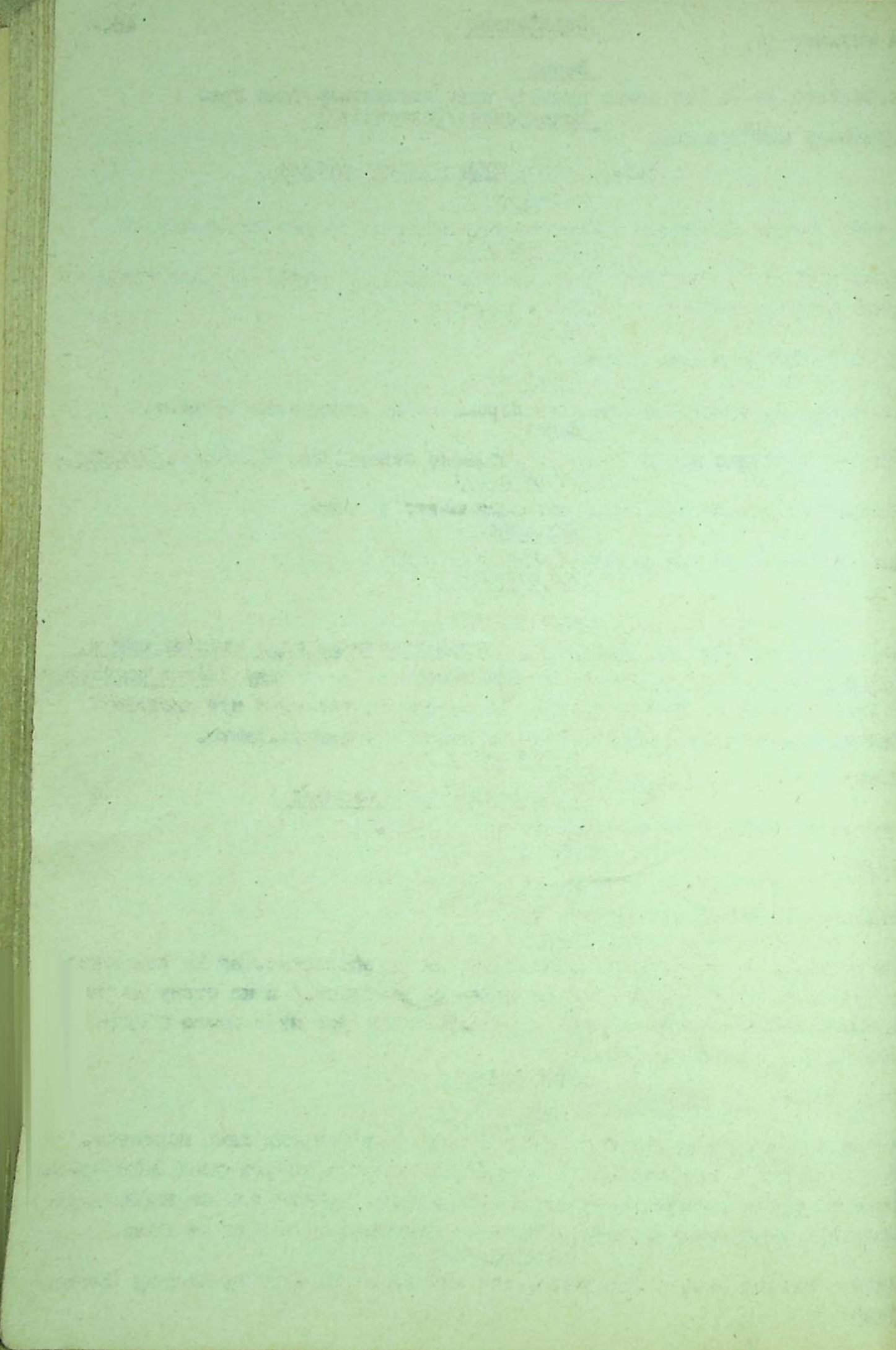
Шињел такође у машину. Огртач ћу собом понети. Сигурно ће бити кише. Немојте још ниш, причекајте. Девојка ће сада донети свој ранац.

Бондаренко: /Узима шињел/:

Разумем!

Вера:

Зина није ту?

На митингу је.

~~А~~ Сарафанов:
музика
Вера:

Ах, да, тако је. Та они данас пуштају прву локомотиву. Тако брзо!

Испраћају нас музиком. Сарафанов:
Бондаренко: /Ослушкује/:

~~А~~ Н.З. - ПАУЗА. Звучи удаљене музике.

Сарафанов:

А теби као да се не иде? Навикао се, канда, на позадинске прилике?

Бондаренко:

Какве прилике? Ено, момци пишу, да гоне Немце по четрдесет километара на дан. Мамаљигу румунску једу. То су прилике!

Вера:

Да ли се Васја вратио с пута?

Сарафанов:

Данас смо га чекали. Још га нема. Вероватно да данас неће ни доћи.

Вера:

Како то незгодно испаде. Идем ја, дакле, по ствари. Врло незгодно. /Одлази/.

Бондаренко:

Аутомат ћу такође ставити у ауто. Дозволите да идем.

Сарафанов:

Да. Чекајте. Да ли вам је лично оружје у реду?

Бондаренко:

У реду је.

Сарафанов:

Дајте овамо. /Узима од Бондаренка пиштољ, празни га, онда извлачи цев и гледа према светлости/: -И ви за ово кажете да је у реду? /Јако покрвени/

У каквом то стању држите оружје? Када сте га последњи пут чистили?

Распојасали сте се. Када стигнемо на место - у затвор. Идите.

Бондаренко:

Разумем! /Одлази са стварима/.

Сарафанов: /Гледа околу/:

Шубара! Тако... Чини ми се да је све у реду.

Зина: /Улази/:

Путујете?

Сарафанов:

Шта, зар је митинг већ завршен?

Зина:

Нисам хтела да сачекам крај. Дошла сам да се опростимо. Сад ћу вам спремити јело. Још имам суде да оперем и ^{и шубара су сахули} већ је разгронем. А и на смену да не одоцим. Изврсна је Локомотова испала. Василије још није дошао с пута? Обећао је да ће данас доћи.

Сарафанов:

Није дошао.

Зина:

Много се радујем за Василија. Видите како је последњих дана порастао. Већ га пуштају као помоћника са најбољим машиновођом, старцем Феђејевим. Возе на фронт ешалоне са муницијом. Није шала! Много сам се плашила да Василије, после оног случаја сасвим не попусти. Кад не, баш ни мало.

Сарафанов:

Жилава сте ви раса - Судејкини. Јеси ли видела на митингу Полину Николајевну?

Не, није била.

Зина:

Сарафанов:

Баш ми је као. А знаш ли ко самном иде на фронт ? Твоја другарица Вера.

Зина:

Зар и она одлази ?

Сарафанов:

Тркнула је за ствари.

Зина:

Ето, и Вера такође одлази. Кад ли ће се овај проклети рат свршити; кад ће мо најзад те неваљалце коначно дотући. Ја бих, да их давим својим рукама.

Сарафанов:

Добра је девојка ова твоја другарица Вера. Борбена.

Зина:

Она је веома поносна, ујка Миша. И несрећна. Она толико пати.

Сарафанов:

Да, много што-шта преживела је код Немаца.

Зина:

Било је и тога... Ах, ујкице Миша, ви ништа не знате. Али то нико не треба да зна. Ако ко-год дозна, вој ће бити страшно тешко. Али вама ћу казати. Она много воли нашег Васју. Воли га из детињства. Али немојте помислити... Она га не воли само онако... Не као брата. Она га воли сасвим озбиљно, сасвим. Само она то ни за шта на би рекла. Макар је убијте. А сада нарочито. Разумете ли биле смо три другарице: Вера, ја и... она. И Вера га је волела. А Вера је увек била боља од оне. И Васја је то знао. Па ипак, он није изабрао Веру. Зашто, питаћете - незна се. Како је све то неразумљиво. Објасните ми то, ујка Миша...

Сарафанов:

Да, кад би се то могло објаснити...

Зина:

Ви сте велики, одрасли. Ви све треба да знате.

Сарафанов:

Ништа ја не знам, Зиночка. Учи док живиш.

Васја: Улази. Он је смртно порастао, возбиљно се. Црте на лицу постале су оштрије. Мало се погрбило. Лице му потамнело од сунца и ветра. Имана себи жељезничку блузу. Око врата мараму. Чизме. У рукама сандук и жељезнички феџер. Прави машиновођа. Говори као на силу, нешто затежући: - В па здраво !

Зина:

Како је ? Све у реду ? А ми те још од јутрос чекамо.

Васја:

Ми би стигли по тарифи, али нас је на четири сто дванаестом километру, задржала немачка авијација.

Зина:

Бомбардовали ?

Васја:

Мало. Погледај какво је парче погодило тендер. - Показује парче. -

Зина/Разгледа парче/:

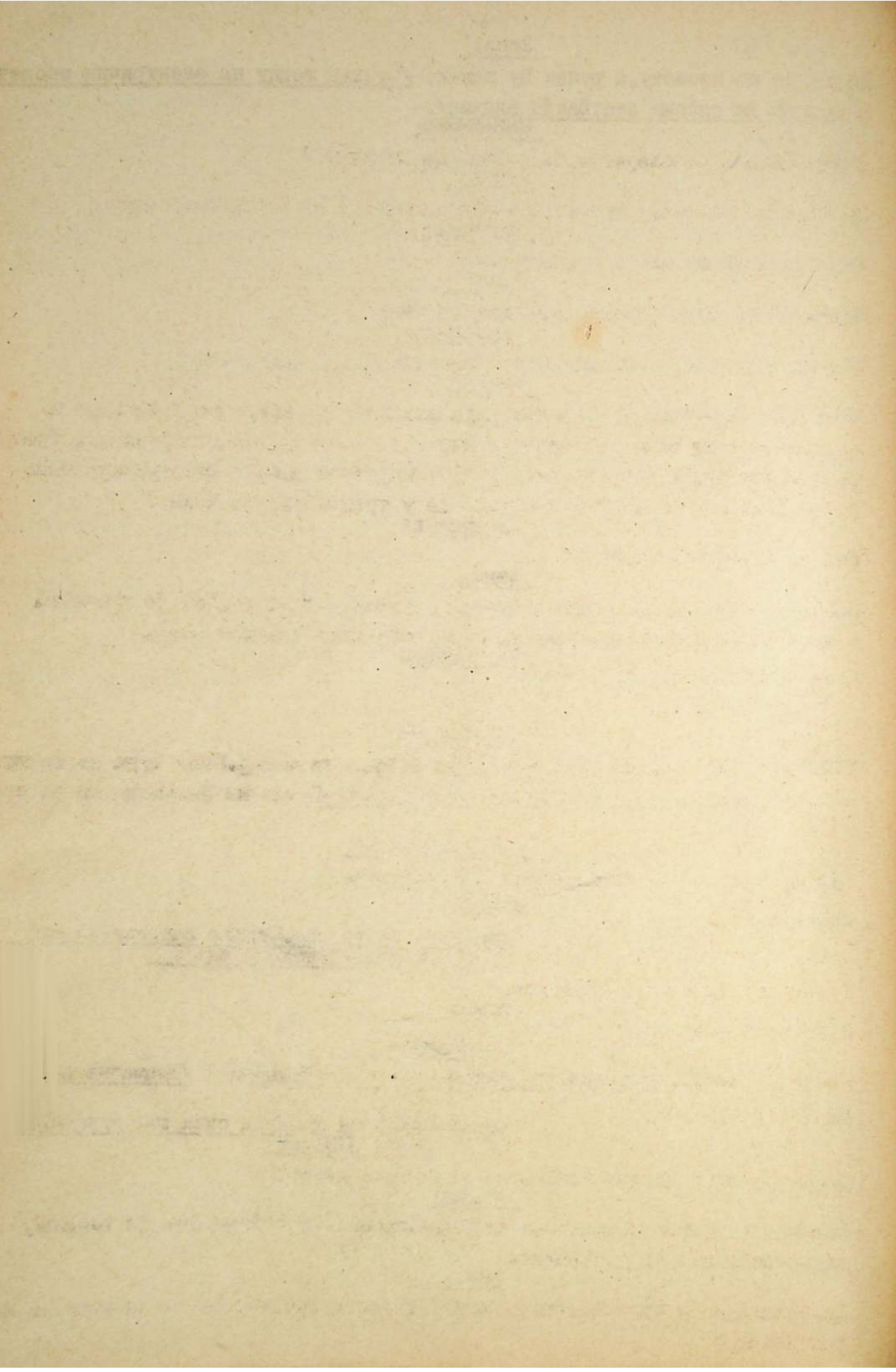
Зубасто. Бодљикасто. Ах, неваљалци !

Сарафанов:

Да. Стварчица. Чувај. Борбено кретење. Доноси срећу.

Васја:

Зинаида, треба да се умијем и ручам.

Зина:

Убрис је на кревету, а ручак ћу отмах.-/Ставља шерпу на електрични шпорет и почиње да спрема сто.Васја одлази/.-

Сарафанов:

Значи, Полина Николајевна, није била на митингу ?

Зина:

Екипа, Мартинове од јутрос дотерује гимназију на централном тргу.

Сарафанов:

Онда је свакако много поздрави.

Зина:

Ујкице Миша, мени је тако жао што одлазите.

Сарафанов:

Истина ? И мени је жао. Лепо смо презимили. Драга, драга кућа.

Зина:

Чега све није било ! И канцеларија фабричне управе, и штаб бригаде и пансион. Сви су овде становали: и директор и Валеријан Авдејевих.... Трем, трем, тремчићу. Ко у трему живи ? Ко у мајунском живи ? Тук, тук, тук. Нико се не јавља. Ув'о мишић и настанио се у тремчићу. Ујка Миша ?

Сарафанов:

Шта је мишићу - репићу ?

Зина:

Саветујте ме шта да радим ? Обећао је доћи у пролеће. Већ је пролеће. А њега нема. И ништа не говори. Ја не могу више тако. Не могу.

Сарафанов:

А ко то ? Брадица ?

Зина:

Аха.

Сарафанов:

Не брине. Доћи ће. Ако није будала доћиће. А ти чекај. Нема куда да се журиш. Та пред тобом је још цео живот.-/Пауза/-Криво ми је. Веома ми је криво.

Васја:/Улази/:

Де, Зинаида, што си то спремила ? Дај овамо.

Зина:

Одмах ћу.

Васја:/Седа/за сто. Ставља лактове на сто као одрасли, гледа у зид/:

Треба још једном да окречимо.

Зина:

Ујка Миша, изволте.

Сарафанов:

Последњи пут.../Одједном се сетио нечега/:- Чекајте ! /Значајно подиже прст у вис, одлази/.

Зина:/Узима са клавира сиви вал и пребације преко рамена/:

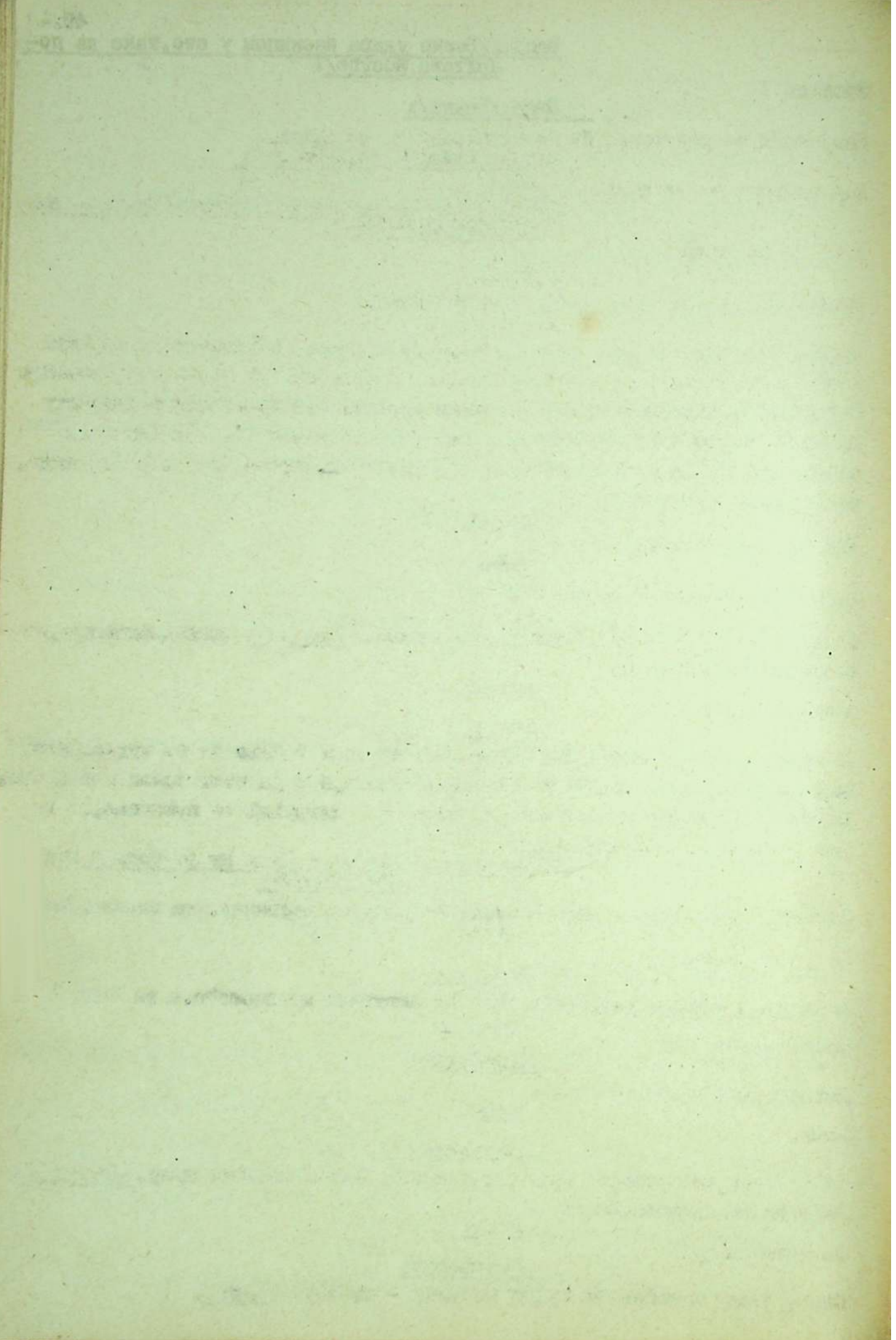
Да ли је овде хладно, или ми се само тако чини ?

Васја:

Напољу је врућина. Спрема се олуја. ~~Серија~~ А у собама још је ~~врућина~~, хладовина. Бива то у пролеће.

Зина:

Да, бива тако у пролеће. Васја, немој да се љутиш, што ћу те питати. Да ли још патиш ?

Васја: /Бесно удара песницом у сто, тако да по-
дрхтава посуће/:

Зинаида ! (акоже)

Зина: /Нежно/:

Васјук. Ја те разумем. Теби је тешко. Али то ће проћи.

Васја: /Охладио се. Суморно/:

Зар можеш у то да сумњаш ? - /Пауза/ .-

Вера: /Улази са аутоматом. Одједном застаје као
нечим погођена/:

Како је то чудно !

Зина:

Здраво, Верочка. Ле ли могуће да и ти путујеш ?

Вера:

Чекај. Замри. Да, баш је то тако било. Врло се добро сећам. Ваша мама, Олга Сергејевна, седела је са свом марамом преко рамена, а према вој, Василије Васиљевић у жељезничкој блузи. Ручали су. ~~А ви сте трикарали у дворишту.~~ На поду је био сандук и февер. Ја сам утрчала у собу и... ја сам била сасвим мала... али каква сличност ! - Да, путујем. Здраво, Васја. Ти си, канда, тек сада стигао ?

Васја:

Тек што сам стигао.

Вера:

Е, па то значи, здраво и довиђења.

Зина:

Каква несрећа ! Једни долазе, други одлазе. - /Васји/ : - Одиста, Василије, почињеш да личиш на оца.

Васја:

А ти на мајку.

Зина:

Вера, шта је то ? Можда смо одиста већ одрасли ? Како је то чудно. Седи, Верочка, ручај са нама. То је вероватно стога, што ја имам мамин шал, а Васја очеву блузу. Многе смо ствари пронешли. И сандућић се пронашао, са којим је тата ишао на службу.

Сарафанов: - /Улази у руци му је боца и комад
кобасице/ : -

Зиночка, рођена, ~~да ли имаш отнувач~~ ? Треба на растанку. Шта мислиш, Васја ?

Васја:

По једну може.

Сарафанов:

Више ти не бих ни дао. Треба прво да постанеш машиновођа. А ти Зина ?

Зина:

Сасвим мало.

Сарафанов:

Девојко, дозволите и вама....

Вера:

Може.

Сарафанов:

Теби, Зинка, пола; твојој другарици такође пола. Осталима пуну. - /Малива/ : -

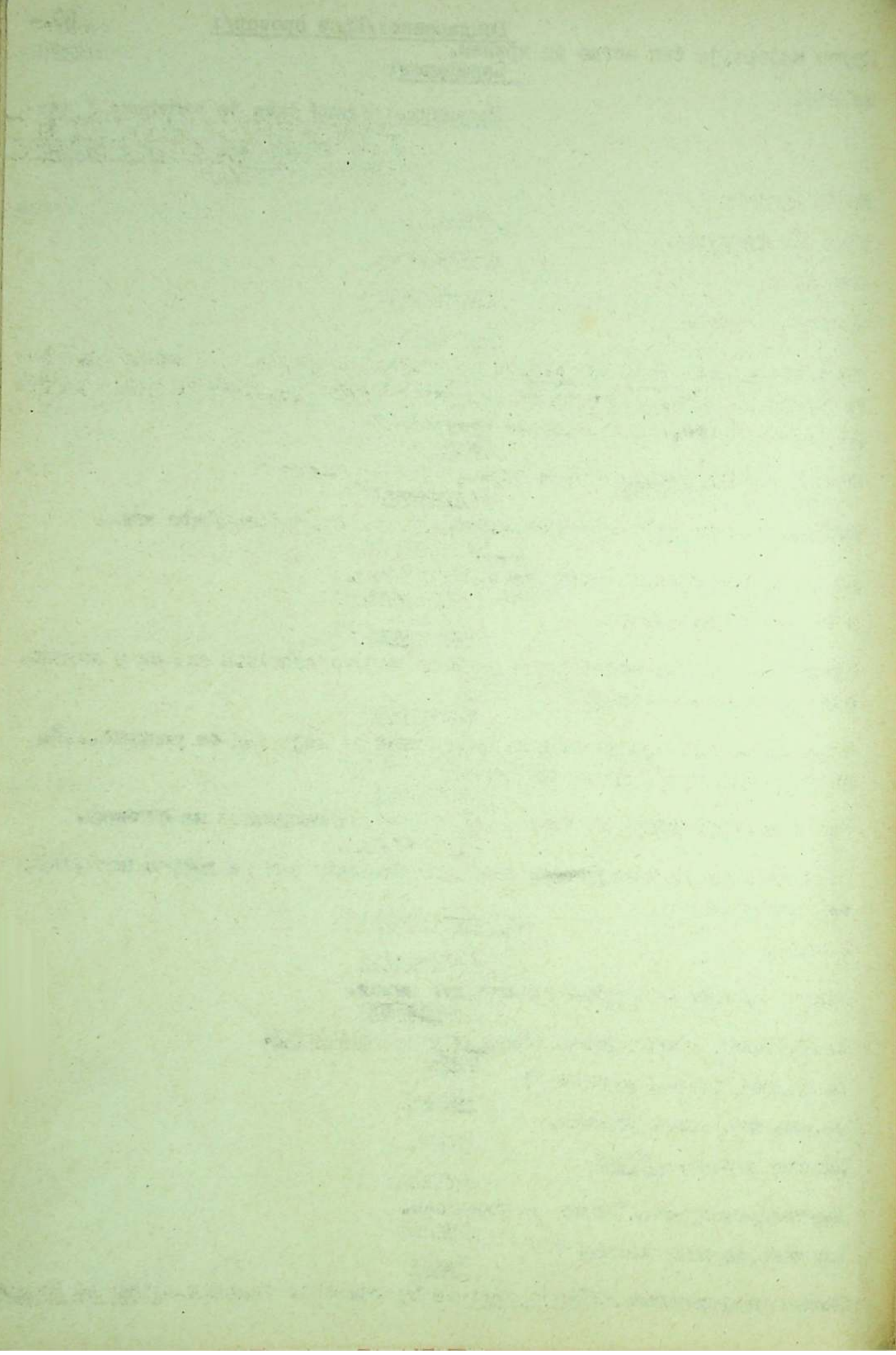
Хајд, да смо здраво. За њу !

Зина:

За кога то, њу ?

Сарафанов:

Па њу једну и имамо. За њу. За мајчину - победу. - /Пије/.

Друже мајоре, ја бих могао да кренем.

Сарафанов:

Пођите.

Вољушкина: /Улази јакo је узбуђена. У радничком је оделу. У рукама јој је канта са зеленом бојом и дугачка молерска четка/:-

Ко то путује ?

Зина:

Ујка Миша, путује.

Вољушкина:

Истина ?

Сарафанов:

Савршено тачно.

Вољушкина:

Извините ме, што сам оваква. Кроз смо најзад завршили. А не знамо чиме ћемо врата обојити.... Дечица ће се прoсте разболети... Али ће школа да буде !... Слушајте, зар ви стварно путујете ?

Зина:

Седите са нама. ~~Имамо зелени борич.~~ *да дукамо!*

Вољушкина:

Хвала. Са задовољством ћу сести. Уморила сам се. Врућина. Биће кише.

Сарафанов:

Да ли да вам наспем чашицу. Уз кобасицу иде.

Вољушкина:

А ви одиста путујете ?

Сарафанов:

Одиста. И врло је вероватно, да се више нећемо видети. А ако се и видимо, онда свакако не скоро.

Вољушкина:

Онда наспите. Ми молери, волимо да цугнемо по коју кад се уморимо... Па како то одједном ? Да се не шалите ?

Сарафанов:

Ево и девојка путује. И ствари смо већ аутом отпремили на станицу.

Вољушкина:

Па добро. Кад је тако, успите онда и себи. Хвала вам на добром поступку, за Кољу и за све.

Сарафанов:

И вама.

Вољушкина:

Желим вам све најлепше. А главно, дуг живот.

Сарафанов:

Хвала, Полина Николајевна. - /Куцају се и испијају/.

Бера:

Вас ја, све добро. Зар нећеш ?

Вас ја:

Ја сма већ испио, Верочка.

Бера:

Да сте здрави. - /Пије/.

Зина:

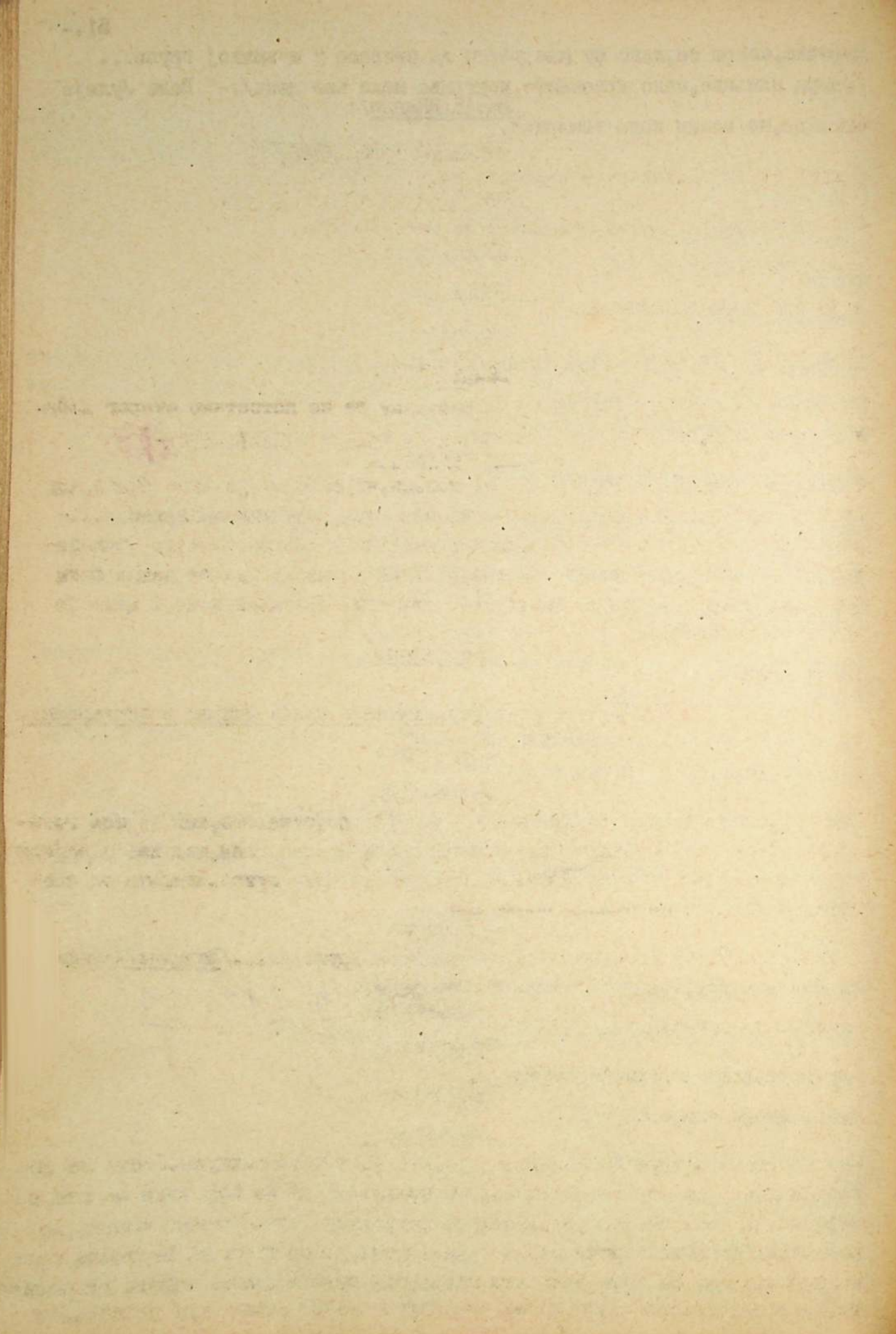
Другови, знате шта ? Мене је ухватило.

Вас ја:

Од чега, од пола чашнице ?

Зина:

Часна реч, ухватило. - /Смеје се/: - Ја ћу вам сада свирати. - /Оде за клавир/

Верочка, сећаш се, како су нас учили да свирамо у музичкој групи...
/Свира пажљиво, мало дрвенасто, помрава мало као деца/:- "Валс Јулије".
Васја: /Магло/:

Зинаида, не волим када тандрчеш.
Зина: /Наставља свирку/:

А мени се свира. Тако сам расположена.
Васја: /Једва се уздржава/:

И у опште тај клавир треба избацити из наше куће.

Васја, голубе, умири се. /оде са клавиром/

А ја баш хоћу да свирам.

Васја:
Онда ћу ја отићи.- /Одлази у своју собу/.

Зина:
Иди. Само ме помео. Верка, дедер на разјанку да се потсетимо старог доба.
У четири руке, само нежно, музикално.- /Свирају у четири руке/ ~~вољушкина~~

Вољушкина:
Јануар, Фебруар, Март, Април, Мај. Нет месеци. Ах, како ми је било рђаво, кад би сте само знали. А сада...- знам да ова рана неће никада зарастати...- али сад бар имам неки посао. Коља учи. Ја дигем. Хвала, Михајло Сергејевићу. Ви сте ми врло много помогли. Па ипак ја мислим, да ће данас бити олује.- /Гледа/:- Слушајте, слушајте... Ала туку противавионци! Цело је небо у експлозијама.

Сарафанов:
То је далеко.

~~вољушкина~~ Н.З.- Чује се често, али врло слабо пуцање противавионс.
Топова.

Вољушкина:
И још лете...

Сарафанов:
Неки избежумљени појединац. Извиђач далеког дејства. Ето, већ је све готово. Претстава је завршена. Стигао гад. Полина Николајевна, код нас у војсци није обичај да проричемо. Нико не зна, шта ће бити сутра. Али, шта ви мислите, да ли ћемо се срести после рате?

Вољушкина:
У сваком случају за мене остајете најбољи друг. Али... /важно/:- Михајло Сергејевићу, немојте о томе да говоримо.

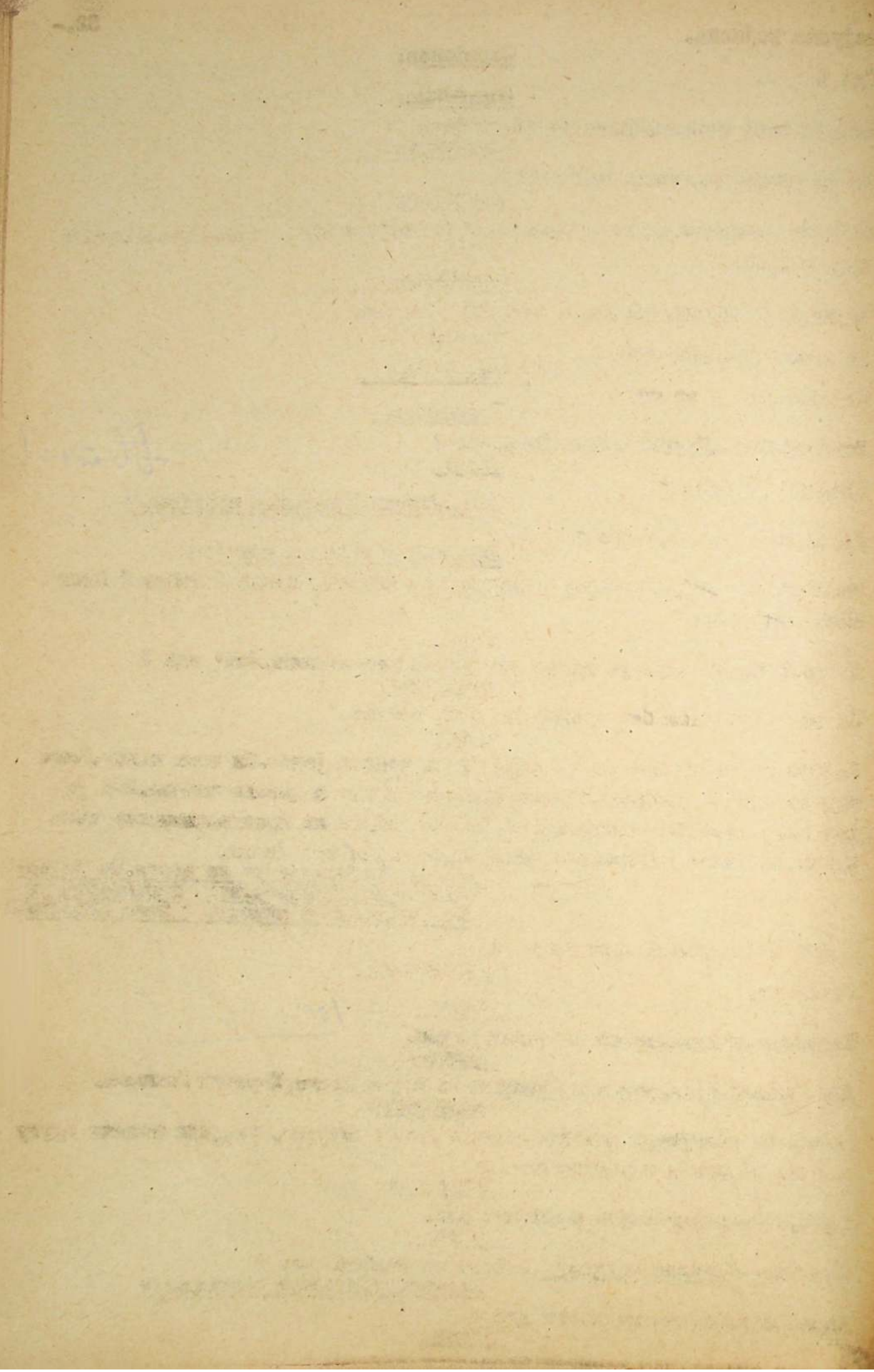
Сарафанов: /оде у собу/

Вољушкина:
Немојте ме заборавити.

Сарафанов:
Слушајте, како оне смешно свирају.

Вољушкина:
Добра им је свирка.

Вољушкина:
Све то још и сувише боли. Да, тако је. Већ је и муња сегнула. Јесте ли обратили пажњу на ову тополу. Нисам ни помишљала да на вој може ма шта да израсте. Па ипак, погледајте. Необично издржљиво дрво. Старица чепрка по нагорелим циглама. Чепрка сваког дана. Значи, да се нада да ће нешто пронаћи. Знате, ово ће бити врло леп град. Када будете дошли нећете га познати. Погледајте, погледајте, каква два интересантна дечка иду улицом. Два

^{мала}
мајушна војника.

Где њ

Сарафанов:

Вољушкина:

Ено, на оној страни. Каква је то униформа ?

Сарафанов:

То је униформа, Суворовске школе.

Вољушкина:

Прилично изгледају. Имају држање. Је ли могуће да је и мој Коља постао тако уредан ?

Сарафанов:

Чујте, а ја мислим, да је ^{дво}то ваш Коља главом.

Вољушкина:

Та какав Коља. Мислите ?

Сарафанов:

Наравно, да је то он.

Вољушкина:

Бога ми, Коља. Другови, Коља је дошао !

Зина:

Где, где је Коља ?

Коља: /Улази. Поздравља прописно/:

Друже мајоре, дозволите да уђем.

Вољушкина: /Пожита сину/:

Кољка, дечко мој. - /Пољупци у загрљају/:- Како си дошао ? Добро ? Ниси имао неприлика ?

Коља:

Добро. Мама, са мном је дошао још један наш питомац. Јел' ако ?

Вољушкина:

Ја те не разумем баш сасвим. Како то мислиш ?

Коља:

Па ето, просто. Дошао је на распуст са мном заједно. Он нема никог. Нема куд да иде на распуст. Сироче је. Немци су му родитеље побили. Био је код партизана. Има и медаљу. Он је чак једном из противавионоског топа пуцао. На часку Суворовску реч. - Харитоне, дођите овамо.

Харитон: /Појављује се на врата. Он је малог раста, озбиљан, носи партизанску и медаљу, држи се поносно и врло коректно/:

Друже мајоре, дозволите да уђем.

Сарафанов:

Изволите.

Коља:

Харитоне, упознајте се са мојом мамом.

Харитон:

Друг вашег сина, питомац Суворовске војне школе, Харитон Усипкин.

Вољушкина:

Веома се радујем, Вероватно, желите да се умијете. Коља, иди покажи другу где да се умије и уопште све.

Харитон:

Коља, не узнемиравајте се, молим вас.

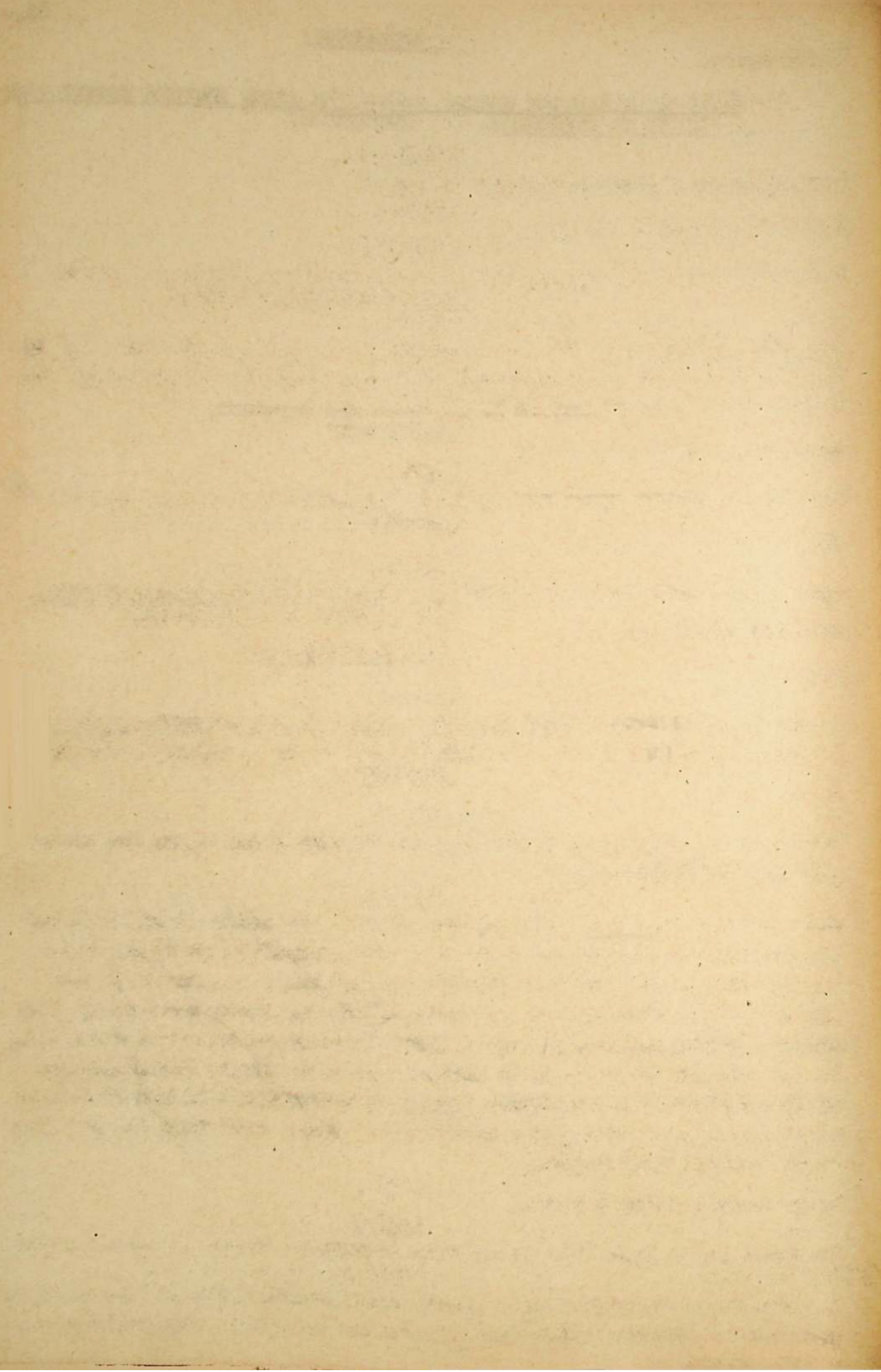
Коља:

Ситнице. - /Говори енглески/:- Како се осећате Сер ?

Харитон: /Одговара енглески/:

Хвала, сер. Осећам се доста добро.

Коља:

Опростити ми, Вера.

Васја:

Вера:

Шта да ти праштам. Зашто? /Са заносом/:--Волела сам тебе, Зину. Волела сам твог тату, твоју маму. Ја их се тако добро сећам. Волела сам ову кућу. И ову тополу. Сећаш се, на којој сам жилетом исекла наше иницијале! Васјевка, рођени мој! Ја те тако жалим. Много те молим. Ако ме, ма и најмање волиш. Дођи себи. Стегни зубе. И више не....и више никада.... Ја хоћу, да ти живиш. Дај ми часну реч.

Васја:

Часна реч.

Вера:

Немој да је волиш; она то не заслужује.

Васја:

Да је волим? Али ја о којој не могу мирно ни да говорим! Није у томе ствар. Разумеш ли - мени је криво...мени је криво, што сам толико снаге толико живота дао тој неваљалици. Та, ја...А, та...А то си могла бити ти. И сада, то више никада неће бити. Вера - ти си дивна. Увек смо, Зина и ја говорили да си ти дивна. Ми се тобом поносимо. Ти си наша сестра, зар не

Вера:

Истина, Васја. Збогом. Пољубићу те. Дозвољаваш?

Сараћанов: /Улази. За њим Зина/:

Хвала, Зинуша. Па, браћо, ако је да се путује - да се путује. Јер ћемо иначе покиснути. Видите, кишица почиње. Зар ти, Зиночка, нећеш на станицу?

Зина:

Хтела бих са великим задовољством, али пазите колико ми је посла још остало. Бојим се да не одоцним на смену.

Сараћанов:

То значи, да се овде опростимо. --/Лубе се/.

Зина:

Довиђеш, Вера. Врати се што пре.

Вера:

Збогом, Зина. --/Лубе се/:--Збогом, Васја, драги мој брате.

Васја:

Испратићу те.

Сараћанов:

Хвала, рођени. Крећемо.

Зина: /Испраћа их у ходник. Чују се узвици опраштања. Затим се враћа у собу. Сама је. Иза прозора постепено се појачава киша/:--

Трем, трем, тремчићу, ко у теби живи..../Плаче/.

Вољускина: /Улази/:

Шта? Стигли? Давно?

Зина:

Мало пре.

Вољускина: /Притрчи прозору, нагиње се на улицу. Више:/

Васја! Вера! Чекајте. Испратићу вас. Зиночка, припазите на децаке.

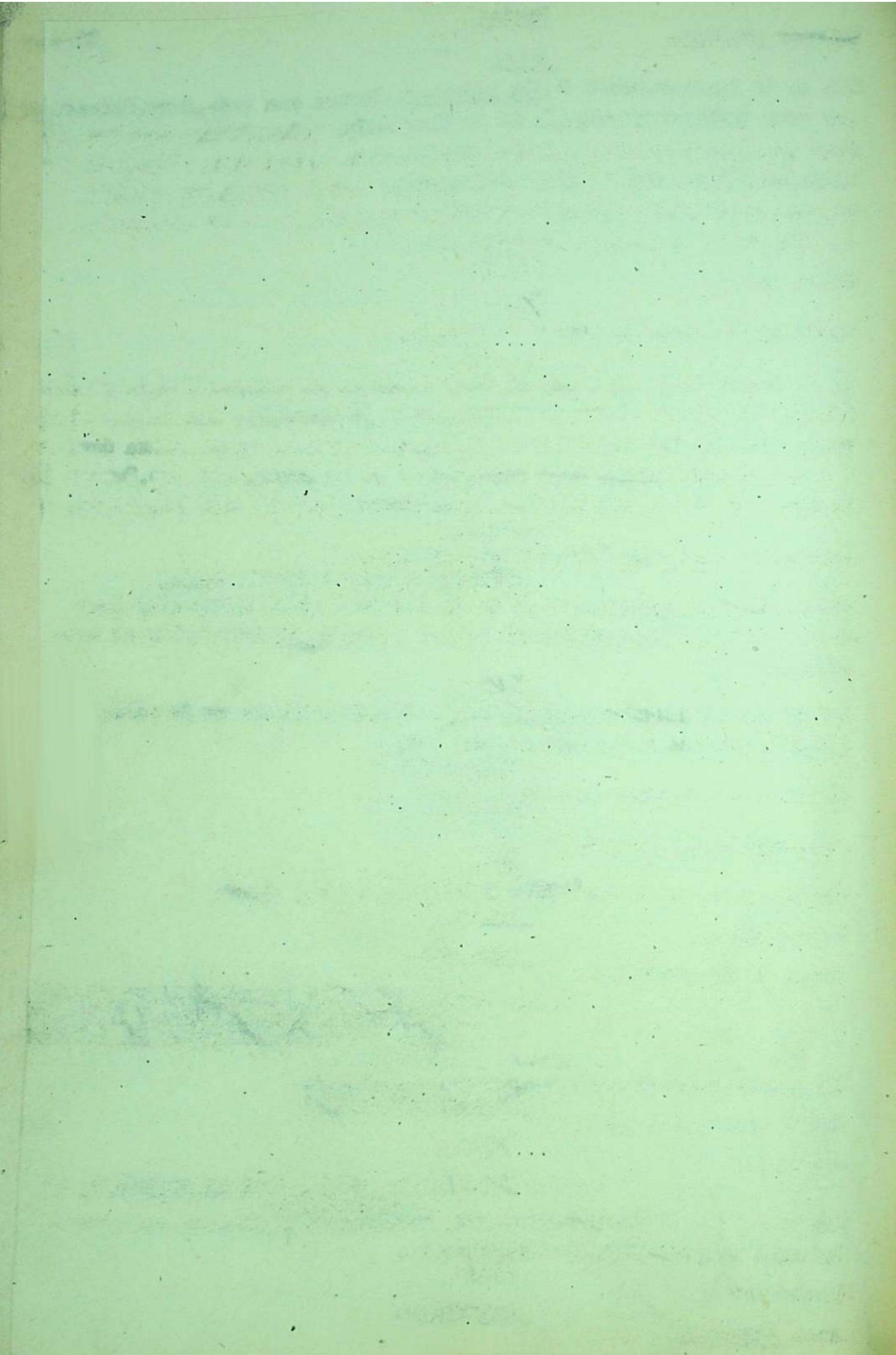
Идем да испратим, Михајла Сергијевића.

Зина:

Покиснућете.

Вољускина:

Ако.--/Одлази/.

Зина/Сама.Брзо и енергично почиње да спрема
суде. Да уређује собу, да купи с пода хартију. Затим одједном седа за
клавир. Почиње да свира онај исти: "Валс Јулије".

Н.З.-Гром.Муња.Пљусак.То је кратка и бурна пролећна олуја,чији
се звуци станају са звуцима клавира.-

Хомутов:/Улази.Држи у руци зелену гранчицу
Бурђевка.Киша га је добро поквасила.Застаје.Стреса се.Слуша.Зина за-
нета музиком ништа не види и не чује.Тада он седа за сто и налактив-
ши се блажен и срећан гледа у Зину.Киша престаје.Зина наставља сви-
рање.Хомутов,бојажљиво кашње.Она то не запажа.Тада Хомутов вади из
цепа новине,таре наочаре и чита.Затим се удубљује у читање.Новине
пуште//...

Зина:

Коља, јеси ли ти ?

Хомутов:

Опростите, то сам ја, Зинаида Васиљевна.

Зина:/Брзо се окрене/:

Валеријане Авдејевићу !

Хомутов:

Добар дан !

Зина:

Колико се сећам, ми смо се данас већ видели на свечаност пуштања прве
локомотиве. Да ли сте одавно овде ?

Хомутов:

Прилично.

Зина:/После мале паузе/:

Јесте ли послом овамо.....

Хомутов:

Не, зашто ? Данас је тако диван дан. Киша, Муње и остало. Порчедајте ка
нав сам.

Зина:

Спет сте мокри ?

Хомутов:

Као пацов.-- Видите ли ја сам вам дошао. Просто дошао.

Зина:/Зобњено/:

Седите.

Хомутов:/Малосно/:

Па ја већ седим.-/Пауза/-Можда сте ви заузети ?

Зина:

Да. Заузета сам. Треба још да оперем суде, да разгрнем веш, да се прес-
вучем, да не одоцим за смену. Имали сте нешто да ми кажете ?

Хомутов:

Да, хтео сам да вам кажем....

Зина:

Аха. Разумем... Ни речи... Ви нисте промислили... Идите па размислите..
То не може бити... Седим пута испени па речи... Само не сада... Сада в
се спава... Разумете, спава.../Хомутов пође вратима/:-Чекајте.-/Разд
јено/:-Чекајте ! Чекајте, кад вам кажем.-/Пригледне један другом/:-Она !
нежно грли и сасвим нежно/:- А зашто ниси тако дуго ~~нико~~ дошао ?

~~##~~ Коља, муња ! ~~##~~

55.-

ПАУЗА. Киша је велика. Иза прозора промичу последње капице. Улични гласноговорници почињу да преносе посебни извештај Московске радио станице. Чији чисти звуци дају широм света познате музичке брзаве.

Зина:

Чујеш ! Тише !

Н.З.-Обоје слушају. Музичка се брзава понавља.

Зина:

Знаш ли на шта то личи ? То личи на границу ТУРКЕНА. Сваки цветић посебно. Је ли тако ?

Хомутов:

Да. Тако је ±

Зина:

Причекај.-Слушај, рећи ћу ти нешто лепо.

Н.З.-Нежан загрљај са пољупцем и

ЗАВЕСА, нагло пада.

К Р А Ј.

3/63

